

MARIESTAD

Årsredovisning 2021

Mariestads kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Förord - detta är årsredovisningen	3
1.2	Kommunens politiska organisation	4
1.3	Kommunens förvaltningsorganisation	6
1.4	Ekonomi och verksamhet i korthet	7
1.5	Fördelning av kommunens ekonomiska resurser	8
2	Förvaltningsberättelse	10
2.1	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	24
2.3	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	25
2.4	God ekonomisk hushållning	28
2.5	Balanskravsresultatet.....	39
2.6	Väsentliga personalförhållanden.....	41
2.7	Den kommunala koncernen	45
3	Nämndernas verksamhetsberättelse	54
3.1	Kommunstyrelsen	54
3.2	Överförmyndarnämnden	63
3.3	Tekniska nämnden	64
3.4	Utbildningsnämnden	68
3.5	Socialnämnden	70
3.6	Miljö- och byggnadsnämnden	73
3.7	IT-nämnden	76
3.8	Lönenämnden	79
4	Finansiella rapporter	81
4.1	Redovisningsprinciper	81
4.2	Begreppsförklaring	84
4.3	Resultaträkning	86
4.4	Balansräkning	87
4.5	Kassaflödesanalys.....	88
4.6	Nothänvisningar	89
4.7	Affärsverksamhet.....	99
4.8	VA-avdelningen	100
5.	Driftsredovisning	106
6.	Investeringsredovisning	107
7.	Revisionsberättelse	110
8.	Femårsöversikt utvalda nyckeltal	113

1 Inledning

1.1 Förord - detta är årsredovisningen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen upprätta en årsredovisning när kommunstyrelsen fått in övriga nämnders redovisningar och årsredovisningen ska hållas tillgänglig för allmänheten från och med det tillfälle då kommunfullmäktige ska godkänna densamma (8 kap. 15 § kommunallagen).

Årsredovisningen ska lämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast den 14 april.

Fullmäktige beslutar om nämndernas och kommunstyrelsens ansvarsfrihet och godkänner därefter årsredovisningen.

Årsredovisningen ska redogöra för:

- utfallet av verksamheten
- verksamhetens finansiering och
- den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen ska bestå av:

- förvaltningsberättelse
- resultat- och balansräkning
- kassaflödesanalys
- noter
- investeringsredovisning
- sammanställd redovisning av kommunkoncern.

Kommunkoncernen inkluderar såväl den verksamhet som drivs inom nämnder och förvaltningar som verksamhet som bedrivs i bolagsform eller inom kommunalförbund.

Mariestads kommun är en stor organisation med uppdrag som spänner över flera områden. Förvaltningsberättelsen förklarar vad kommunen har gjort under året. Den ska innehålla en översikt över utvecklingen och viktiga händelser av kommunens verksamhet under året. Här beskrivs även Mariestad kommuns förväntade utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Årsredovisningar för Mariestad kommuns helägda eller delägda bolag och de kommunalförbund som Mariestad är medlem i finns hos respektive bolag och kommunalförbund. Årsredovisningen finns också på Mariestad kommuns webbplats.

1.2 Kommunens politiska organisation

*Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Karlsborg. Värkommun Gullspång.

**Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång. Värkommun Töreboda.

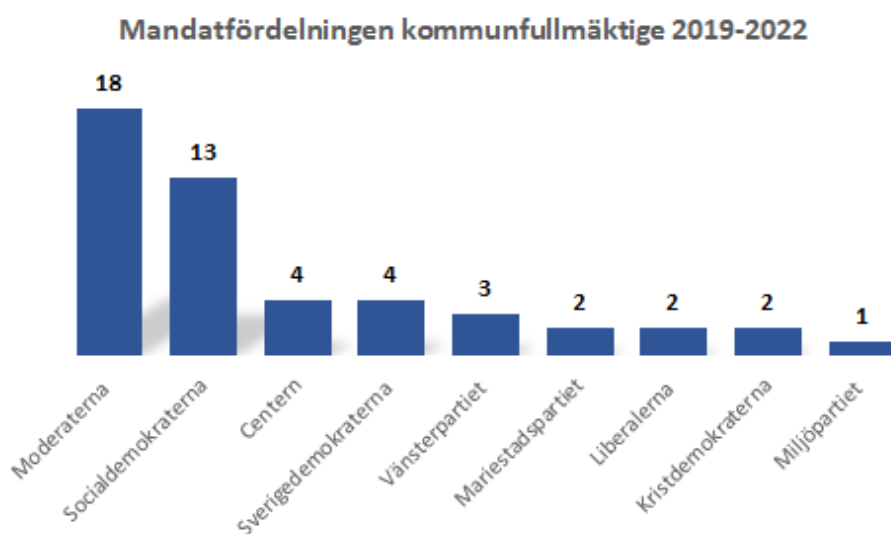
***Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång. Värkommun Mariestad.

Avtalsnämnden infördes den 1 januari 2021 och omfattar samverkansavtal om gemensam ekonomiavdelning inom Mariestad, Töreboda och Gullspåns kommuner.

30 december 2021 köpte kommunen bolaget Mariestads Markutveckling AB. Ingen verksamhet har skett i bolagen under 2021.

1.2.1 Mandatfördelning i kommunen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och kan beskrivas som kommunens riksdag. Kommunfullmäktige består av 49 ledamöter som väljs för fyra år. Fullmäktige beslutar i frågor av övergripande och principiell natur samt fastställer de politiska målen för den kommunala verksamheten. Det är fullmäktige som beslutar om hur budgeten ska fördelas. Fullmäktige väljer även vilka som ska sitta i kommunens olika nämnder och styrelser.

1.2.2 Politik och tjänstemän

Kommunens politiker

Kommunens politiker är folkvalda och väljs av dig som invånare vid de allmänna valen vart fjärde år. Politikerna är därmed demokratiskt tillsatta och ska återspegla invånarnas önskemål om hur kommunen ska styras och ledas. En demokrati fungerar inte utan förtroendevalda.

Politikerna tar beslut om vad som ska göras i kommunen.

Kommunalråd

Kommunstyrelsens ordförande är arvoderad på heltid, oppositionsrådet är arvoderad med 80 procent av en heltidstjänst och kommunstyrelsens vice ordförande är arvoderad med en halvtidstjänst.

Johan Abrahamsson (M) är kommunalråd, tillika kommunstyrelsens ordförande. Anders Karlsson (C) är kommunstyrelsens vice ordförande. Ida Ekeröth Clausson (S) är kommunstyrelsens andra vice ordförande tillika oppositionsråd (ersattes av Jan Jansson (S) under föräldraledighet under del av 2021).

Kommunfullmäktige

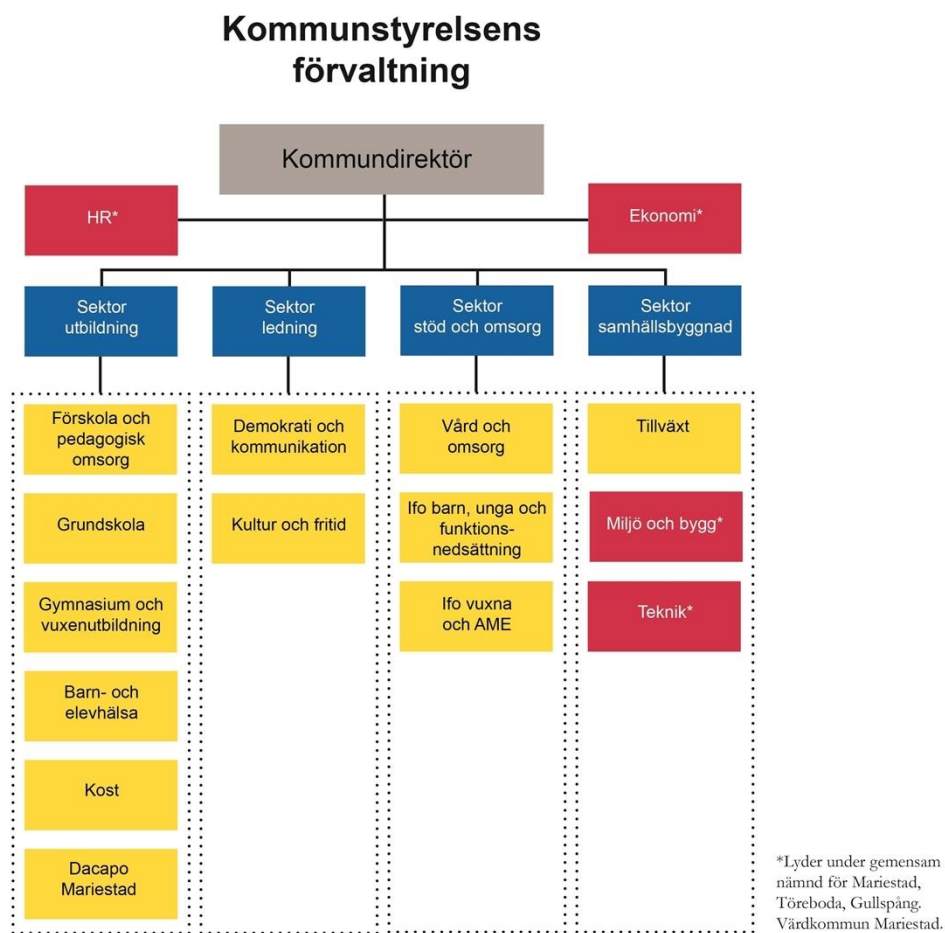
Jan Wahn (C) är ordförande, Erik Ekblom (M) är vice ordförande och andre vice ordförande är Gun-Britt Alenljung (S).

Tjänstemän

För att bereda och genomföra politikens beslut behövs offentligt anställda tjänstemän. Det rör sig inte bara om allmänskunniga administratörer utan också om specialiserade professioner som jurister, ekonomer, lärare och många andra yrken. Tjänstemännens uppgift är att hjälpa politikerna att bereda och verkställa deras olika beslut.

När politikerna beslutat vad som ska göras bestämmer tjänstemännen sedan hur det praktiskt ska göras för att de mål eller resultat som politikerna tagit beslut om ska uppnås.

1.3 Kommunens förvaltningsorganisation

Kommunstyrelsen beslutade att organisatoriskt bryta ut verksamhet teknik ur sektor samhällsbyggnad där verksamhet teknik blir en egen sektor, 2021-11-29, Ks § 219.

1.4 Ekonomi och verksamhet i korthet

Fem år i sammandrag	2021	2020	2019	2018	2017
Folkmängd 31/12	24 723	24 513	24 537	24 372	24 290
Primär skattesats (%)	21,26	21,26	21,26	21,26	21,26
Bruttokostnad (mkr)					
Kommunen	1 979	1 906	1 864	1 781	1 728
Sammanställd redovisning	2 176	2 075	2 044	1 952	1 890
Balansomslutning (mkr)					
Kommunen*	3 276	2 040	1 887	1 714	1 658
Sammanställd redovisning	3 822	3 514	3 365	3 212	2 991
Årets resultat (mkr)					
Kommunen	97	43	18	26	17
Sammanställd redovisning	123	65	17	17	48
Nettoinvesteringar (mkr)					
Kommunen	228	186	161	164	252
Sammanställd redovisning	361	265	358	414	374
Soliditet (%) exklusive pensionsskuld					
Kommunen*	21	29	29	30	30
Sammanställd redovisning	27	26	25	25	25
Soliditet (%) inklusive pensionsskuld					
Kommunen*	4	2	-1	-6	-6
Sammanställd redovisning	12	10	8	7	5

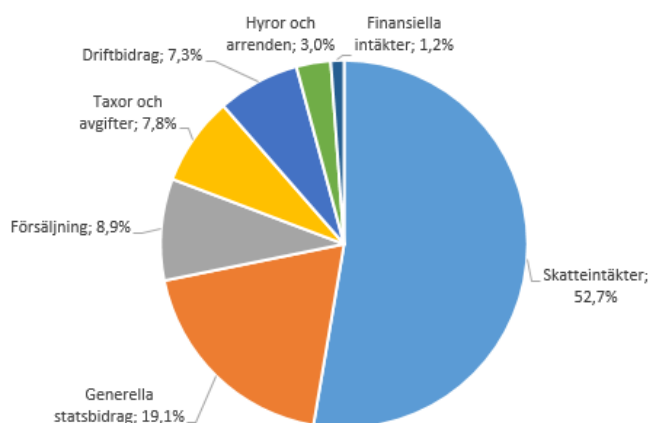
*) Kommunen har från 2021 en koncernbank vilket påverkar soliditeten samt balansomslutningen. Mer ingående förklaring till utfallet går att läsa under avsnitt 2.2.6 Finansiell analys.

1.5 Fördelning av kommunens ekonomiska resurser

Var ifrån kommer pengarna?

Pengar in - intäkter

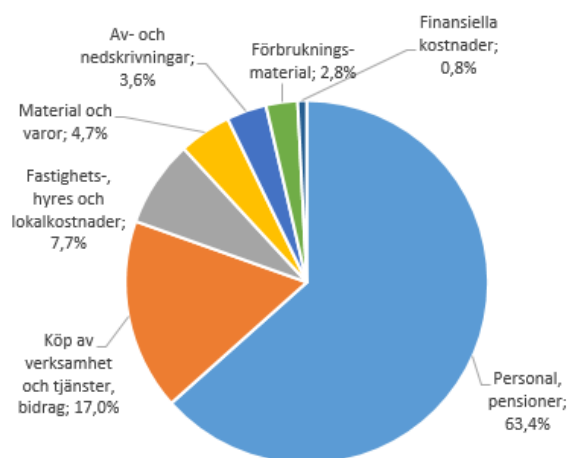
	mkr	%
Skatteintäkter	1 141,2	52,7%
Generella statsbidrag	414,7	19,1%
Försäljning	193,4	8,9%
Taxor och avgifter	169,3	7,8%
Driftbidrag	157,1	7,3%
Hyror och arrenden	65,5	3,0%
Finansiella intäkter	25,2	1,2%
Totalt	2 166,4	100,0%

Till vad används pengarna?

Pengar ut - kostnader

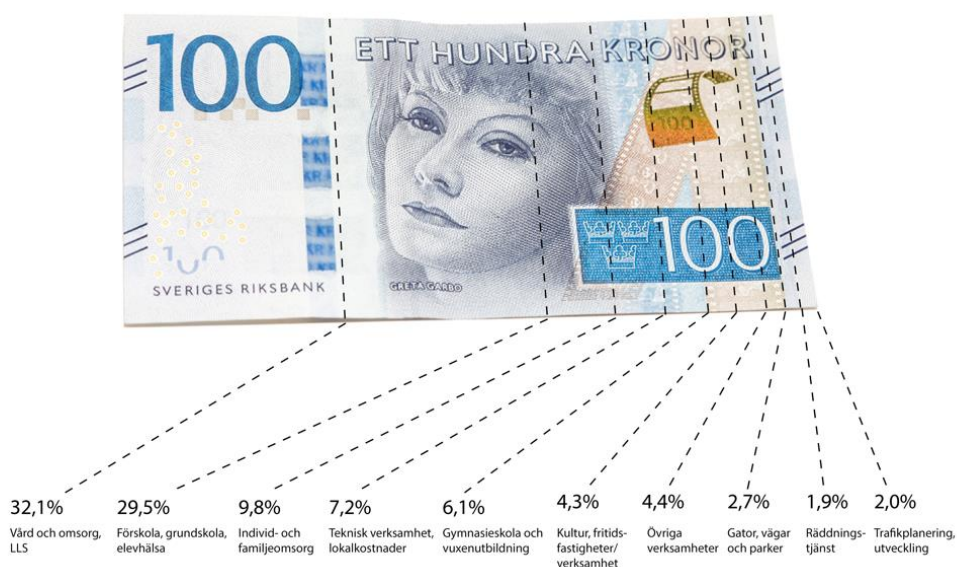
	mkr	%
Personal, pensioner	1 311,8	63,4%
Köp av verksamhet och tjänster, bidrag	353,3	17,0%
Fastighets-, hyres och lokalkostnader	159,4	7,7%
Material och varor	96,6	4,7%
Av- och nedskrivningar	73,7	3,6%
Förbruknings- material	58,2	2,8%
Finansiella kostnader	16,7	0,8%
Totalt	2 069,8	100,0%

Hundra kronor i skatt användes så här under 2021

	mnkr	%
Vård och omsorg, LSS	466,6	32,1
Förskola och grundskola, elevhälsa	429,2	29,5
Individ- och familjeomsorg	142,5	9,8
Övrig teknisk verksamhet, lokalkostnader	104,7	7,2
Gymnasieskola och vuxenutbildning	89,3	6,1
Kultur, fritidsfastigheter och övrig fritidsverksamhet	62,2	4,3
Övriga verksamheter	64,7	4,4
Gator, vägar och parker	38,9	2,7
Räddningstjänst	28,2	1,9
Trafikplanering, utveckling	28,8	2,0
	1 455,0	100,0

2 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ger en översiktlig bild av utvecklingen i kommunens verksamhet. I förvaltningsberättelsen beskrivs även viktiga händelser som har inträffat under året, förväntad utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrning och uppföljning.

2.1 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Mariestads kommun redovisar ett positivt resultat för år 2021 på 96,6 miljoner kronor (mkr) vilket är 66,9 mkr bättre än det budgeterade resultatet. Resultatet motsvarar 6 procent av skatt och statsbidrag och därmed uppnås det finansiella resultatmålet.

Vid delåret per augusti prognostiserades ett resultat på 90,5 miljoner kronor och ett delårsresultat om 83,7 miljoner kronor.

Kommunens resultat förklaras främst av en stark återhämtning i konjunkturen efter pandemin och extra statsbidrag. Dessutom har försäljningen av tomter och mark under året uppgått till 26,9 mkr vilket är 16,9 mkr mer än budget.

Sverige har klarat ekonomin bättre än många andra länder under pandemin detta har påverkat kommunens skatteintäkter med ett överskott gentemot budget om 32,4 miljoner kronor.

I och med pandemin beslutades det om ett extra generellt statsbidrag om 7 miljarder kronor till kommunerna vilket innebar 16,6 miljoner kronor till Mariestads kommun. Det extra statsbidraget har en nedtrappningseffekt vilket medför att kommunen kommer att erhålla 8 miljoner kronor 2022 och därefter upphör statsbidraget.

Kommunen har under året investerat i en ny förskola, renovering ishall med mera. Investeringarna uppgick totalt till 227 mkr varav 40 mkr är inom taxefinansierad verksamhet och 82 mkr inom exploateringsverksamhet. Dessa investeringar har till 75 procent finansierats utan lån och resterande 25 procent har lånefinansierats. En minskad lånefinansiering av investeringarna visas av att kommunens långsiktiga handlingsutrymme vilket har förbättrats i jämförelse med tidigare år.

2.1.1 Omvärld

Konjunkturutvecklingen är mer eller mindre återhämtad i många länder. Samtidigt har inflationen stigit till höga nivåer i främst USA. Medan centralbanker ska hantera risker med ökande inflation har smittspridningen tagit fart igen. Den nya omikronvarianten verkar vara mer smittsam, men ge mindre allvarliga symptom, vilket ännu inte medfört samma tryck på sjukvården. I takt med ökad vaccinationsgrad i världen antas pandemin utgöra ett gradvis mindre hot för världsekonomin. Trots vissa negativa effekter av höga energipriser och högre räntor i USA är den globala ekonomiska utvecklingen framöver stark, återhämtningen mot trend fortgår.

2.1.2 Sveriges konjunkturutveckling

Sverige har klarat ekonomin bättre än många andra länder under pandemin. År 2020 föll Sveriges BNP med 2,8 procent jämfört med EU-snittet där BNP föll med 6,1 procent. Och 2021 beräknas BNP i Sverige växa med nästan 4,6 procent.

En god skatteunderlagsutveckling och en dämpning av de ökade demografiska välfärdsbehoven

bidrar till att de närmaste åren ser förhållandevis bra ut för kommunerna. De senaste årens låga kostnadsutveckling i kommunsektorn antas vända och ta fart kommande år. Det beror dels på att pandemins effekter på verksamheten antas klinga av, och dels på riktade statliga satsningar.

I den senaste skatteprognosen från december 2021 reviderades den prognostiserade skatteunderlagstillväxten upp för åren 2021-2023, men bedömningen är att sektorn kan se en långdragen återhämtning av ekonomin. Det som bör beaktas är förändringen i generella statsbidragen som ger en bättre utsikt för kommande år. Däremot bör det beaktas att före pandemin fanns det ett finansiellt gap, och det finns en osäkerhet i det efterarbete som kommer efter pandemin. I kombinationen med den demografiska utvecklingen och efterarbete, satsningar och reformer i och med pandemin kommer att innebära större ekonomiska påfrestningar än vad vi i nuläget kan förutse.

Välfärden står generellt inför stora utmaningar. De kommande tio åren kommer andelen barn, unga och äldre i samhället att öka. Samtidigt kommer antalet personer i arbetsför ålder att öka mycket svagt. Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Grovt räknat ökar behoven av välfärd med 1 procent per år den kommande tioårsperioden. Främst är det äldreomsorgen som har ett starkt tryck med ökande behov, liksom även hälso- och sjukvården. Det hänger samman med att vi blir allt äldre och kan leva med fler och svårare sjukdomar. I grunden är det något bra, men det bidrar till betydande utmaningar för bemanning och finansiering. De kommande åren kräver både satsningar på välfärdens kärnverksamheter liksom på framtidsområden som att få personer långt från arbetsmarknaden i jobb, välfärdens kompetensförsörjning, klimatomställningen och välfärdens digitalisering.

2.1.3 Kommunens ekonomiska utveckling

Mariestads kommun beslutade i samband med budget 2020 om ett reformpaket för åren 2020-2022, uppgående till 95 mkr. Av dessa utgör 42 mkr 1 procent i effektivisering, resterande är åtgärder inom respektive verksamhet. Pågående pandemi har medfört att vissa åtgärder inte har genomförts som planerat utan då har andra effekter fått genomföras för att klara av minskade budgetramar. De åtgärder som beslutades i och med reformpaketet har medfört att kommunens ekonomiska utveckling har stärkts.

För att minska de framtida finansiella kostnaderna gjordes det vid slutet av året 2020 en förtidsinlösen av räntekostnader på 26 mkr. Om inte detta gjorts hade kommunen erhållit ett resultat år 2020 på 69 mkr. Detta har bidraget till att de finansiella kostnaderna har under året minskat med 6 mkr i jämförelse med budget.

De senaste åren, 2020 och 2021 har påverkats av pandemin. Kommunen har erhållit både tillfälliga och extra statsbidrag samt haft extra kostnader och då främst inom personal. I och med en stark återhämtning av konjunkturen efter pandemin har kommunen erhållit bättre skatteintäkter än väntat. Detta har medfört att kommunen har redovisat två år med starka resultat.

Årets resultat har påverkats av 32,4 mkr ökade skatteintäkter på grund av förbättrat konjunkturläge samt extra statsbidrag om 16,6 mkr. Dessutom har försäljning av tomter och mark under året uppgått till 26,9 mkr vilket är 16,9 mkr mer än budget.

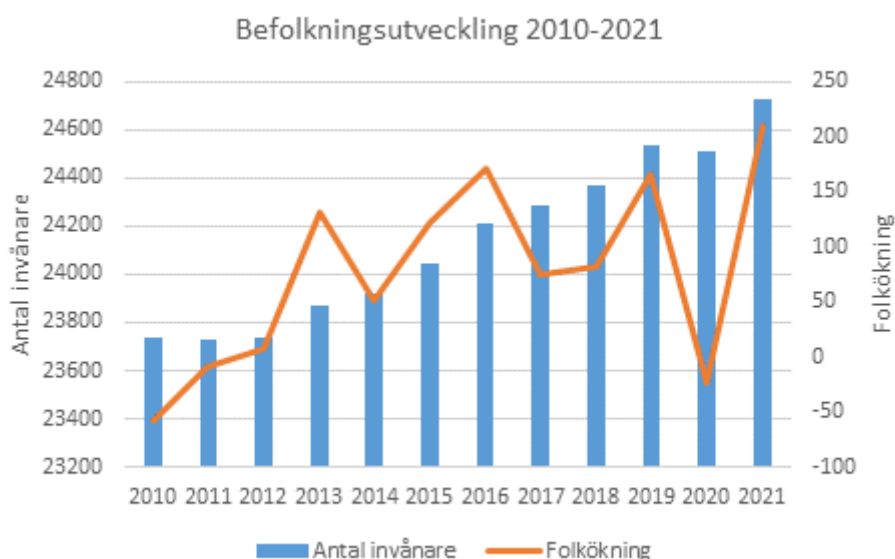
För att fortsätta arbetet med att stärka kommunen ekonomiska förutsättningar på längre sikt kommer det att krävas omstruktureringar och genomlysningar av verksamheter och organisation. Kommunen har de senaste åren påbörjat en fas av en tillväxt, företagsetableringar har ökat samt

antal invånare har ökat. Detta kommer att givetvis att medföra ökade verksamhetskostnader i och med ett ökat behov samt ökade investeringskostnader. Dessa ökade kostnader kommer inte att fullt ut finansieras med ökade skatteintäkter utan det kommer att krävas omstruktureringar av befintlig verksamhet.

Befolkningsutveckling 2021

Mariestad kommuns befolkning ökade med 210 personer under 2021. Vid årets slut hade kommunen 24 723 invånare. Det totala flyttningsöverskottet var 232 invånare, under året flyttade 1 143 personer till kommunen och 911 personer flyttade från kommunen. Inflyttning från kommuner inom länet utgjorde drygt 60 procent, inflyttning från övriga län utgjorde 34 procent och invandring från andra länder utgjorde drygt 6 procent.

Under året föddes 222 barn och 283 personer avled vilket ger ett negativt netto 61 personer.

2.1.4 Investeringar för utveckling

Kommunens investeringsredovisning 2021 (mkr)	Budget netto *)	Bokslut, nettoinvestering	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget
Kommunstyrelsen	88,2	91,8	-3,6	57,5
Tekniska nämnden	175,4	133,2	42,2	144,0
Utbildningsnämnden	1,1	1,0	0,1	1,0
Socialnämnden	1,5	1,6	-0,1	1,5
Totalt	266,1	227,6	38,6	204,0

*) *inklusive tillägs- och reviderad budget.*

Årets nettoinvesteringar uppgår till delårsbokslutet till 227,6 mkr och årsbudgeten är 266,1 mkr. I årsbudgeten ingår ombudgetering, en tilläggsbudget och en revidering av budgeten på totalt netto 62,1 mkr. Kommunfullmäktige beslutade inför året om en investeringsbudget på 204,0 mkr.

Under flera år har kommunen satsat på utveckling av nya industri- och bostadsområden. Detta för att generera nya kommuninvånare och därmed ökade skatteintäkter. Under året har flertalet exploateringsinvesteringsprojekt fortlöpt inom såväl industri som bostäder. Nya vägstrukturer har också anlagts för att kunna ta emot ytterligare nyetableringar. Exempel är bostadsområdet Sjölyckan och Västerängs och Horns/Haggårdens industriområden.

Under året har en fortsatt bebyggelse av bostadsområdet Sjölyckan skett då efterfrågan på tomter varit hög. Området har utvecklats som bostadsområde i snart 10 år och kommer troligtvis att arbetas vidare med till 2030 enligt gällande översiktsplan.

Tomtförsäljningen har medfört att tomtförsäljningen genererat 26 mkr i driftintäkter till kommunen under 2021, främst inom området Sjölyckan men även i Sjötorp och på Torsö.

Ytterligare projekt för bostadsbyggande har påbörjats och det har under året varit ett högt tryck på etableringsförfrågningar och köp av tomter vilket med säkerhet kommer att fortsätta även de kommande åren.

Inom exploatering av verksamhetsområden för industri och handel har det fortsatt arbetats med tre större områden under året.

- södra infarten till Mariestad
- områden kring Marieforsleden
- infarten kring Sandbäcken vid E20.

Kommunen har också förvärvat fastigheten Korstorp som utgör en stor markresurs för framtida exploateringar och även bolaget Mariestads Markutveckling AB har förvärvats.

De största projekten under 2021:

Projekt	Belopp (mkr)
Kronoparkens förskola	31,5
Mariestads Markutveckling AB, köp av företag	26,6
Energiinnovativa åtgärder	23,1
Inköp mark Korstorp och Spirhult	20,6
Metsä Tissue delprojekt VA	18,6
Renovering Ishallen samt gestaltning Vänershofsområdet	15,0

2.1.6 Finansiell analys

I detta avsnitt görs en analys av kommunens finansiella utveckling och ställning. Syftet är att identifiera finansiella problem och på så vis klargöra om kommunen har god ekonomisk hushållning eller inte. Analysen bygger på de fyra perspektiven resultat, kapacitet, risk och kontroll som utgör modellens hörnstenar. Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal ekonomiska begrepp.

- **Resultat** - Visar en kartläggning av årets resultat och dess orsaker, samt av investeringarna och hur de utvecklats.
- **Kapacitet** - Visar kommunens kapacitet eller långsiktiga betalningsberedskap. Här redovisas den finansiella motståndskraft som kommunen har på lång sikt. Större kapacitet innebär mindre känslighet för kommande lågkonjunkturer.
- **Risk** - Riskanalysen visar den finansiella riskexponeringen. God ekonomisk hushållning gör det lättare att möta finansiella problem utan att behöva vidta drastiska åtgärder.
- **Kontroll** - Visar hur ekonomiska mål och planer följs. Att följa budget ger bättre förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

Kommunens resultat för 2021 uppgår till 96,6 mkr. Årets resultat och årets avskrivningar har finansierat årets investeringar till 75 procent. Resterande del har lånefinansierats både via nya lån och nyttjande av checkkrediten.

Mariestads kommun redovisar ett bra resultat i jämförelse med tidigare år och när hänsyn tas till intäkter och kostnader som inte hör till årets ordinarie verksamheter uppgår resultatet till 96,2 mkr vilket kan jämföras med föregående års resultat på 36,3 mkr.

Under 2021 uppgår nettoinvesteringensvolymen till 227,6 mkr. Investeringarna har finansierats med egna medel (resultatet och avskrivningar) till 75 procent, resterande har lånefinansierats. I jämförelse med tidigare år är det en förbättring, där snittet är 59,4 procent över en fyraårsperiod. Det bör beaktas att årets och föregående års resultat innehåller engångsintäkter av försäljningar som finansierar investeringarna.

För att klara kommande investeringar utan ökad lånefinansiering kommer det att krävas återhållsamhet och prioriteringar av investeringar samt ett högre resultat.

Kommunens risknivå mäter utvecklingen av likvida tillgångar och långfristiga skulder.

Kommunens tillgångar i likvida medel är låg och finansiella skulder har ökat. När hänsyn tas till hela pensionsåtagandet är det långsiktiga handlingsutrymmet mycket svagt. Ett mått på det är soliditeten, inklusive hela pensionsskulden som är plus 4 procent.

Kommunens resultat har en total avvikelse mot budget på plus 66,9 mkr, vilket tyder på en god budgetföljsamhet på totalnivå. Det som måste beaktas i årets resultat är att skatt och statsbidragen har påverkat resultatet. Den starka återhämtningen i konjunkturen har bidragit till överskottet inom skatter och extra statsbidrag i och med pandemin har påverkat statsbidragen. Inom verksamheternas kostnader finns det pandemipåverkan både avseende intäkter och kostnader. Det kommer att vara svårt att jämföra årets och förra årets kostnader och intäkter med både tidigare år och kommande år.

Resultat

Årets resultat	2021	2020	2019	2018	2017
Årets resultat (mkr)	96,6	42,8	18,2	26,1	17,1
Procent av skatter och bidrag (%)	6,3	2,9	1,3	1,9	1,3
Reavinst och jämförelsestörande poster (mkr)	-0,4	-6,5	-1,6	-21,4	-0,8
Resultat efter reavinster och jämförelsestörande poster (mkr)	96,2	36,3	16,6	4,7	16,4

För att leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges ekonomiska mål för året, ska resultatet uppgå till 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Årets resultat för kommunen är positivt (96,6 mkr) och är högre än de senaste fem åren. I och med resultatet ökar det egna kapitalet med motsvarande belopp. Resultatet motsvarar 6,3 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunen uppfyller efter 2021 det finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

Resultatet har påverkats av jämförelsestörande poster och reavinster. Det blir mer rättvisande om justering för sådana poster görs. Efter jämförelsestörande poster är resultatet 96,2 mkr (se tabellen ovan).

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har ökat med 26,5 mkr, vilket motsvarar 4,6 procent. Ökningstakten är högre än 2020, då ökningen var 20 mkr. Detta förklaras bland annat av ökade intäkter från försäljning av tomter vid Sjölyckan (26,6 mkr jämfört med 19,7 för 2020) medan ersättning av staten för sjuklöner (8,9 mkr) finns med som ökat bidrag och intäkt.

Intäkter för taxor, avgifter, och hyror har ökat med 13,6 mkr från 2020 till 2021.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat med 73 mkr (42 mkr 2020), vilket motsvarar 3,9 procent.

Personalkostnaderna har stigit med 59 mkr jämfört med 2020, vilket innebär en ökning med 4,7 procentenheter (föregående år 2,2 procent). Antal tillsvidareanställda har ökat med 51 personer mellan åren 2020 och 2021. En del av ökningen kan hänföras till det ökade behovet av extra

personal under pandemin, men även till förändrade arbetssätt. Inom omsorgen har användandet av timanställda minskat då verksamheterna ökar den ordinarie bemanningen.

Kommunens avskrivningar är 73,7 mkr (66,8 mkr 2020). Det är 6,9 mkr mer än förra året. Årets nettoinvesteringar är 227,6 mkr (185,7 mkr 2020). Avskrivningarna kommer att fortsätta uppåt även kommande år. Det beror på att investeringsnivåerna höjts de senaste åren jämfört med tidigare.

Finansnetto

Finansnettot (finansiella intäkter och finansiella kostnader) visar ett överskott på 8,5 mkr, vilket är bättre än föregående år (minus 18,8 mkr). En stor del av detta beror på avslutade räntederivat som medfört till att kommunen får lägre räntekostnader. Även fortsatt låga marknadsräntor påverkar räntekostnaderna positivt jämfört mot budget.

Skatteintäkter och nettokostnader

Utveckling av skatteintäkter och nettokostnader	2021	2020	2019	2018	2017
Ökning/ minskning av skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	80,4	69,3	48,3	33,0	44,0
Procentuell förändring (%)	5,5	5,0	3,6	2,4	3,4
Nettokostnadsökning (mkr)	53,9	26,9	56,9	23,0	34,0
Med hänsyn till jämförelsestörande poster (mkr)	53,9	26,9	56,9	43,6	34,0
Procentuell förändring (%)	3,8	2,0	4,3	1,8	3,4
Med hänsyn till större jämförelsestörande poster (%)	3,8	2,0	4,3	3,3	3,4

Skatteintäkterna och de generella statsbidragen har ökat med 80,4 miljoner kronor, vilket är högre än föregående år. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna från skatter och statsbidrag. Tabellen ovan visar att intäkterna från skatter och bidrag har ökat snabbare än nettokostnaderna under 2021 även när hänsyn tas till jämförelsestörande kostnader.

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 5,5 procent och nettokostnaderna med 3,8 procent. Relationen mellan skatteintäkter/statsbidrag och nettokostnader måste vara stark om kommunen ska kunna möta framtidens demografiska förändringar och investeringsbehov.

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandel - olika kostnaders andel av skatteintäkter och utjämning (procent)	2021	2020	2019	2018	2017
Verksamhetsnetto	89,5	91,2	94,3	94,8	94,7
Avskrivningar	4,8	4,6	4,4	4,7	3,9
Nettokostnad exklusive finansnetto och jämförelsestörande poster	94,3	95,8	98,7	99,5	98,6
Finansnetto	-0,6	1,3	0,0	0,1	0,1
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	-1,5	0,0
Nettokostnad totalt	93,7	97,1	98,7	98,1	98,8
Årets resultat	6,3	2,9	1,3	1,9	1,3
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Grundläggande för en god ekonomi är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta är att analysera hur stor andel av skatteintäkter och bidrag som de löpande verksamhetskostnaderna tar i anspråk.

Tabellen ovan har kopplingar till föregående tabeller. Den andel av skatteintäkterna som inte tas i anspråk av driftkostnader, alltså 6,3 procent, är årets resultat. Viktigt att notera är trenden av nettokostnadsutvecklingen där det går att se en minskning från 2017 till 2021 med 4,3 procent, vilket bland annat beror på effektiviseringar inom verksamheterna och en styrning mot ett högre resultat.

Investerings- och exploateringsredovisning

Investerings- och exploateringsredovisning	2021	2020	2019	2018	2017
Investeringar, skattefinansierad verksamhet	105,9	110,4	75,7	139,6	241,4
Investeringar, taxefinansierad verksamhet exkl. exploatering	39,8	26,4	26,2	-4,8	0,8
Investeringar, exploateringsverksamhet	81,9	48,9	59,4	29,5	10,5
Årets nettoinvesteringar (mkr)	227,6	185,7	161,3	164,3	252,7
Årets resultat + avskrivningar (mkr)	170,3	109,6	80,0	88,7	68,5
- i förhållande till årets nettoinvesteringar (%)	74,8	59,0	49,6	54,0	27,1

Årets nettoinvesteringar uppgår till 227,6 mkr. Budgeten för investeringar var 266,1 mkr. I detta ingår tilläggsbudget, ombudgetering och en reviderad budget på totalt 62,1 mkr.

Tillsammans med årets resultat skapar avskrivningarna utrymme för investeringar. Relationen mellan avskrivningarna och de faktiska nettoinvesteringarna ger en bild av om investeringsvolymen är påfrestande för skuldsättningen eller likviditeten. Som framgår av tabellen ovan ligger nettoinvesteringarna för 2021 (227,6 mkr) högre än det utrymme som skapats från verksamheten (170,3 mkr). Detta medför en påfrestning på likviditeten, vilket även kan utläsas av tabellen för tidigare år. För att analysera investeringarna vidare måste hänsyn tas till vad som investeras och i vilket syfte. Exploateringsinvesteringarna som främst är inköpt mark kommer att säljas inom kort och medföra en intäkt till kommunen. Däremot verksamhetsinvesteringar är främst underhållsinvesteringar samt tillväxt investeringar för ett ökat verksamhetsbehov.

Kapacitet

Soliditet	2021	2020	2019	2018	2017
Soliditet exklusive hela pensionsåtagandet (%)	21	29	29	31	30
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet (%)	4	2	-1	-3	-6
Soliditet exklusive hela pensionsåtagandet (%) exklusive koncernbank	31	0	0	0	0
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet (%) exklusive koncernbank	6	0	0	0	0

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansieras av egna medel. Soliditeten exklusive pensionsåtagandet uppgår till 21 procent. Att soliditeten exklusive pensionsåtagandet har minskat mot föregående år beror på införandet av koncernbank vilket har ökat kommunens balansomslutning. Skulle koncernbanken exkluderas från balansomslutningen så hade soliditeten istället uppgått till 31 procent, och det då har soliditeten ökat i jämförelse.

För att få en mer rättvis bild av kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ska soliditeten mätas inklusive hela pensionsåtagandet, det vill säga den del som klassificeras som ansvarsförbindelse och inte påverkar resultaträkningen. Soliditeten inklusive pensionskulden hamnar 2021 på plus 4 procent, en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. 2020 är första året kommunen har en positiv soliditet när hela pensionsåtagandet räknas med. Även detta mått påverkas av balansomslutningen. Skulle koncernbanken exkluderas från detta soliditetsmått så hade nivån istället varit 6 procent. Genomsnittet i riket för soliditeten 2020 var 29 procent.

Självfinansieringsgrad av investeringarna	2021	2020	2019	2018	2017
Självfinansieringsgrad av investeringarna (%)*	74,8	59,1	49,6	49,3	23,5

*) Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel. Ett mått på 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar och alltså inte behöver låna.

Självfinansieringsgraden för 2021 är högre än förra årets. Även om nivån är högre behöver cirka

25 procent av investeringarna finansieras med lånade medel. För att minska lånefinansieringsgraden måste en större andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen gå till årets investeringar. Med andra ord måste resultatnivån vara högre eller investeringsnivån lägre.

Risk

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Aktier och andelar, bokfört värde	37,2	37,2	37,2	37,2	37,2
Likvida medel	78,9	116,8	50,9	0,8	0,1
Checkkredit	150	150	150	150	150

Likviditetsposition

Likvida medel är ett mått på den kortsiktiga handlingsberedskapen. Medlen behövs för att garantera att verksamheterna kan fungera. Checkkrediten på 150 mkr har nyttjats under året, men vid bokslutstillfället var det ingen kredit nyttjad.

Årets kassaflöde

Kommunens kassaflöde har varit negativt under året och de likvida medlen var vid årsskiftet 78,9 mkr, 37,9 mkr lägre än vi föregående års bokslut. Det beror främst på fortsatt stora investeringar vilket kortsiktigt påverkar likviditeten negativt, flera stora investeringar är kopplade till exploatering och industri vilket kan ge framtida intäkter. Den löpande verksamheten har ett positivt kassaflöde men investeringarna behöver finansieras på annat sätt, främst genom lånefinansiering.

Investeringarna har till 25 procent finansierats genom lån. Därmed har kommunens låneskuld ökat, vilket framgår av tabellen nedan.

Koncernkontot ger fördel genom att koncernen totalt kan nyttja saldot men även koncernens kassaflöde är negativt under året. Vid årsskiftet fanns 81,5 mkr som likvida medel i koncernen jämfört med 117,8 mkr föregående år. Detta beror förutom investeringarna i kommunen även på investeringar främst i Marichus AB.

Finansiella skulder (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Låneskuld bank	1 053,8	921,7	862,4	744,6	666,5
Skuld/invånare (kr)	42 623	37 600	35 147	30 551	27 439

*Kvoten av den totala skulden i förhållande till totala tillgångar uttryckt i procent.

Som en del i kommunens kassaflöde har låneskulden ökat med 150 mkr under 2021. Amortering har skett med 17,9 mkr. Av kommunens totala skulder (1053,8 mkr) finns både rörlig och fast ränta med koppling till finanspolycyn. Under 2021 har arbetet påbörjats med att arbeta om låneportföljen i samband med införandet av koncernbank.

Skulden per invånare baserat på långfristiga lån har ökat under de senaste åren med anledning av stora investeringar och ökad lånefinansiering. Under 2021 har den ökat med 5 023 kronor per invånare och är vid bokslutstillfället 42 623 kronor per invånare. Genomsnittet i landet år 2020 på långfristiga skulder per invånare var 38 206 kronor.

Redovisning av finansiell riskhantering

Finansiell verksamhet är förenad med risker, både finansiella och operativa. Mariestads kommun använder sig av olika instrument för att reducera riskerna. Kommunens finanspolicy anger vilka instrument som är tillåtna samt önskad nivå av riskexponering.

Föregående år antogs en ny finanspolicy av kommunfullmäktige, vilken ligger till grund för hela kommunkoncernen.

Här följer en genomgång av olika risker, vilken policy som gäller för dem samt en redovisning av årets riskhantering.

Ränterisk

Med ränterisk menas risken att räntekostnaderna höjs på grund av ändrade räntenivåer. Genom att binda räntan minimeras risken eftersom kostnaden blir stabil och förutsägbar. Beroende på hur finansmarknaden utvecklas kan bunden ränta medföra högre eller lägre kostnader jämfört med rörlig.

Koncernbanken hanterar alla finansiella risker genom att samtliga lån och räntederivat hanteras där. Från i år kommer analysen av risken baseras på koncernen. Nivåer och nyckeltal är också kopplade dit för hela koncernen, inte bara kommunen.

Fast ränta kan uppnås på två sätt: antingen genom att teckna lån med fast ränta eller genom räntederivat i kombination med lån med rörlig ränta. Räntederivat skyddar mot eventuella framtida ränteuppgångar baserat på dess värde.

Av den totala låneskulden på 2117 mkr vid utgången av året finns fem stycken räntederivat, två stycken kopplade till Mariehus AB med förfall under 2022 och tre stycken hos VänerEnergi AB med förfall under 2026-2028. Totalt belopp 280 mkr vilket motsvarar 13 procent av låneportföljen. Inga räntederivat finns i kommunen.

Både fast och rörlig ränta finns i låneportföljen. Vid årets slut var den genomsnittliga räntebindningen 1,86 år med 48 procent som förfaller inom 12 månader. Under året har räntebindningen ökat med 0,24 år och förfallet inom 12 månader med 13 procent. Detta är i riktning mot finanspolicyns nivå för den genomsnittliga räntebindningen som ska vara mellan två och fem år.

Nivån på låneportföljen gör att koncernen är känslig för räntehöjningar. Under slutet på året har marknadsräntan stigit vilket gör att räntekostnaderna över tid kommer att stiga. Detta gör att en större del av kostnadsmassan blir bunden till finansiella kostnader.

Kommuninvest var under 2021 långgivare bakom samtliga lån förutom ett lån i Handelsbanken. Den genomsnittliga räntan under 2021 var 0,69 procent inklusive räntederivat (1,03 procent 2020). Räntekostnaderna på koncernens lån har under året varit 14,1 mkr varav räntesäkringarna 8,9 mkr.

Pensionsåtaganden

Pensionsåtaganden (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Avsättning till pensioner (inkl. löneskatt)	19	16	16	17	18
Pensionsförpliktelser äldre än 1998 (inkl. löneskatt)	554	558	572	589	627
Total pensionsförpliktelse	573	574	588	623	645

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär i praktiken att större delen tas upp som en ansvarsförbindelse utanför resultat och skuldredovisning. Denna del är dock lika viktig ur risksynpunkt, då ansvarsförbindelsen kommer att generera framtida utbetalningar. Mariestads kommun har tidigare inte kunnat täcka dessa utbetalningar med eget kapital. Från år 2020 är det egna kapitalet större än pensionsskulden. Den totala pensionsskulden är 573 mkr och totalt eget kapital är 688 mkr enligt balansräkningen.

Pensionsförpliktelserna har minskat de senaste åren, så även mellan 2020 och 2021 och kommer att minska även framåt i tid. Från och med 1 januari 2023 träder dock ett nytt pensionsavtal i kraft vilket kommer påverka driftsredovisningen i form av ökade pensionskostnader.

Pensionsförpliktelse

Pensionsförpliktelse (mkr)	(mkr)
1.Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	19,0
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	553,5
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring (2019 84,2)	102,7
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0,0
Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	675,2

Tabellen visar summan av avsättning för pensioner inklusive särskild löneskatt och ansvarsförbindelse avseende pensionsförpliktelser inklusive särskild löneskatt som avser egna förvaltade pensionsmedel och tryggnad i försäkring eller stiftelse.

Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde

Förvaltade pensionsmedel (mkr)		(mkr)
Totalt pensionsförsäkringskapital	2021	131,3
	2020	115,8
Varav överskottsmedel hos KPA Pension	2021	3,1
	2020	1,9
Totalt kapital, pensionsstiftelse		0
Finansiella placeringar		0
Summa förvaltade pensionsmedel		134,4

Tabellen visar summan av totalt pensionsförsäkringskapital som adderas med totalt kapital för medel tryggade i pensionsstiftelse och finansiella placeringar för att få summan totalt förvaltade pensionsmedel.

Finansiering: Återlånade medel 540,8 mkr, konsolideringsgrad 19,9 procent.

Borgensåtaganden

Borgensåtaganden (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Koncerninterna:					
Mariehus AB	0,0	656,6	656,9	497,3	401,3
VänerEnergi AB	0,0	248,6	238,6	238,6	218,6
Övrigt:					
Mariestads äldreboende	36,6	38,1	39,6	41,2	28,5
HSB	0,2	0,4	0,5	0,7	0,8
Föreningar	10,9	11,3	12,6	14,1	16,2
Förlustansvar för egna hem och småhus	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totalt	47,8	955,0	948,3	792,0	665,5

Ett borgensåtagande innebär en risk att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror bland annat på vilken typ av borgen det gäller och för vem eller vilka borgen har tecknats. I samband med införande av koncernbank har borgensåtaganden till de kommunala bolagen upphört. Avtal mellan parterna säkerställer bolagens åtaganden genom bland annat räntepåslag. Inga nya borgensåtaganden har tecknats under året och befintliga minskar i belopp.

Kontroll

Budgetavvikelse

Budgetavvikelse (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Budgetavvikelse årets resultat (efter jämförelsestörande poster)	66,9	14,4	4,3	-6,6	+4,0
Varav:					
verksamheternas netto	-1,9	18,6	0,1	18,8	6,3
efter jämförelsestörande poster	-1,9	18,6	0,1	-1,8	6,3
Skatteintäkter och statsbidrag	58,9	16,5	3,3	-7,0	3,4
Finansnetto	9,9	-20,7	1,0	6,8	6,4

Den som följer budget har goda förutsättningar för god ekonomisk hushållning. Nämnderna inklusive de taxefinansierade verksamheterna visar en avvikelse på minus 1,9 mkr. Detta i förhållande till nämndernas omslutning på 1 467,5 mkr. Störst avvikelse har socialnämnden på minus 30,5 mkr.

På totalnivå för hela kommunen visar analysen att kommunen har en god budgetkontroll, med undantag för socialnämnden, där budgetkontroller behöver ses över för att kunna anpassa sig efter förändrade förutsättningar framöver. Vidare är det av stor vikt att kommunen har kontroll över sina tilldelade medel och anpassar sina verksamheter därefter samt vidtar åtgärder för att få en budget i balans.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Nedan följer några väsentliga händelser under året 2021.

- Kriminalvården, fortsätter att utveckla sin verksamhet i Mariestad. Satsningen beräknas ge cirka 100-150 arbetstillfällen. Metsä Tissue planerar också sin fortsatta utbyggnad i Mariestad.
- Under året har kommunen förvärvat fastigheten Korstorp som utgör en stor markresurs för framtida exploateringar och även bolaget Mariestads markutveckling AB.
- Som enda kommun i Sverige deltog Mariestads kommun på plats under FN:s klimatkonferens i Glasgow. Resan genomfördes med en vätgasbil.
- Sedan 2020 har Mariestad med ElectriVillage i spetsen arbetat med att ta fram en förstudie för en systemomställning med fokus på Kinnekullebanan och tågen som trafikerar banan. Förstudien blev klar under året.
- Arbetet med att utveckla fler digitala tjänster har fortsatt. Ett exempel är att kunna ansöka om båtplats digitalt.
- Högskoleplattformen Dacapo har fått två korta yrkeshögskoleutbildningar inom hållbar planering godkända.
- Sent under hösten fick Mariestad besked om att få den första vätgastankstationen för tunga fordon i Sverige.
- Mariestad klättrade 28 placeringar till plats 30 på svenskt näringslivs företagsranking för företagsklimatet i kommunen.
- Kronoparkens förskola färdigställdes och invigdes vid årsskiftet. Vätgaslösningen i förskolan kommer att tas i bruk vid senare tillfälle.
- Elvärket fritidsgård har utökat sina öppettider och musikskolan har utökat sin verksamhet till kulturskola.
- Gymnasieskolan har haft ett högt söktryck till sina utbildningar och har också de senaste åren anpassat programutbudet efter efterfrågan.
- Fler lösningar för placeringskostnader har arbetats fram som kan ersätta placeringar på externa HVB-hem eller köpta familjehem.
- Ett projekt avseende ett nytt särskilt boende med psykiatriinriktning har påbörjats med planerad inflyttning årsskiftet 2022/2023.

2.3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I policyn för verksamhet- och ekonomistyrning finns övergripande interna regler som ska styra kommunens beslut såväl på den politiska nivån som på tjänstemannanivån. Ytterst syftar styrningen till att använda kommunens resurser på ett effektivt sätt för att uppnå god ekonomisk hushållning. Policyn ska säkerställa en stabil långsiktig ekonomi för kommunens verksamheter. Ekonomi- och verksamhetsstyrning är en målmedveten styrprocess som syftar till att uppnå både verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat utifrån god ekonomisk hushållning. Kommunens planeringsprocess för ekonomi och verksamhet sker i följande processer:

- omvärldsanalys
- investeringsprocessen
- kommunövergripande mål- och budgetprocess
- nämndens mål- och budgetprocess
- uppföljning och analys.

För att uppnå ändamålsenlig och strukturerad uppföljning och analys av verksamhet och ekonomi sker uppföljning vid följande tillfällen:

- Terial 1 (T1), baseras på ekonomiska utfallet till och med april månads utgång. Vid tertial 1 ska en budgetuppföljning med årsprognos överlämnas från nämnden till kommunstyrelsen.
- Terial 2 (T2), baseras på ekonomiska utfallet till och med augusti månads utgång. Tertial 2 är delårsrapport med årsprognos samt måluppföljning.
- Terial 3 (T3), är tillika årsbokslut med tillhörande årsredovisning.

2.3.1 Kommunens målarbete

Mariestads kommun har en vision som handlar om hur vi vill ha det i kommunen i framtiden "Vision 2030". Visionen är en ledstjärna som påverkar både stora och små beslut om vad kommunen ska lägga tid, pengar och andra resurser på. Alla verksamheter ska planera sin verksamhet med syfte att sträva mot visionen. Den är beslutad av kommunfullmäktige. En av våra viktigaste strategier för att nå dit är vår målstyrning.

I juni 2019 beslutade kommunfullmäktige om en ny styrmodell med syfte att knyta ihop mål- och budgetprocessen utifrån beslutad policy för verksamhet- och ekonomistyrning. Styrmodellen i sig är politiskt neutral. Styrmodellen tydliggör den röda tråden från visionen, via kommunfullmäktiges mål och budget och nämndernas mål och budget till verksamheternas ansvar för aktiviteter och resultat. Styrmodellen tydliggör också återkopplingen av resultat till kommunfullmäktige utifrån analys och uppföljning. Styrmodellen syftar till att uppnå både verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat utifrån god ekonomisk hushållning.

Styrmodellen för Mariestads kommun utgör grunden för målprocessen som i sin tur utgör grunden för kommunens kvalitetsarbete. I juni 2019 beslutade kommunfullmäktige även om fem övergripande mål som gäller för Mariestads kommun under hela mandatperioden och som anger den politiska viljeriktningen och ambitionen (VAD vi ska göra).

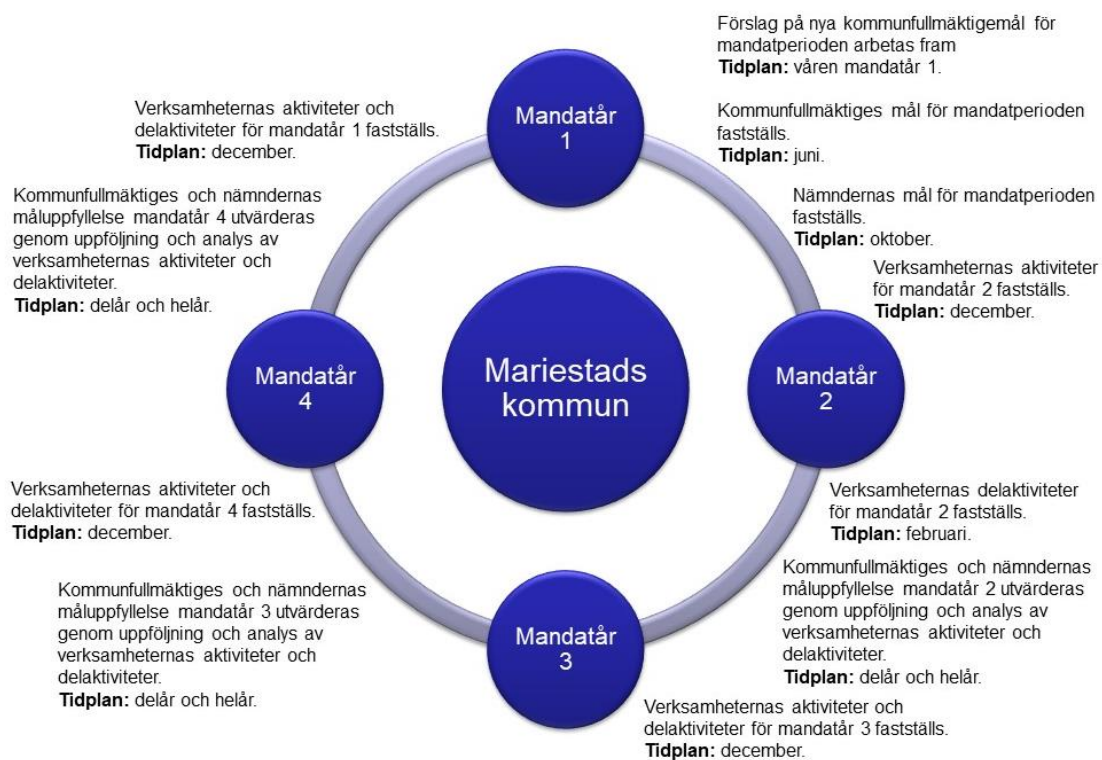
1. Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning
2. Mariestad – en trygg kommun för alla
3. Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

4. Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande
5. Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

Respektive nämnd har brutit ned vad kommunfullmäktigemål nummer 2-5 innebär för respektive nämnd. Respektive nämnd har beslutat om ett till två nämndspecifika mål per kommunfullmäktigemål. Nämndmålen gäller precis som kommunfullmäktigemålen under hela mandatperioden och anger den politiska viljeriktningen och ambitionen (VAD vi ska göra) för respektive nämnd.

Alla verksamheter har arbetat fram aktiviteter och delaktiviteter på avdelnings- och enhetsnivå som beskriver HUR verksamheten ska nå målen. Aktiviteterna är mätbara och beskriver vilket resultat som ska uppnås, det vill säga de är en indikator för måluppfyllelsen.

I samband med delår och helår följs status på alla aktiviteter upp och ger en indikation om status för måluppfyllelsen för nämndens mål. Utifrån nämndernas arbete och bedömning av måluppfyllelse sker vidare en samlad bedömning av status för måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges mål. Den samlade bedömningen görs av kommunchefens ledningsgrupp tillsammans med kvalitetscontroller och kvalitetssamordnare.

2.3.2 Intern kontroll

Mariestad kommuns arbete med intern kontroll regleras genom reglemente för intern kontroll. Reglementet syftar till att säkerställa att kommunstyrelsen och nämnderna upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll.

Med intern kontroll ska följande mål uppnås:

1. Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
2. Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
3. Efterlevnad av lämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer och regler med mera.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom kommunen samt att denna rapporterar utifrån kommunstyrelsens behov av kontroll. Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden ska se till att en organisation upprättas för den interna kontrollen.

Nämnderna ska varje år anta en intern kontrollplan. Olika granskningsområden bör väljas ut med utgångspunkt från en risk- och väsentlighetsanalys.

I samband med årsbokslutet har nämndernas arbete enligt årets intern kontrollplaner rapporterats till kommunstyrelsen och i huvudsak har arbetet bedrivits med tillfredsställande resultat. I de fall avvikelser noterats har åtgärder vidtagits.

2.4 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är enligt Kommunallagen att fastställa verksamhetsmål och finansiella mål för att erhålla en god ekonomi för kommande generationer. God ekonomisk hushållning betyder också att kommunen inom sina verksamheter ska säkerställa att resurserna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. För att uppnå detta krävs en ändamålsenlig styrning, till exempel genom att sätta upp mål, upprätta planer och program samt kontinuerligt följa upp utvecklingen. Till en god ekonomisk hushållning hör också att ha en beredskap för att möta framtida utmaningar genom att i god tid inför förväntade förändringar vidta nödvändiga åtgärder.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning har kommunen beslutat fem kommunfullmäktigemål varav ett utifrån det finansiella perspektivet och fyra utifrån det samhälleliga uppdragets perspektiv.

Samlad bedömning av måluppfyllnad och ekonomi

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver sin verksamhet inom budgetramarna. En god budgetföljsamhet visar också på en bra styrning av kommunens resurser.

I samband med att kommunfullmäktige beslutade om budget 2022 och plan 2023-2024 beslutades det om en revidering av innevarande års budget. Enligt (kf§79) gjordes följande ökningar:

- Kultursatsning 1 mkr – Kommunstyrelsens budget utökas med 1 mkr
- Gata/park 1 mkr – Tekniska nämndens budget utökas med 1 mkr
- Skolverksamheten 5,5 mkr – Utbildningsnämndens budget utökas med 5,5 mkr
- Socialverksamhet 3,5 mkr – Socialnämndens budget utökas med 3,5 mkr

Totalt ökades budgeten med 11 mkr och finansieringen gjordes genom en outnyttjad konjunkturbuffert. Dessutom beslutade kommunfullmäktigen (kf§118) att godkänna att socialnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden går med underskott 2021.

Nämnderna har i stort uppnått ett ekonomiskt resultat enligt budget. Den stora avvikelserna gentemot budget redovisas inom socialnämnden. Åtgärder har under året 2021 vidtagits och arbete pågår med att se över nämndens ekonomistyrning.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning vid årets slut krävs att trenden för kommunfullmäktiges mål (både det finansiella målet och verksamhetsmålen) är positiv. Kommunfullmäktiges första mål, det ekonomiska målet, mäts årligen utifrån delmål. Summerat syns en positiv trend för att målet ska uppnås under mandatperioden. De båda delmålen resultatmålet och soliditetsmålet bidrar till en positiv trend. Det bör dock noteras att kommunen uppvisar, på grund av en snabbare ekonomisk återhämtning än förväntat, ett större skatteunderlag, något som påverkar de båda måtten positivt.

Investeringarna för kommunen uppgår vid årets slut till 227,6 mkr och 75 procent är självfinansierade. Kommunfullmäktige har vid flera tillfällen under året beslutat att utöka och revidera budgeten med netto totalt 62 mkr, vilket medför en total investeringsbudget för året på 266,1 mkr. Det innebär att 85 procent av årets investeringar har genomförts. I detta har 71 mkr flyttats från 2021 till 2022 då projekt inte genomförts fullt ut under året. För att uppnå målet för en långsiktig ekonomi i balans med en investering i kommunen på

486 mkr förutsätts att investeringarna hålls under budgetnivån 2021-2022. Målet på 486 mkr är beräknad efter reformpaketet och med ett resultat på 2 procent och en lånenivå som självfinansierats inom skattefinansierad verksamhet. Under 2021 har 188 mkr investerats i skattefinansierad verksamhet exklusive exploateringar. Detta är över nivån med självfinansieringsgraden på 75 procent.

Vad gäller kommunfullmäktiges verksamhetsmål har verksamheterna under året arbetat med flertalet aktiviteter med syfte att bidra till måluppfyllelse för respektive nämnds mål. Aktiviteterna utgör en indikator för trenden för respektive nämndmål. Trenden för respektive nämndmål summeras till trenden för respektive kommunfullmäktigemål. Uppföljningen av nämndernas mål vid helåret visar precis som vid delåret en positiv trend för samtliga fyra kommunfullmäktigemål.

Kommunen är därmed på god väg att bidra till måluppfyllelse för kommunfullmäktiges samtliga fem mål för mandatperioden.

2.4.1 Kommunfullmäktiges mål

Status på kommunfullmäktiges mål 1-5, som är gällande under hela mandatperioden, bedöms vid delår och helår enligt följande:

●	Uppfyllt – målet är helt uppfyllt
◆	Positiv trend – arbete med målet pågår med positiv trend, målet är delvis uppfyllt
■	Neutral trend – arbete med målet är ej påbörjat eller arbetet har inte gett någon utveckling sedan senaste mätningen, målet är ej uppfyllt
■	Negativ trend – status för målet är sämre än vid senaste mätningen, målet är ej uppfyllt

För statusbedömningen av nämndmålen används samma modell. För detaljer om respektive nämnds arbete med målen se "Bilaga - Nämndernas delårsrapporter - augusti 2021".

Delmålens bidrag till kommunfullmäktiges mål 1 (det finansiella målet) bedöms genom en årsprognos vid delåret tillsammans med en prognos för resterande mandatperiod enligt följande:

Finansiellt mål	Uppfyllt	På väg att uppfyllas	Ej uppfyllt
-----------------	----------	----------------------	-------------

1. Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning

Kommuner ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För ekonomin ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ge uttryck för realism och handlingsberedskap och vara anpassade till kommunens ekonomiska förutsättningar.

Mariestad kommun har i nuläget en svag handlingsberedskap på längre sikt, vilket soliditetsmättet visar. För att stärka kommunens soliditet kommer det att krävas ett årligt resultat på minst 2 procent per år och en lägre lånefinansiering till investeringarna än i nuläget. För att säkerställa detta kommer det finansiella målet att mätas och följas upp årligen utifrån följande delmål:

- Resultatet ska vara minst 2 procent över mandatperioden.
  - År 2020 = 2 procent, År 2021 = 2 procent, År 2022 = 2 procent
- Soliditeten ska öka med minst 1 procent per år för att uppnå en positiv soliditet (inklusive hela pensionsskulden) vid mandatperiodens utgång.
  - År 2020 = -1 procent, År 2021 = +1 procent, År 2022 = +3 procent

Investeringsmålet baseras på en total investeringsram för perioden 2020-2022 samt en minskad lånefinansiering över tid.

- Skattefinansierade investeringar ska vara självfinansierade över mandatperioden och total investeringsram om 270 mkr (2020-2022).
- Taxefinansierade investeringar kan vara lånefinansierade över mandatperioden och total investeringsram om 216 mkr (2020-2022).
- Koncernens samlade investeringsram över mandatperioden är 791 mkr och är fördelade enligt:
  - Mariestad kommun 486 mkr
  - Mariebus AB 170 mkr
  - VänerEnergi AB 135 mkr (88 procent)

Summering av det finansiella målet och de tre delmålen

Det finansiella målet mäter kommunens ekonomiska ställning på kort och lång sikt. Nedan redovisas måluppfyllelsen per delmål. De båda delmålen resultatmålet och soliditetsmålet bidrar till en positiv trend då prognosen visar att de kommer att uppnås under mandatperioden.

Utifrån bokslut 2020, bokslut 2021 och budget 2022 prognostiseras en avvikelse gentemot delmålet för investeringarna. Utvärdering av vad som investeras och hur investeringarna finansieras utgör en väsentlig aspekt när måluppfyllelsen för det finansiella målet utvärderas. Under de senaste två åren har viktiga strategiska exploateringsinvesteringar gjorts, vilket kommer att generera intäkter i framtiden, men belastar likviditeten i nuläget.

Vid årsbokslutet är bedömningen att det finansiella målet totalt har en positiv trend för att kunna uppnås under mandatperioden men det är viktigt att investeringsnivån för 2022 beaktas.

Måluppfyllelse status Positiv trend

”Resultatet ska vara minst 2 procent över mandatperioden”

Finansiellt mål	Budget 2021	Bokslut 2021	Årsbokslut 2020
Resultat (mkr)	29,7	96,6	42,8
Procent av skatteintäkter och statsbidrag	2,0	6,3	2,9

Kommentar

Resultatmålet uppnås genom att årets resultat uppgår till 96,6 mkr vilket motsvarar 6,3 procent av årets skatteintäkter och statsbidrag.

"Soliditeten ska öka med minst 1 procent per år för att uppnå en positiv soliditet (inklusive hela pensionskulden) vid mandatperiodens utgång"

Finansiellt mål	Budget 2021	Bokslut 2021	Årsbokslut 2020
Soliditet exklusive pensionsåtaganden (%)	28	31	29
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	1	6	2

Kommentar

Koncernbank har införts under 2021. Detta påverkar soliditeten då balansomslutning blir högre. Värdena i tabellen ovan avser exklusive koncernbank.

För att öka soliditeten kommer det att krävas att investeringarna finansieras mer av egna medel det vill säga mindre lånefinansiering. För att uppnå det krävs ett högre resultat eller lägre investeringsnivå.

Vid en jämförelse mellan de två olika soliditetsmåten vid årsbokslutet 2020 och årsbokslutet 2021 framgår att soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet har ökat från plus 2 procent till plus 6 procent.

Det som främst bidragit till att soliditeten har ökat är resultat på 6,3 procent av skatt och statsbidrag.

Investeringsmålet

Investeringar 2020-2022 (mkr)	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2020 + bokslut 2021 + budget 2022	Mål	Avvikelse
Kommunen skattefinansierad verksamhet	145,3	187,8	193,2	526,3	270,0	-256,3
Kommunen taxefinansierad verksamhet	40,4	39,8	51,8	132,0	216,0	84,0
Totalt kommunen	185,7	227,6	245,0	658,3	486,0	-172,3
Mariehus AB	32,1	92,7	136,0	260,8	170,0	-90,8
VänerEnergi AB	47,9	40,8	56,0	144,7	135,0	-9,7
Totalt koncernen	265,7	361,1	437,0	1 063,8	791,0	-272,8

Notera:

- Budget 2021 är kommunfullmäktiges budget (kf den 15 juni 2020 § 73) plus tilläggsbudget, ombudget under våren 2021 samt reviderad budget under hösten 2021.
- Budget 2022 är enligt mål och budget 2022-2024 (kf den 14 juni 2021 § 79) samt reviderad budget under hösten 2021.

- Bolagens investeringsbelopp är bokslut 2020 och 2021 plus investeringsbudget 2022.

Kommentar

Utfallet för kommunens investeringar uppgår till 227,6 mkr, vilket är inom årets budget. Kommunfullmäktige har under året beslutat att utöka budgeten med totalt 62,1 mkr och budgeten uppgår till totalt 266,1 mkr. Utökningen av investeringsbudgeten har främst varit för att bemöta ökade behov för exploatering av industrimark.

För att uppnå målet med en investeringsnivå på 486 mkr förutsätts att investeringarna hålls under budgetnivån 2022. Målet på 486 mkr är beräknad utifrån reformpaketet, vilket medför ett resultat på 2 procent och en självfinansiering av skattefinansierad verksamhet. Under åren har viktiga strategiska exploateringsinvesteringar gjorts, vilket inte ursprungligen inte var planerat i reformpaketet.

Investeringar av skattefinansierad verksamhet ska enligt målet vara självfinansierade. Under 2021 har 106 mkr investerats i skattefinansierad verksamhet exklusive exploateringar, vilket är under självfinansieringsgraden på 75 procent.

Investeringar i taxefinansierad verksamhet exklusive exploatering uppgår till 39,8 mkr. Dessa investeringar ska vara finansierade via VA-kollektivet.

Investeringar inom exploateringsverksamhet uppgår till 81,9 mkr, vilket avser exploatering av mark och för industri som kommer att generera försäljningsintäkter till kommunen i framtiden.

Under 2021 har finansieringen skett genom nyupplåning i kommunen med 150 mkr. I de kommunala bolagen har ingen nyupplåning skett. Nyupplåning kommer att ske i koncernen även under 2022.

För att uppnå målet om 486 mkr ska investeringarna för året 2022 inte överstiga 73 mkr i kommunen. En viktig parameter för att mäta måluppfyllelsen är hur investeringarna finansieras, samt vad som investeras och i vilket syfte.

2. Mariestad – en trygg kommun för alla

Genom stabil ekonomi, bra kvalitet och trygga miljöer kan Mariestad erbjuda en hållbar kommun för alla som bor, verkar och vistas här.

Mariestad är en trygg samhällsspelare med engagemang och medborgarfokus.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med åtta nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Fler av nämnderna bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Arbetet pågår med att genomföra utbildningsinsatser inom området missbruk av alkohol och andra droger för all personal samt att enhetscheferna har ett tydligt uppdrag att agera vid minskad misstanke om att en personal använder droger eller alkohol i allt för stor mängd. Det har blivit en större tillgänglighet till öppna insatser för barn och unga under 2021.

Inom utbildningsnämnden visar förskolan generellt ett högt resultat gällande barnens trygghet i verksamheterna utifrån den enkät som vårdnadshavare svarar på varje år. Elever i grundskolan och gymnasiet visar generellt ett högre resultat gällande trygghet än tidigare år, med undantag för elever i årskurs 8 som tappat en procentandel jämfört med föregående år. Under delar av hösten 2020 och en del av vårterminen 2021 hölls distansundervisning, vilket kan ha påverkat resultaten.

Det krävs större insats än planerat, för att nå upp till trygghetsmålet för tekniska nämnden, exempelvis behövs fortsatt en högre ambition hållas inom bevakningsinsatser, som en konsekvens av ökad skadegörelse och annan trygghetsstörande aktivitet.

Inom miljö- och byggnadsnämnden har en prioriteringsordning för tillsynsärenden upprättats i form av behovsutredning och efterföljande tillsynsplan.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
2.1 I Mariestad är det självklart att alla hjälps åt och att alla är inkluderade	 Neutral trend	Kommunstyrelsenämnden
2.2 I Mariestad kan alla vistas och röra sig fritt genom säkra och tillgängliga miljöer	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
2. Alla barn/elever/matgäster känner sig trygga i utbildningsnämndens verksamheter	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
2.1 Mariestads invånare är trygga med att de får den hjälp de behöver när de behöver den	 Positiv trend	Socialnämnden
2.2 Missbruk av alkohol och alla andra typer av droger inklusive läkemedel ska minska för en trygg miljö och tillvaro för alla	 Positiv trend	Socialnämnden
2. Verksamhet miljö och bygg har en given roll i de forum där kommunens utformning och utveckling skapas och delar sin kompetens för en trygg utveckling till medborgarna	 Uppfylld	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
2.1 Våra ute- och innemiljöer samt våra leveranser är trygga och säkra för alla	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden
2.2 Vi ska minska vårt klimatavtryck och vår miljöpåverkan	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

3. Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

Chefer, ledare och medarbetare uppmuntras till nytänkande ”utanför boxen”.

Genom omvärldsbevakning hämtar vi inspiration från andra och skapar hållbara lösningar för våra kommuninvånare.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med sju nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Arbetet med ElectriVillage väcker fortsatt stor uppmärksamhet och flera projekt har genomförts, däribland projekt med samordnad varudistribution tillsammans med flera företag.

Mariestad kommuns strategi för genomförande av Agenda 2030 antogs av kommunfullmäktige i maj. Vissa utbildningsinsatser för verksamheten har genomförts och en organisation för genomförande av strategin är etablerad. Under september kommer alla chefer och ledare att få en djupare utbildning i Agenda 2030 och hur arbetet ska inkluderas i verksamhetsplaneringen.

På FNs klimatkonferens i Glasgow fick Mariestad som enda svenska kommun representera på plats.

De digitala aktiviteterna inom Dacapo som genomförts under året med syfte att stärka entreprenörskapet inom hantverk för att stärka plats- och affärsutveckling i Mariestad har mött ett stort intresse.

Utbildningsnämnden har valt att fokusera på ledning och stimulans för att alla barn/elever ska nå målen för sin utbildning. Detta arbete innefattar till stor del att arbeta med och utveckla kompetensen kring digitala verktyg i undervisningen. I och med att pandemin krävde omställning till distansundervisning i flera fall har kompetenshöjning inom undervisning med digitala verktyg gått snabbt.

Inom socialnämnden är en organisation framtagen för hur nya förslag och förbättringar ska hanteras. Verksamheten har tagit ett stort steg i arbetet med digitala lösningar genom att tillsätta en utvecklingsgrupp för detta ändamål.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
3.1 Mariestad är platsen för kreativa möten för invånare, besökare, näringsliv och medarbetare	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
3.2 Mariestad ligger i framkant och andra aktörer inspireras av oss	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
3. Alla barn/elever utvecklas via ledning och stimulans att nå målen för sin utbildning	◆ Positiv trend	Utbildningsnämnden
3.1 Socialnämnden har ett innovativt och hållbart förhållningssätt med fokus på digitala lösningar som skapar mervärde för dem vi är till för	◆ Positiv trend	Socialnämnden
3.2 Inom socialnämnden råder en positiv förändringskultur där alla medarbetare bidrar och vet hur de för fram nya idéer	◆ Positiv trend	Socialnämnden
3. Verksamhet miljö och bygg har en positiv förändringskultur där alla medarbetare bidrar och vet hur man deltar	◆ Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
3. Vi tar tillvara på såväl medarbetarnas som medborgarnas kreativitet för att utveckla vår verksamhet	◆ Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

4. Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande

Vårt bemötande ska oavsett ärende ge en positiv känsla.

Vi skapar mervärde för de vi är till för i varje samtal och möte.

Vi sätter stort värde på våra invånare, besökare, företagare och anställda.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med fem nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder förutom miljö- och byggnadsnämnden bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend. Bedömningen att arbetet har en neutral trend

inom miljö- och byggnadsnämnden beror på att arbetet med kompetensutveckling kring bemötande inte genomförts på grund av pandemin.

Samtliga aktiviteter inom sektor ledning bidrar till att invånarna i Mariestads kommun eller övriga intressenter kan ta del av kommunens tjänster och en organisation med större fokus på press och medieutbildning ger invånaren bättre insyn i kommunens arbete.

Samarbetet mellan nämnderna har lett till en ökad service och ökad tillgänglighet för våra medborgare (ett nummer in). Även tillgängligheten under jourtid har förbättrats och förtydligats. Förutom ökad tillgänglighet för medborgarna effektiviserar verksamheten då hanteringen av felanmälan och klagomål blir mer rationell.

Arbete med öppen data har genomförts, vilket innebär att information till allmänheten och andra professioner gällande pågående projekt som påverkar samhället är mer lättillgänglig.

Ett mått som utbildningsverksamheten använder för att identifiera arbetet är om eleverna känner att de har inflytande och delaktighet i arbetet. Tendensen är som tidigare att ju äldre man är så ser man tydligare möjligheterna till inflytande och delaktighet.

Enkätundersökningar inom alla områden av socialnämndens verksamhetsområde har genomförts under 2021 med goda resultat.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
4. Vi har ett professionellt förhållningsätt med fokus på att skapa mervärde för de vi är till för	 Uppfylld	Kommunstyrelsenämnden
4. Se och förstå alla barn och elever	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
4. Alla medborgare får ett tryggt och korrekt bemötande av socialnämndens verksamheter	 Positiv trend	Socialnämnden
4. I verksamhet miljö och bygg finns en hög kompetens och medvetenhet om service, gott bemötande och effektiv handläggning	 Neutral trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
4. Upplevelsen i mötet med vår verksamhet är professionellt och trevligt	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

5. Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

I Mariestad finns förutsättningar för hållbar tillväxt.

Entreprenörskap uppmuntras och ses som en tillgång.

Vi förstår vikten av utbildning och forskning för att satsa rätt inför framtiden.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med åtta nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Samarbetet har inletts med kriminalvården och specialfastigheter om markförvärv inför en större etablering av nytt fängelse i anslutning till Rödjan. Under året har kommunen arbetat med tre större etableringsförfrågningar och ett flertal ytterligare etableringsförfrågningar av varierande storlek samt ärenden som ska genomföras med syfte att skapa arbetstillfällen.

Bostadsbyggnation pågår eller planeras inom flera antagna detaljplaner. Pågående byggprojekt om 57 hyreslägenheter byggs vid på före detta Bantorget. Bygglov har beviljats för 51 hyreslägenheter i de så kallade Sandvikshusen. Nya flerbostadshus med plats för drygt 60 lägenheter planeras på Sjölyckan. Därtill pågår byggnation av cirka 30 lägenheter i kvarteret Tranan på Kungsgatan.

Det sammanfattande omdömet för Mariestad kommuns företagsklimat uppgår till 4,11, vilket är ett tillfredsställande resultat. Snittet för Sverige uppgår till 3,43. Mariestad kommuns omdöme 2020 var 3,81. Rankingplaceringen för 2021 är 30.

Inom utbildningsnämnden arbetas det tillsammans med den fackliga organisationen en strategiskt kompetensförsörjningsplan som ska vara klar mars 2022.

Förfrågningsunderlag för att delta i valfrihetssystem i hemvården finns och ett uppdaterat ersättningsystem är framtaget för att skapa goda förutsättningar för privata utförare att etablera sig i Mariestad.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
5.1 Företagsklimatet i Mariestad är rankat som topp 25 av landets kommuner	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
5.2 Mariestad växer och utvecklas	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
5.1 Sektor utbildning ska erbjuda en attraktiv arbetsplats för elever, medarbetare, chefer och framtida medarbetare	◆ Positiv trend	Utbildningsnämnden
5.2 Hög kvalitet ska präglade utbildningsnämndens verksamheter och ge förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat	◆ Positiv trend	Utbildningsnämnden
5.1 Socialnämnden i Mariestads kommun är en attraktiv arbetsgivare som lockar till sig rätt kompetenser i förhållande till våra behov	◆ Positiv trend	Socialnämnden
5.2 Det finns goda förutsättningar för privata utförare av hemtjänst att kunna etablera sig i valfrihetssystem i Mariestad	◆ Positiv trend	Socialnämnden
5. Verksamhet miljö och bygg har på ett enkelt sätt tydliggjort möjligheter och förutsättningar för etablering och utveckling till entreprenörer och privatpersoner	● Uppfylld	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
5. Vi skapar tekniska förutsättningar för tillväxt	◆ Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

2.5 Balanskravsresultatet

Balanskravet innebär att kommunens intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är kommunen skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. Kommunen har de senaste åren haft ett positivt resultat och har klarat balanskravet varje år.

RESULTATANALYS OCH AVSTÄMNING BALANSKRAVET	2021	2020	2019	2018	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	96,6	42,8	18,2	26,1	17,1
- avgår samtliga realisationsvinster	-0,4	-6,3	-1,6	-0,8	-0,8
+justering för realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+justering för realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	96,2	36,3	16,6	25,3	16,4
-reservation av medel till resultatutjämningsreserv	-80,6	-21,7	0,0	0,0	0,0
+användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	15,6	14,6	16,6	25,3	16,4
+synnerliga skäl att inte återställa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	15,6	14,6	16,6	25,3	16,4
Balanskravsunderskott att återställa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I ovanstående avstämning av det lagstadgade balanskravet har resultatet reducerats med de realisationsvinster som uppstått under året. Balanskravsresultatet för 2021 är positivt och inget negativt resultat finns att reglera.

Resultatutjämningsreserv

Kommunallagen gör det möjligt att i vissa fall reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR) under eget kapital. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.

Resultatutjämningsreserv RUR (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Resultat	96,6	42,8	18,2	26,1	17,1
- Avgår reavinster	-0,4	-6,5	-1,6	-0,8	-0,8
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	96,2	36,3	16,6	25,3	16,4
Skatteintäkter och statsbidrag	1 543	1 463	1 393	1 345	1 313
1 procent av skatteintäkter och statsbidrag *)	15,6	14,6	0,0	0,0	0,0
2 procent av skatteintäkter och statsbidrag *)	0,0	0,0	27,8	26,9	26,2
Skillnad i årets resultat enligt balanskravsresultatet och en procent av skatteintäkter och statsbidrag	80,6	21,7	-11,2	-1,6	-9,8
Reservation till RUR	80,6	21,7	0	0	0
Ackumulerat RUR	126,7	46,1	24,4	24,4	24,4

*) Kommunen har fram till och med 2019 haft en negativ soliditet inklusive pensionsskulden. Då krävs 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag för att kunna reservera till RUR. För 2020 och 2021 har kommunen en positiv soliditet vilket innebär att nivån är 1 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Därav skillnader i procentsatsen på raderna.

Som anges krävs ett resultat som överstiger 1 procent av skatter och generella statsbidrag. Nivån gäller för de kommuner som, liksom Mariestad, har en positiv soliditet inklusive hela pensionsskulden. Med ”årets resultat” menas det lägsta av årets resultat och årets resultat efter balanskravsjusteringen.

Efter 2021 års resultat kan 80,6 mkr avsättas och totalt har kommunen reserverat 126,7 mkr till resultatutjämningsreserven.

2.6 Väsentliga personalförhållanden

Under 2021 har pandemin i väsentligaste mån fortsatt att påverka organisationen och dess verksamheter. Trots den belastning som pandemin inneburit, för alla medarbetare som berörts på olika sätt, har verksamheterna kunnat uppfylla sitt uppdrag med hög kvalitet.

Några av de påbörjade utvecklingsarbeten som pausades under 2020 återupptagits och till viss del slutförts. Det pandemirelaterade material som togs fram under 2020 har blivit reviderade i större eller mindre omfattning.

Ledar- och medarbetarskap

Inför perioden 2021-2023 meddelade Omställningsfonden att arbetsgivaren hade drygt 1,5 mkr till förfogande för omställnings- och kompetenshöjande insatser på grupp- eller individnivå. Pandemin har inneburit begränsningar för vad som kunnat genomföras, och under 2021 genomfördes endast mindre insatser på individnivå.

Pandemin har inneburit ett fortsatt ansträngt läge för samtliga medarbetare. Det material till hur chefer och medarbetare kan hantera exempelvis oro och stress, som togs fram under 2020, har fortlöpande reviderats och uppdaterats utifrån de rekommendationer och råd som kommit från myndigheter. Även material om hur en god arbetsmiljö kan upprätthållas vid distansarbete finns framtaget liksom stöd för chefer utifrån den ökande risken för missbruk vid just distansarbete.

I juni lanserades ett nytt arbetssätt för introduktion av nya medarbetare. Medarbetaren får numera delar av sin introduktion via korta utbildningar som skickas via e-post. Detta ger en möjlighet att dels tillse att information går ut och har ett visst innehåll och håller en viss kvalitet, men också att det finns möjlighet att följa upp om medarbetaren tagit del av introduktionen. Arbetet kommer under 2022 att fortsätta och programmet kommer att kompletteras med verksamhetsspecifika avsnitt samt en särskilt framtagen introduktion för nya chefer.

Kompetensförsörjning

Under 2021 genomförde revisionsföretaget PwC, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, en granskning av kommunstyrelsens arbete med personal- och kompetensförsörjning. Granskningens syfte var att bedöma i vilken utsträckning som kommunstyrelsens åtgärder säkerställer ett ändamålsenligt arbete med personal- och kompetensförsörjning. De rekommendationer som PwC lämnade i september har HR-enheten arbetat med under vintern. Några av rekommendationerna är åtgärdade, andra är kopplade till det övergripande kompetensförsörjningsarbete som sker i samverkan med skaraborgskommunerna och kommer att åtgärdas över tid.

Enligt den antagna projektplanen för projektet heltidsresan, har projektet som sådant avslutats under 2021. De slutsatser och erfarenheter som kan dras från projektpiloternas arbete överlämnas till den ordinarie verksamheten. Utdrag ur lönesystemet visar hur den tidigare deltidsorganisationen med låg grundbemanning medförde kostnader för övertid, mertid och timavlönade. Dessa kostnader sjönk synbart sedan projektstarten 2018, i samband med att fler anställda började arbeta heltid. Då verksamheternas grundbemanning under året nådde en nivå som möjliggjorde att frånvaro kunde hanteras med befintlig personal, medförde detta en ökning av timavlönad personal. Det är värt att notera att kostnaderna för övertid och mertid fortsatt att sjunka även under pandemin. De delade turerna har en procentuell minskning om 90,5 procent per 2021-12-01.

Arbetsmiljö och hälsa

I slutet av juni genomförde Arbetsmiljöverket inspektion av kommunens systematiska

arbetsmiljöarbete. Inspektionen omfattade såväl samtal med högsta kommunledningen som besök i verksamheten. Inspektionen resulterade i ett omfattande inspektionsmeddelande, i vilket verket framförde synpunkter på bland annat årlig uppföljning, riskbedömningar, uppgiftsfördelning samt samverkan. Arbetsgivaren gavs ett år för att vidta åtgärder.

HR-enheten hade vid inspektionstillfället ett redan långt pågående projekt med att införa ett digitalt stödsystem för kommunens systematiska arbetsmiljöarbete. Arbetsmiljöronder, risk- och konsekvensanalyser med mera görs nu i ett system, vilket innebär en tydligare styrning samt en enklare uppföljning. Majoritet av de förbättringsåtgärder som Arbetsmiljöverket efterfrågade var redan planerade, men inte implementerade. Under höst och vinter har arbetet fortsatt och är i det närmaste klart.

Konsekvensen av rekommendationerna från bland annat Folkhälsomyndigheten är att organisationen även under 2021 har haft en högre sjukfrånvaro än föregående år. Svårigheten är att utläsa vilken del av den registrerade sjukfrånvaron som är hänförlig till pandemin. Sammantaget innebär pandemin att det inte går att göra några säkra uttalanden om våra sjukskrivningstal, annat än att sjukfrånvaron är högre i år jämfört med närmast föregående "normalår" 2019, men inte alarmerande mycket högre.

Jämställdhet och mångfald

Under sommaren inledde HR-enheten ett arbete med en så kallad "arbetsvärdering", i vilken de yrken som finns i organisationen klassas utifrån bland annat svårighetsgrad, ansvar, psykiska och fysiska förhållanden och utbildningskrav. Varje bedömningsgrund ges ett värde och summan för respektive yrke anger dessa relativa värden. Syftet med arbetsvärderingen är att denna ligger till grund för arbetsgivarens lönekartläggning där lika samt likvärdiga yrken ställs mot varandra för att avgöra om det i organisationen finns några osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor. Grund för sakliga skillnader är exempelvis marknadslön, prestation och ansvar. Arbetet har skett i samverkan med fackliga representanter.

I analysen efter 2021 års lönerevision påvisade ingen förekomst av osakliga löneskillnader vid analys av löner inom lika arbeten. Analysen av likvärdiga arbeten påvisar att det finns skillnader, men att dessa inte bedöms vara osakliga. Arbetsgivaren har dock ambitionen att arbeta med jämställda löner och har av det skälet gjort medvetna satsningar som kan hänföras till detta.

Utifrån diskussioner med fackliga representanter och ledningsgrupper i samband med lönekartläggningen kommer vissa ändringar att göras i arbetsvärderingen till 2022.

Kommunen i siffror

Antal anställda

Antalet anställda har ökat jämfört med föregående två år, främst inom omsorg och utbildning. En del av ökningen kan hänföras till det ökade behovet av extra personal under pandemin, men även till förändrade arbetssätt. Inom omsorgen har användandet av timanställda minskat då verksamheterna ökar den ordinarie bemanningen. Förändringen inom sektor ledning beror på nedläggningen av Bemanningenheten.

Antal tillsvidareanställda	2021	2020	2019
Sektor ledning	66	83	112
Sektor samhällsbyggnad	283	267	271

Antal tillsvidareanställda	2021	2020	2019
Sektor stöd och omsorg	999	980	951
Sektor utbildning	837	838	730
Kommundirektör	1	1	1
Kommunledning	5	7	8
Ekonomiavdelning	26		
HR MTG	10		
Totalt	2 227	2 176	2 062

Jämställdhet

Av kommunens 2 227 anställda är 1 710 kvinnor och 517 män. Förhållandet kvinnor män är 77/23.

Tabellen nedan anger fördelning kvinnor/män avseende uttag av föräldrapenning, VAB, samt ledighet enligt Försäkringskassans regler.

Andel procent	Kvinnor	Män
Föräldrapenning	91,6 %	8,4 %
VAB	83,5 %	16,5 %
Ledig max 25 procent upp till 8 år	95,5 %	4,5 %

Löner

Utfallet av lönerrevisionen 2021 blev 2,3 procent inklusive satsningar utöver ramtilldelningen. En del av den särskilda satsningen tillföll fackförbundet Kommunals medlemmar som ett direkt resultat av skrivningar i löneavtalet.

Medellönen, inklusive tillägg låg på 32 228 kr och exklusive på 31 949 kr. För kvinnor var motsvarande siffra 31 775 kr respektive 31 503 kr och för män 33 826 kr och 33 524 kr.

Heltid/deltid

I kommunen fortsätter andelen medarbetare som arbetar heltid att öka och ligger för 2021 på 80 procent. För kvinnor är siffran 77,1 procent, vilket är en ökning med cirka 5 procentenheter mot föregående år. För männen är siffran 84,3 procent vilket är marginell minskning.

Åldersstruktur

Medelåldern för kommunens anställda är 46,8 år, vilket är marginell minskning mot föregående år.

Ålder	Antal
0-19 år	0
20-29 år	199

Ålder	Antal
30-39 år	479
40-49 år	500
50-59 år	674
60-99 år	375

Pensionsavgångar och personalomsättning

Under 2021 gick 57 personer i pension. Under innevarande år kommer 54 personer att bli 65 år eller äldre. Personalomsättningen för 2021 var 9,3 procent vilket är en ökning mot 2020 då den låg på 8,7 procent.

Sjukfrånvaro

Trenden med sjunkande sjuktal som bröts 2020 i och med pandemin har fortsatt under 2021. Konsekvensen av att medarbetare varit hemma med förkylningssymptom, även i de fall då de normalt hade gått till arbetet, är att organisationen även under 2022 har haft en högre sjukfrånvaro än senaste "normalår", 2019. Svårigheten är att utläsa vilken del av den registrerade sjukfrånvaron som är hänförlig till pandemin, och om det hade gått att utläsa, vilken del av denna beror på Covid-19 eller förkylningssymptom?

Sjukfrånvaro i timmar av arbetad tid (%)	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro av arbetad tid	7,2	7,2	5,6
Långtidsfrånvaro av total sjukfrånvaro	33,0	28,1	34,3
Kvinnor	7,9	8,1	6,4
Kvinnor långtid	34,0	29,2	35,5
Män	4,6	4,1	3,0
Män långtid	26,7	20,4	25,4
29 år el yngre	5,8	6,7	5,4
29 år el yngre, långtid	10,0	9,4	12,5
30-49 år	7,0	7,2	5,4
30-49 år, långtid	31,0	25,8	30,5
50 år el äldre	7,5	7,2	5,9
50 år el äldre, långtid	38,4	32,8	39,4

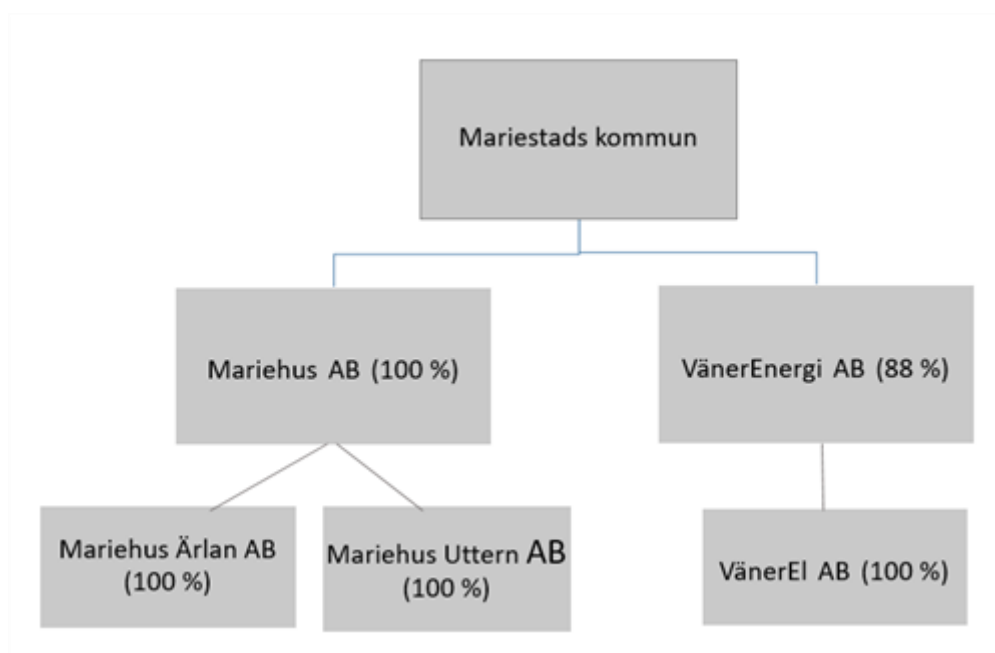
2.7 Den kommunala koncernen

Syftet med sammanställd redovisning är att ge en samlad, heltäckande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltningsform eller bolagsform. Synonymt används också ofta begreppet koncernredovisning. Redovisningen tjänar också som information för intressenter, till exempel kommuninvånare, kommunfullmäktige, kommunledning, revisorer och långgivare.

Den sammanställda redovisningen omfattar förutom kommunen även:

- Mariehus AB. Kommunens andel är 100 procent. Innehåller Mariehus Uttern AB och Mariehus Ärlan AB.
- VänerEnergi AB. Kommunens andel är 88 procent. Resterande 12 procent är Töreboda kommuns andel. Innehåller VänerEl AB.
- Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS). Kommunens andel i kommunalförbundet är 26,27 procent.

De kommunägda bolagen:

I koncernkoncernen ingår även Mariestad kommuns andel av Räddningstjänsten Östra Skaraborg, Anfallshantering Östra Skaraborg, Tolkförmedling Väst och Skaraborgs Kommunalförbund.

2.7.1 Koncernens resultat

Årets resultat för den sammanställda redovisningen visar ett överskott på 123,8 mkr.

Resultatet är högre än föregående år då resultatet var 65,2 mkr. Den enskilt stora skillnaden är att kommunen visar ett högre resultat vilket till stor del är hänfört till ökade skatt och statsbidrag. Kommunen, Mariehus AB och VänerEnergi AB visar en resultatökning medan Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS) visar ett något lägre resultat jämfört med föregående år. Mariehus AB har gjort en nedskrivning på 10,7 mkr under året för befintligt vindkraftverk.

Elimineringar av kostnader och intäkter i resultatet inom koncernen har skett netto med 7,7 mkr.

Balansräkningen i den sammanställda redovisningen omfattar 3 822 mkr. Det är en ökning jämfört med 2020 med 308 mkr. Den främsta anledningen beror på den fortsatt höga investeringsnivån i koncernen, detta gör att värdet på de materiella anläggningstillgångarna ökar markant. Total nettoinvesteringsnivå i koncernen under året var 361 mkr, en ökning med 96 mkr från 2020.

Soliditeten är något högre jämfört med föregående år, 27,0 procent vilket är en ökning med en procent. Att nivån och ökningen är på den nivån beror trots ett högt resultat på att investeringsnivån är fortsatt hög och att resultatet ändå inte klarat att finansiera investeringarna med egna medel utan att nya lån har tagits under året.

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 1 408 mkr vilket är en ökning med 58 mkr eller 4,3 procent från föregående år då de var 1350 mkr.

Kommunen begär in ekonomiska prognoser två gånger (tertia 1 och 2) per år på årsresultatet plus siffror vid bokslutet även för de kommunägda aktiebolagen. För kommunen och de kommunala bolagen finns en koncernbank med ett koncernkonto i bank. Genom att likvida medel samordnas går det att kortfristigt använda koncernkontot istället för nyupplåning i bank. Koncernkontots kredit hos banken på 150 mkr var inte nyttjad vid årsskiftet.

2.7.2 Sammanfattning viktiga händelser i koncernen

- Hos Marichus AB har renovering av ett stort antal lägenheter på Mariagatan pågått under året. Renoveringen omfattar framför allt kök och badrum samt byte av avlopps- och vattenstammar och avslutas under 2022.
- I centrum har arbetet med utvecklingen av Knallen fortsatt. En omställning från lokaler till fyra lägenheter har också genomförts på Karlagatan 3. Det projektet har även omfattat renovering av balkonger samt byte av tak.
- För lägenheterna på Vasavägen har putslagning och målning av fasader och tak genomförts. För fasaden har även fasadbelysning installerats.
- I maj 2021 genomförde VänerEnergi AB bytet av kommunikationsoperatör från Fastbit till Bosnet på ett bra sätt. Under våren avyttrades även aktierna i Fastbit vilket medförde en bokföringsmässig vinst.
- Hos VänerEnergi har området för elnät fortsatt att vädersäkra ledningarna genom att de gräver ner dem i marken och i projektet nya energisystem har produktionen av egen vätgas nu till största delen kunnat försörja behovet i tankstationen.
- Fjärrvärmen har haft en hög försäljningsvolym beroende på en kall vinter och vår men även en kall avslutning på året. En större anslutning i samband med utökad etablering i kommunen under året har genererat en betydande anslutningsavgift.

2.7.3 Årets investeringar

Totala investeringar (mkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse
Mariestads kommun	266,1	227,6	38,5
Marichus AB	98,3	92,7	5,6
VänerEnergi AB *)	47,1	40,8	6,3
Totalt	411,5	361,1	50,4

*) Avser 100 % av investeringarna

- Kommunens investeringar uppgår till totalt 227,6 mkr med en budget på 266,1 mkr. Mer information om kommunens investeringar redovisas under avsnitt 6.
- VänerEnergi AB:s investeringar uppgår till totalt 40,8 mkr med en budget på 47,1 mkr. Utfallet är 7,1 mkr lägre än föregående år. De största investeringarna har skett inom elnät (19,6 mkr) och stadsnät (12,3 mkr).
- Mariehus AB:s investeringar under året uppgår till totalt 92,7 mkr med en budget på 98,3 mkr. Utfallet är lägre än föregående år då motsvarande var 104,5 mkr. Av det budgeterade beloppet fortsätter flera projekt över flera år, bland annat rot-renovering Alen 2, Mariagatan 18-24

2.7.4 Kommunägda bolag

Mariehus AB

Mariehus AB, med dotterbolagen Mariehus Uttern AB och Mariehus Ärlan AB, äger och förvaltar cirka 125 000 m² i Mariestad, i huvudsak bostäder men även kommersiella lokaler för kontor och handel i centrumläge. Fastighetsbeståndet har en stor bredd i fråga om boendevärden, allt från äldre kulturhistoriska fastigheter i gamla stan, traditionella naturnära bostadsområden från bland annat 1960-talet till nyproducerade fastigheter.

Viktiga händelser under året

- En omställning från lokaler till fyra lägenheter har genomförts på Karlagatan 3. Projektet har även omfattat renovering av balkonger och byte av tak.
- Putslagning och målning av fasader på Vasavägen 1-21.
- Fortsatt utveckling av Knallen då en lokal gjorts om till restaurang.
- Lokalanpassning till ny extern hyresgäst i stadshuset.
- Fönsterbyten och sanering i stadshuset.
- En omorganisation av skötselområdena har genomförts vilket innebär att en ny grupp har skapats som tar hand om fastigheterna i centrala Mariestad. Denna grupp består av två stycken fastighetsskötare.
- En ny hantverksgrupp med två stycken snickare, har skapats för att bli mer kostnadseffektiva i fastighetshanteringen.

Framtid

En stor efterfrågan på nya bostäder finns och det planeras för att starta ett eller ett par nyproduktionsprojekt under kommande planperiod.

Företaget planerar för att tillföra centrumnära bostäder i kransorterna. Närmast är projektering av 12 stycken markplanslägenheter i Lyrestad. Upphandling för projektet har påbörjats och beräknas vara klar under våren 2022.

Företaget är och ser sig som en stor del av centrumhandeln och ser här att vi kommer att kunna påverka och hjälpa till i centrumutvecklingen både på kort och på lång sikt. Utveckling av Ärlan 4 (Knallen) med dessa verksamhetslokaler har stärkt centrumhandeln och utvecklingen kommer att fortsätta.

Ekonomisk översikt

Mariehus AB	(tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse	Bokslut 2020
Mariehus AB	Intäkter	117 400	122 765	5 365	117 629
	Kostnader	-102 839	-116 290	-13 451	-106 544
	Nettokostnader	14 561	6 475	-8 086	11 085
Mariehus Uttern AB	Intäkter	9 885	10 047	162	8 772
	Kostnader	-5 404	-5 851	-447	-5 812
	Nettokostnader	4 481	4 196	-285	2 960
Mariehus Ärlan AB	Intäkter	6 379	6 813	434	3 979
	Kostnader	-5 928	-5 347	581	-3 910
	Nettokostnader	451	1 466	1 015	69
Totalt	Intäkter	133 664	139 625	5 961	130 380
	Kostnader	-114 171	-127 488	-13 317	-116 266
	Nettokostnader	19 493	12 137	-7 356	14 114

Året har inneburit en stabil uthyrningssituation med få vakanser och med flera projekt av olika slag.

Intäkterna har ökat då det under året tillskapats sju stycken nya lägenheter för uthyrning. Det har även gjorts hyresgäst Anpassningar i lokaler för nya hyresgäster i Knallen och i en del av uthyrningsbar yta i stadshuset.

I budget inför hyresförhandlingarna ingick en hyreshöjning på 1,0 procent men efter förhandling med Hyresgästföreningen landade det på 1,25 procent.

Betydande positiv resultatpåverkan är:

- lägre personalkostnader vid en ej återbesatt tjänst.
- försäkringsersättning efter brand i en lägenhet.

Betydande negativ resultatpåverkan är:

- den största posten är nedskrivning av vindkraftverket med 10,7 mkr.
- ökade kostnader för fjärrvärme då året varit kallare än normalt.
- ökat underhåll på hissar.
- ökade kostnader för vattenskador.

Sammanställning investeringar

Mariehus AB (tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse
Mariehus AB	72 230	75 425	-3 195
Mariehus Uttern AB	16 150	9 454	6 696
Mariehus Ärlan AB	10 000	7 832	2 168
Totalt	98 380	92 711	5 669

- ROT, Alen 2, Mariagatan 18-24. Projektet omfattar i huvudsak byte av avlopp/vattenstammar samt renovering av kök och badrum i 102 lägenheter. Ytterligare åtgärder som genomförs är byte av el i lägenheterna, skalskydd, låssystem, åtgärder på värmesystem med mera. Projektet var planerat att starta under 2020 men på grund av rådande pandemin valde företaget att senarelägga starten ett år. Renoveringen av den första huskroppen har genomförts med evakuerade hyresgäster och resten med kvarboende hyresgäster. På grund av pandemin har färdigställandetiden flyttats fram två månader, i övrigt har projektet gått som planerat. Planerad färdigställandetid är februari 2022.
- Knallen (etapp 5). Projektet omfattar fasadrenovering, omläggning av tak, vs-åtgärder i källare samt ombyggnation av tre befintliga lägenheter på plan 3 och 4. Lägenheterna färdigställdes enligt planerat med inflyttning 1 april, samtliga lägenheter är uthyrda. Under projektets gång har det varit förseningar gällande leveranstider av material. Trots detta har arbetena med fasader och lägenheter genomförts mer kostnadseffektivt och snabbare än förväntat.

Personaluppgifter

Under året har två stycken anställda slutat och nyanställning av tre personer gjorts. Två av dessa är snickare då företaget utför mer arbete i egen regi istället för att köpa tjänster. Inga pensionsavgångar har skett under året.

Antal anställda	2021	2020	2019
Kvinnor	4	5	8
Män	28	26	23
Totalt	32	31	31
Totala personalkostnader	17 609	16 503	17 245
Totala kostnader sjuklön	753	662	548
Sjukfrånvaro i timmar av arbetad tid (%)			
Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid	5	6	5
Längtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro	64	57	75
Sjukfrånvaro kvinnor av sammanlagd ordinarie arbetstid kvinnor	6	6	9
Sjukfrånvaro män av sammanlagd ordinarie arbetstid män	5	5	4

VänerEnergi AB

VänerEnergi AB ägs till 88 procent av Mariestads kommun och till 12 procent av Töreboda kommun. Bolaget bedriver verksamhet i form av elnät, fjärrvärme, stadsnät (bredband), telefoni och entreprenad. Det helägda dotterbolaget VänerEl AB bedriver elhandel. Bolagens verksamhet sker företrädesvis i ägarkommunerna.

Viktiga händelser under året

- VänerEnergi AB redovisar på nytt ett mycket gott resultat 2021, det näst högsta någonsin. En bidragande orsak till det goda resultatet är en kallare inledning och avslutning på året än normalt samt högre anslutningsavgifter än budgeterat. Verksamheten har bedrivits med god stabilitet och driftsäkerhet.
- Från hösten 2020 är VänerEnergi AB delägare i Bosnet AB till 20 procent och i maj 2021 genomfördes bytet av kommunikationsoperatör från Fastbit till Bosnet utan incidenter. Under våren avyttrades även aktierna i Fastbit vilket medförde en bokföringsmässig vinst.
- I projektet Nya Energisystem har produktionen av egen vätgas nu till största delen kunnat försörja behovet i tankstationen.
- Under slutet av året har det varit kraftigt stigande elmarknadspriser. Uppgången är den största sedan avregleringen av elmarknaden 1996 och många elkunder med rörliga avtal har drabbats ekonomiskt. För elhandeln i VänerEl är påverkan liten då företaget har ett återförsäljningsavtal vilket innebär att leverantören tar alla inköpsrisker. För fjärrvärmens stärks konkurrenskraften mot värmepumpar när elpriserna stiger. Elnät har däremot sett ökade kostnader för nätförluster

Framtid

- Då den storskaliga fiberutbyggnaden närmar sig slutet kommer affärsområdet stadsnät gradvis att övergå till ett mera förvaltande stadie där fokus kommer att ligga på driftsäkerhet och kostnadseffektivitet. Efterfrågan på ökad bandbredd och det nya samarbetet i Bosnet beräknas kunna ge en förbättrad marginal på framtida leveranser.
- Med fjärrvärmens är företaget idag väl rustat för att möta framtidens värmebehov. Vår produktion är idag i normalläget helt fossilfri, vilket är en nödvändighet i framtidens energisystem. Förväntan om framtida högre elpriser bedöms dessutom stärka fjärrvärmens konkurrenskraft.
- VänerEnergi Elnät har efter de senaste årens stora investeringar endast en mycket liten del väderkänsliga luftledningar kvar i drift. Företaget står därmed mycket väl rustade att möta framtidens ökande behov av driftsäkra leveranser.
- Gällande intäktsram för elnätsverksamheten avser 4-årsperioden 2020 - 2023. Regelverket har skärpts då bland annat den tillåtna avkastningsräntan har sänkts rejält. Bolaget har ändå kvar en viss marginal till ramens tak varför beslutet inte bedöms påverka nätverksamhetens utveckling alltför negativt.
- Framtidsutsikterna för VänerEnergi AB i sin helhet ser fortsatt mycket positiva ut.

Ekonomisk översikt

VänerEnergi AB (tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse	Bokslut 2020
VänerEnergi AB				
Intäkter	-219 760	-244 741	-24 981	-219 077
Kostnader	203 160	209 586	6 426	189 132
Nettokostnader	-16 600	-35 155	-18 555	-29 945
VänerEl AB				
Intäkter	-35 960	-52 221	-16 261	-31 122
Kostnader	35 220	51 431	16 211	30 130
Nettokostnader	-740	-790	-50	-992
Totalt				
Intäkter	-255 720	-296 962	-41 242	-250 199
Kostnader	238 380	261 017	22 637	219 262
Nettokostnader	-17 340	-35 945	-18 605	-30 937

Beloppen för VänerEnergi AB avser 100 procent. Mariestads kommuns ägarandel är 88 procent vilket redovisas i de finansiella rapporterna.

- Resultat efter finansnetto uppgår till 35,1 mkr (29,9 mkr 2020), vilket är cirka 18 mkr bättre än budget. Omsättningen har stigit rejält till följd av kallare vintermånader. Inte heller under 2021 har pandemin haft någon inverkan på resultatet.
- Fjärrvärmens har gått från en mycket låg försäljningsvolym under 2020 till en mycket hög under 2021. Därav ett årsresultat på 12,1 mkr som är bland de bästa sedan starten. Resultatet har också påverkats positivt av en större anslutningsavgift på 3,1 mkr.
- Elnät uppvisar åter ett stabilt år med ett resultat som ligger 2,7 mkr bättre än budget. Ingen höjning av nättarifferna gjordes inför året men den kalla vintern har också här ökat omsättningen. De stigande elmarknadspriserna har gett avsevärt högre kostnader för inköpta nätförluster.
- Resultatet för Stadsnät är fortsatt starkt och avsevärt bättre än budgeterat. Andelen anslutningsavgifter fortsätter att minska. Övergången till Bosnet som kommunikationsoperatör har givit oss bättre marginaler. Avskrivningskostnaden är den största kostnadsposten till följd av de senaste årens stora investeringar.
- Affärsområde Telekom gör på nytt ett stabilt och bra resultat som är helt i nivå med året innan. Kundstocken är i princip oförändrad från föregående år.
- Affärsområde Nya Energisystem, innefattande drift av vätgasstation och el-laddstolpar, visar fortsatt ett underskott. Kostnaderna för inköp av vätgas har nu minskat kraftigt då produktionsanläggningen är i drift. Kostnader för reparationer, drift och underhåll har däremot ökat.
- Under året har aktierna i Fastbit AB sålts till övriga delägare. Försäljningen resulterade i en bokföringsmässig vinst på cirka 3,4 mkr vilken inte fanns med i budget.

Sammanställning investeringar

VänerEnergi AB (tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse
Elnät	21 500	19 624	1 876
Stadsnät	16 500	12 297	4 203
Fjärrvärme	7 000	6 793	207
Telekom	150	0	150
Nya Energisystem	0	-9	9
Gemensamt	1 950	2 106	-156
Totalt	47 100	40 811	6 289

- Ramen för årets investeringar har inte nyttjats fullt ut.
- Elnät har fortsatt sitt arbete med att vädersäkra sina ledningar genom att gräva ned dem. I princip är alla bolagets högspänningslinjer nu förlagda i mark, återstår gör endast 2 promille luftledning. Delar av entreprenaderna har utförts till en lägre kostnad än budgeterat. Under de senaste åren har det varit ett intensivt arbete med att byta ut alla elmätare. I början av året var projektet klart och därmed var samtliga 14 900 mätare utbytta till timregistrerande mätare.
- Utbyggnaden av fibernäten i kampanjområden är nu färdigställd. Under året har byggnation skett i Älgåräs som var den sista etappen inom planerade tätorter. Byggnation till flerfamiljshus kommer att fortsätta under 2022. Stadsnät ska även försöka att hitta lösningar till de områden på landsbygden som ännu inte anslutits. Årets målsättning på 700 nya anslutningar blev till slut 559.
- Alla planerade projekt har inte utförts under året då dessa varit beroende av investeringsstöd från PTS (Post- och telestyrelsen) vilket vi inte har erhållit. Ny ansökan om bidrag för dessa områden kommer att ske under 2022.
- Fjärrvärmens har under året sett en tillväxt av nya kunder i samband med nybyggnationer i Töreboda och utbyggnaden av industri och handelsområdet Sydport i Mariestad. Under hösten har också Kriminalvårdens verksamhet vid Rödjan i Mariestad anslutits.

Personaluppgifter

Antal anställda	2021	2020	2019
Kvinnor	15	15	15
Män	33	35	34
Totalt	48	50	49
Totala personalkostnader (tkr)	37 068	35 662	36 015
Totala kostnader sjuklön (tkr)	291,0	318,0	192,0
Sjukfrånvaro i timmar av arbetad tid (%)			
Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid	2,0 %	2,4 %	1,7 %
Långtidsfrånvaro av total sjukfrånvaro	0,5 %	0,0 %	0,2 %
Sjukfrånvaro kvinnor av sammanlagd ordinarie arbetstid kvinnor	1,5 %	1,2 %	1,6 %
Sjukfrånvaro män av sammanlagd ordinarie arbetstid män	2,2 %	2,9 %	1,8 %

2.7.5 Kommunalförbund utanför koncernredovisningen

Följande kommunalförbund ingår inte i koncernredovisningen då kommunens andel är lägre än 20 procent.

- Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS). Kommunens andel är 14 procent och baseras på invånarandelen bland medlemmarna. Från 2016 ingår Mariestad i förbundet tillsammans med Hjo, Skövde, Tibro, Karlsborg, Töreboda och Gullspångs kommuner. AÖS ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall samt information, regelskrivning och planering av hushållsavfallets omhändertagande. Organisationen leds av en direktion som utser förbundschef.
- Skaraborgs Kommunalförbund. Kommunens andel är 9 procent och baseras på invånarandelen bland medlemmarna. Skaraborgs samtliga 15 kommuner är medlemmar. Förbundet ska verka inom tillväxt- och utvecklingsfrågor och verksamhetsstöd och intresse-/omvärldsbevakning och vara en plattform för samarbete mellan medlemmarna.
- Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund som bedriver språktolkförmedling och översättningsservice i Västra Götaland. Kommunen är medlem tillsammans med 41 kommuner, Göteborgs Stad samt Västra Götalandsregionen. Förbundet leds av en direktion med förtroendevalda från samtliga medlemmar.

3 Nämndernas verksamhetsberättelse

I detta avsnitt redovisas de viktigaste delarna av den verksamhet som bedrivits i Mariestad kommuns nämnder under 2020 inkluderande viktiga händelser, kommentarer om framtiden och en ekonomisk analys av verksamheterna. Uppföljning av nämndernas mål med syfte att bidra till kommunfullmäktiges mål för mandatperioden presenteras i "Bilaga - Nämndernas målrapporter 2021".

3.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen	
Ordförande:	Johan Abrahamsson (M)
Vice ordförande:	Anders Karlsson (C)
Andra vice ordförande:	Ida Ekeröth Clausson (S), föräldraledig under delar av 2021, Janne Jansson (S), tillförordnad
Verksamheter som lyder under nämnden: Ekonomiavdelning, HR-avdelning, avdelning för demokrati och kommunikation inklusive medborgarkontor, kultur- och fritidsavdelning, arbetsmarknadsenhet, tillväxtavdelning, planenhet samt plattformen Dacapo för universitets- och högskoleutbildningar.	

Ansvarsområden

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har därmed det övergripande ansvaret för den strategiska utvecklingen, personalpolitiken och den ekonomiska förvaltningen. I kommunstyrelsens uppdrag ingår att leda, styra och utveckla hela den kommunala verksamheten.

Alla ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige, även de som kommer från de övriga nämnderna, bereds först av kommunstyrelsen. Ofta remitterar kommunstyrelsen förslag och frågor till nämnder eller verksamheterna för utredning för att därefter själva besluta eller gå vidare till kommunfullmäktige för beslut.

Kommunstyrelsens anställda tjänstemän ansvarar för styrning, uppföljning och utveckling av kommunens verksamhet samt att de politiska besluten genomförs. Summering av ansvarsområden:

- Leda och samordna arbetet med övergripande mål och riktlinjer.
- Styrning av hela den kommunala verksamheten.
- Bereda ärenden till kommunfullmäktige samt se till att dess beslut verkställs.
- Uppföljning av kommunfullmäktiges fastställda mål, planer för verksamheten och ekonomin samt säkerställande av att organisationen arbetar rationellt och kostnadseffektivt.
- Huvudansvar för administration, ekonomi, upphandling, personal, politik, kollektivtrafik och kommunikation.
- Ansvar för hållbart planarbete i samhälls- och bostadsbyggande samt utveckling av näringsliv.
- Utveckling av turism samt kultur- och fritidsliv.
- Skapa förutsättningar för kommunen att i samverkan med andra berörda parter underlätta

inträdet på arbetsmarknaden för invånare som av olika skäl står utanför.

- Utvecklingsarbete med högskolor/yrkeshögskolor och universitet.

Viktiga händelser under året

- Kommunstyrelsens verksamheter gör ett överskott om 3,3 miljoner kronor. Överskottet härleder sig framför allt från minskade lönekostnader beroende på att det varit vakanser mellan rekrytering och tillsättning av tjänster, sjukskrivningar och föräldraledigheter. Resterande del av överskottet beror på inköprestriktivitet och minskade kostnader på grund av Covid-19.
- Staten, i form av kriminalvården, fortsätter att utveckla sin verksamhet i Mariestad. Satsningen beräknas ge cirka 100-150 arbetstillfällen. Metsä Tissue planerar sin fortsatta utbyggnad.
- Mariestad klättrade 28 placeringar till plats 30 på svenskt näringslivs företagsranking för företagsklimatet i kommunen.
- Som enda kommun i Sverige deltog Mariestads kommun på plats under FN:s klimatkonferens i Glasgow. Resan genomfördes med vätgasbil.
- Sedan 2020 har Mariestad med ElectriVillage i spetsen arbetat med att ta fram en förstudie för en systemomställning med fokus på Kinnekullebanan och tågen som trafikerar banan som blev klar 2021.
- Under året beviljades projektet "Viable Cities" för att Skapa klimatneutrala Mariestad tillsammans med 23 andra städer.
- Sent i höstas fick Mariestad beslutat att få den första vätgastankstationen för tunga fordon.
- I och med pågående pandemi har verksamheterna inom kommunstyrelsen ändrat arbetssätt. För att kunna leverera service till invånarna har exempelvis bokpåsar på biblioteket lämnats ut vid entrédörren.
- Medborgarkontoret har arbetat med att utveckla digitala tjänster, till exempel att kunna ansöka om båtplats digitalt. Från 1 juni en går det att anmäla fel via ett telefonnummer.
- Elvärket har utökat sina öppettider och musikskolan har utökat sin verksamhet till kulturskola enligt politiskt uppdrag.
- Fältfritidsledarna har startat upp sitt arbete.
- Dacapo har fått två korta yrkeshögskoleutbildningar godkända inom hållbar planering.

Framtid

Ökade krav på tillgänglighet i kommuners och myndigheters tjänster, information och kommunikation kommande år. För att möta dessa krav sker arbete med att utveckla kommunens webb och digitala service.

En ny lagstiftning gällande god kommunal hushållning förväntas träda ikraft 1 januari 2023.

De nya LAS-reglerna är tänkta att träda ikraft i oktober 2022, men kommer till största del att få genomslag först från 2023. Anpassningar har utifrån förändringarna i LAS gjorts i Allmänna Bestämmelser, AB

Mariestads kommun står inför stora utmaningar inom samhällsbyggnadssektorn, genom den tillväxt som sker nu och framöver, vad gäller både näringsliv och boende. Bland annat behöver planprocesserna snabbas upp och kompetensförsörjningen säkras.

Kompetensförsörjningen är en viktig fråga för framtiden. Kommunstyrelsens verksamheter arbetar med frågan internt och genom planering tillsammans med näringslivet. Det sker utveckling av utbildningar inom etablerade och nya områden.

I framtiden kommer tuffa klimatmål att behöva genomföras. Myndigheten för yrkeshögskolan kommer framöver endast bevilja yrkeshögskoleutbildningar som har en tydlig koppling till Agenda 2030.

I den delen av kommunstyrelsens verksamhet som är inriktad mot stöd och omsorg kommer det att finnas ett behov av att stödja och utveckla insatser mot en ökad fysisk och psykisk ohälsa. Detta för att hjälpa individer till egenförsörjning samtidigt vara ett stöd för kommunens invånare vid kontakt med andra myndigheter för få rätt hjälp och rätt försörjning. Framöver måste övriga myndigheters inriktningar följas då det påverkar kommunens möjlighet till samarbeten.

Kulturskolan utökas med cirkusskola våren 2022. Under 2022 öppnar ungdomskulturhuset Elvärket en fritidsbank.

Ekonomisk översikt

Kommunstyrelsen (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-41 205	-69 003	27 798
Kostnader	170 458	194 952	-24 494
Nettokostnader	129 253	125 950	3 303

Kommunstyrelsen centrala poster (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-10 000	-26 809	16 809
Kostnader	32 755	29 186	3 569
Nettokostnader	22 755	2 377	20 378

Kommunstyrelsen uppvisar totalt en positiv avvikelse mot budget, överskottet är cirka 3 300 tkr för 2021. Kommunstyrelsens medel till förfogande medel har inte förbrukats och bidrar till överskottet med 1 500 tkr.

Kommundirektör (HR och ekonomi)

Ekonomiavdelningen gör ett överskott på 1100 tkr. Till största del relaterat till lägre personalkostnader än budgeterat. Vakanta tjänster, sjukskrivning och föräldraledigheter är förklaringen till det.

HR enheten gör ett underskott på 3 200 tkr. Under året beslutade Omställningsfonden om att fakturera kommunerna en årlig premie för förebyggande insatser och förmåner. För Mariestads del innebar detta en ej budgeterad kostnad på drygt 850 tkr.

För att visa sin uppskattning för det arbete kommunens medarbetare utfört under 2021 i samband med pandemin, beslutade KSAU att julklappen för året skulle vara 500 kr istället för 150 kr som under normalår. Beloppet utbetalades som lön.

Sektor ledning

Sektor ledning visar på ett positivt resultat på 3 700 tkr.

Avdelningen för demokrati och kommunikation redovisar ett överskott om 2 100 tkr. Överskottet härleder sig framför allt från minskade lönekostnader beroende på att det varit vakanser mellan rekrytering och tillsättning av tjänster, sjukskrivningar och föräldraledigheter. Resterande del av överskottet beror på restriktivitet i inköp och minskade kostnader på grund av Covid-19.

Kultur och fritidsavdelningen visar ett positivt resultat på om 1 600 tkr för verksamhetsåret. Överskottet kan huvudsakligen härledas till 3 orsaker:

Kulturskolan tilldelades en miljon för en extra kultursatsning på kommunfullmäktiges sista möte innan sommaren. Då arbetet med att starta de nya ämnena på kulturskolan inför hösten redan var igång och detta arbete planerade att finansieras med statsbidrag har inte kulturskolan utnyttjat tillskottet på en miljon under höstterminen.

Badhuset prognostiserade ett underskott i tertialrapport 2 med -700 tkr, baserat på nedstängningen under vårterminen. Utfallet i bokslutet är -350 tkr. På grund av pandemin så har inte badhuset kunnat genomföra ett helt verksamhetsår med normala öppettider efter om och tillbyggnad. Detta innebär att det inte finns något ” normalt ” intäktsår att jämföra med vilket gör det väldigt svårt att prognostisera intäkterna. Det kan endast konstateras att intäkterna vid återöppningen under höstterminen var betydligt högre än vid prognosen i tertialrapport 2, 350 tkr.

Återstående del av överskottet kan härledas till lägre bemanning då verksamheterna varit stängda samt allmän återhållsamhet på kostnadssidan.

Sektor samhällsbyggnad

Sektor samhällsbyggnad gör ett totalt överskott på 925 tkr. Överskottet beror delvis på lägre personalkostnader än budgeterat, till största del på grund av att tjänsten som samhällsbyggnadschef varit vakant under en längre period.

Tillväxtavdelningen gör ett totalt överskott på 240 tkr. På respektive underliggande enhet så finns det dock större avvikelser mot budget, både gällande under- och överskott som beskrivs nedan.

Näringsliv och turism gör ett överskott på 670 tkr. Delvis beror det på lägre personalkostnader inom turism verksamheten, men främsta orsaken är att verksamheten inte har haft kostnader enligt budget. De finns en genomgående pandemieffekt som påverkat verksamheten där flera evenemang ställts in och aktiviteter inte har kunnat genomföra.

Mark och exploatering, MEX, gör ett underskott på totalt 420 tkr. Positiva avvikelser i budget finns i form av lägre personalkostnaderna än budget, främst på grund av föräldraledigheter, samt högre skogsintäkter än budgeterat. Den tillväxtfas som kommunen befinner sig i med stor efterfrågan på tomter och mark skapar oförutsedda kostnader för mark och exploateringsenheten. För att möta efterfrågan görs mark och tomter iordning inför försäljning och kostnaderna redovisas på tillväxtavdelningen och MEX. Det är kostnader för bland annat VA anslutningar. Försäljningsintäkterna för tomterna redovisas sedan centralt vilket genererar ett underskott för MEX del.

Plan, kart och mät, gör ett totalt överskott på 240 tkr. I detta överskott finns lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster och tjänstledighet som förklaring. Utfallet visar också både högre intäkter och kostnader än budget, främst på grund av grund av Metsås byggnation. Den högre nivån av intäkter som förutspått tidigare under året har skapat utrymme för att kunna köpa in konsulttjänster för olika utredningar och uppdrag.

Arbetsmarknadsenheten (AME)

Arbetsmarknadsenheten redovisar ett underskott om 600 tkr. Minskade intäkter från samordningsförbundet och arbetsförmedlingen påverkar bokslutet negativt. Totalt har dessa intäkter tidigare stått för 52 procent av budgeten.

Samordningsförbundet Skaraborg skapades januari 2021. Förbundet genomförde samtidigt förändringar i hur man ger medel till olika projekt. För Mariestads del halverades intäkterna.

Arbetsförmedlingen har inte förlängt extratjänster i den omfattning som kommunen hoppats på. Av de 60 stycken individer som haft extratjänster har några återgått till försörjningsstödet, medan andra har förlängts och vissa har gått vidare till annan försörjning.

På grund av oroligheter och sjukskrivningar hos arbetsmarknadssekreterarna samt ett politiskt uppdrag med fokus på individer under 25 år, har en konsult varit anställd. Konsulten har varit anställd under cirka tre kvartal och det har påverkat personalbudgeten negativt men det utbetalda försörjningsstödet positivt (försörjningsstödet faller under socialnämndens ansvar och budget).

Det har under året varit ökade kostnader på grund av arbetsmiljöproblem kopplat till medarbetares behov av Avonova företagshälsovård.

Dacapo

Dacapo redovisar ett resultat i balans. De statliga bidragen möter väl kostnaderna för yrkeshögskoleutbildningarna när väl dessa har startat. Det fanns ingen statlig finansiering för planering och uppstart innan utbildningsstart. Detta pressar hårt på verksamheten.

Verksamheten har under året tappat intäkter för kurser och seminarier, orsaken är kopplad till pandemin.

Tillgänglighetsfrågor

Under år 2021 har följande projekt genomförts för ökad tillgänglighet för medborgarna:

- Gång och Cykel (GC)-passage Bråtenvägen
- GC-passage Mariagatan/Sandbäcksvägen
- Belysning GC-vägar
- Marieforsleden GC-väg och räcke
- Tillgänglighetsanpassning Västra Långgatan
- Busshållplats och passage Stockholmsvägen/Krontorp

3.1.1 FN:s barnkonvention

Från 1 januari 2020 har Barnkonventionen blivit lag vilket ska stärka barnrättsperspektivet i frågor som rör barn.

För att sprida kunskap till sektorns verksamheter har samtliga chefer tagit del av SKR:s webbkonferens ”Barnkonventionen blir lag”.

Vård- och omsorgsavdelningen

Enhetscheferna inom vård och omsorg har spridit information om barnkonventionen till medarbetarna i sina verksamheter. På arbetsplatsträffar har information tidigare spridits genom

att använda det informationsmaterial och filmer som Sveriges kommuner och regioner tagit fram.

Individ- och familjeomsorg, vuxen – Maria Nova

Enhetscheferna har på arbetsplatsträffar/gruppträffar visat informationsfilmer och utifrån detta diskuterat barnrättsperspektivet i förhållande till befintliga rutiner. Nödvändiga justeringar och anpassningar av dessa kommer att ske. I beslut som rör föräldrar har barnperspektivet beaktats på sådant sätt att bistånd beviljats med hänsyn till barnens situation, som annars skulle ha inneburit ett avslagsbeslut.

I vissa verksamheter inom arbetsmarknadsenheten erbjuds barnpassning för att föräldrar ska kunna delta i aktiviteterna.

Individ- och familjeomsorg, barn och unga - Lotsen

Socialekreterarna inom individ- och familjeomsorg, barn och unga har arbetat mycket med frågor som rör barnrättsperspektivet genom att arbeta enligt modellen BBIC (Barns behov i centrum). Under de regelbundna metodpassen diskuteras sätt att öka barnens delaktighet och hur samtal med barn kan utvecklas. Barnets synpunkter och vilja redovisas i underlag för beslut och beaktas av socialekreterarna.

Föreningen ”Maskrosbarn” har tillhandahållit en Barnrättsbox med

- stödmaterial och hjälpmedel för att underlätta för barnen att beskriva vad som är viktigt för dem.
- material med bild-stöd för att på ett enkelt sätt kunna förklara för barn om socialtjänstens arbete och hur en utredning går till.
- material för hur barnet själv skattar hur hen har det och även för utvärdering av kontakt med socialtjänsten.

Unicef har distribuerat en handbok för socialekreterare som finns och används på arbetsplatsen.

Familjebehandlare har tagit del av information och kommer att arbeta vidare med checklistor för att säkerställa arbetet med familjerna sker i enlighet med barnkonventionens artiklar.

På korttidsboende för barn och unga finns förslagslådor där barnen själva kan lämna förslag på aktiviteter och sådant de vill förändra. Sedan tidigare har metoder för kommunikation utvecklats med de unga på korttidsboende med bilder och tecken som stöd, vilket stärker de ungas förutsättningar för kommunikation.

På Ringvägen 1 B och Ungbo HVB finns det också förslagslådor där ungdomarna kan lämna anonyma meddelanden om saker de önskar eller sådant de vill förändra. På Ringvägen 1 B genomförs Ringen, ett möte som ungdomarna själva håller i och där de kan diskutera för dem viktiga frågor. Ungdomarna är delaktiga i pågående vård genom att deltar i utformandet och uppföljning av sina genomförandeplaner samt vid uppföljningsmöten med socialekreterare.

Information och diskussion om barnkonventionen sker i samband med verksamheternas arbetsplatsträffar på korttidsboende och hem för vård och boende (hvb-hem) för att ytterligare förstärka barnrättsperspektivet.

Klimatanpassning

Kommunfullmäktige har antagit en klimatanpassningsplan. Enligt planen är det kommunstyrelsen

som ytterst ansvarar för att klimatanpassningsarbetet drivs framåt och att det löpande följs upp och utvärderas. Det åligger sektor samhällsbyggnad att samordna arbetet och sammanställa en årlig uppföljningsrapport till kommunstyrelsen. En utvärdering av klimatanpassningsplanen planeras ske under nästa mandatperiod och då samordnas med aktualiseringsförklaringen av översiktsplanen. Tidigare åtgärder som kan nämnas:

En utredning har genomförts vid Mariestads reningsverk med syftet att säkerställa funktionen vid höga nivåer i Väneren. Arbetet pågår med att ta fram en handlingsplan för genomförande av nödvändiga åtgärder. Förstudie pågår för genomförande av klimatanpassningsåtgärder på Mariestads avloppsreningsverk för att klara ett 100-årsregn.

I enlighet med kommunens dagvattenpolicy har kraven på fördröjning av dagvatten ökat vid exploatering. Abonnenter som vidtar dagvattenfördröjning och -användning på egna tomten kan få 10 000 kr i bidrag.

Kommunfullmäktige har antagit en klimatanpassningsplan. Enligt planen är det kommunstyrelsen som ytterst ansvarar för att klimatanpassningsarbetet drivs framåt och att det löpande följs upp och utvärderas. Det åligger sektor samhällsbyggnad att samordna arbetet och sammanställa en årlig uppföljningsrapport till kommunstyrelsen. En utvärdering av klimatanpassningsplanen planeras ske under nästa mandatperiod och då samordnas med aktualiseringsförklaringen av översiktsplanen. Tidigare åtgärder som kan nämnas:

En utredning har genomförts vid Mariestads reningsverk med syftet att säkerställa funktionen vid höga nivåer i Väneren. Arbetet pågår med att ta fram en handlingsplan för genomförande av nödvändiga åtgärder. Förstudie pågår för genomförande av klimatanpassningsåtgärder på Mariestads avloppsreningsverk för att klara ett 100-årsregn.

I enlighet med kommunens dagvattenpolicy har kraven på fördröjning av dagvatten ökat vid exploatering. Abonnenter som vidtar dagvattenfördröjning och -användning på egna tomten kan få 10 000 kr i bidrag.

Agenda 2030

Strategi för Agenda 2030 Mariestad

Kommunfullmäktige antog i maj Strategi för Agenda 2030 Mariestad. Utgångspunkten i kommunens hållbarhetsarbete är följande definition ”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov”.

Strategin är till hjälp i arbetet med att nå de globala målen genom att

- tydliggöra politiska prioriteringar och målsättningar.
- skapa delaktighet i hållbarhetsarbetet.
- växla upp det vi redan gör.
- följa upp arbetet så att vi är på rätt väg.
- ta tillvara på kraften i de tre dimensionerna av hållbarhet (miljömässig-, social- och ekonomisk)

I strategin ingår tre stycken insatsområden med målsättningar och arbetet i verksamheterna kommer att ske i linje med kommunens styrmodell. Det innebär att alla verksamheter gör aktiviteter som bidrar till att nå målen i strategin för Agenda 2030. Detta arbete påbörjades

hösten 2021 och blir synligt i verksamhetsplanerna för 2022. Utöver detta sker även ett utvecklingsarbete på övergripande nivå och genom särskilda insatser som verksamheterna tar initiativ till. Det handlar både om internt utvecklingsarbete men även externt som exempelvis kan omfatta näringslivet och medborgare. Kommunen har även en roll i att kommunicera goda exempel på hållbara lösningar.

Kommunen har under 2021 blivit medlemmar i Glokala Sverige som drivs av FN-förbundet. Syftet med Glokala Sverige är att hjälpa kommuner och regioner i genomförandet av Agenda 2030 genom att bland annat öka kunskapen hos tjänstepersoner och politiker. I september anordnade Glokala Sverige tillsammans med representanter från kommunen en halvdags fördjupning i Agenda 2030 och de globala målen. Deltagare var kommunens chefer och de fick även möjlighet att diskutera frågor kring kommunens strategi för Agenda 2030.

I Strategin för Agenda 2030 Mariestad är kommundirektörens ledningsgrupp utpekad som plattform för hållbarhetsarbetet. Stödjande funktioner såsom miljöstrateg, folkhälsostateg, miljöutredare, kvalitetssamordnare, controller, kommunikatör, ansvarig för ElectriVillage samt samhällsbyggnadsstrateg samlas i en Agenda 2030-grupp. Den gruppen samordnar bland annat gemensamma och strategiska initiativ, omvärldsbevakning, kommunikation och uppföljning.

Exempel på arbete under året:

Klimatneutrala Mariestad 2030

Mariestads kommun utsågs i slutet på september till en av de 23 kommuner i landet som ska gå före i klimatarbetet. Det sker genom deltagande i ViableCities och projektet Klimatneutrala Mariestad. ViableCities är Sveriges hittills största satsning på utveckling och innovation för klimatomställning. Arbetet kommer att inledningsvis pågå till och med september 2024. Bland annat ska ett klimatkontrakt med tydliga klimatmål och hur kommunen tillsammans med flera myndigheter ska arbeta för att nå dem tas fram. [MG1] Kommunerna som ingår i ViableCities har ett särskilt uppdrag för att sprida erfarenheter och exempel på klimatarbete. En del i detta var under året kommunens medverkan i ett program på klimatkonferensen COP26 i Glasgow. [MG2]

Klimatlöften

Kommunen har för året antagit fem klimatlöften inom ramen för det regionala initiativet Klimat 2030. Resultat kopplat till dessa löften är bland annat ökad energieffektivisering i kommunens fastigheter samt att hitta metoder för upphandling av hållbar plast [MG3].

Kommunalt partnerskap

Tillsammans med Ukmergė kommun i Litauen och Kamianets-Podilskyi kommun i Ukraina har Mariestad ett kommunalt partnerskap inom ICLD (Internationellt Centrum för Lokal Demokratiutveckling). Syftet är att kommunerna tillsammans ska arbeta med frågor kopplat till de globala målen nummer 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur samt nummer 11 Hållbara städer och samhällen. I kommunala partnerskap arbetar parterna även med frågor kopplat till bland annat jämlikhet, rättvisa och transparant beslutsfattande. Under året har samverkan skett digitalt och gemensamma möten och en konferens med fokus på hållbar energi har ägt rum.

ElectriVillage

Stödjer kommunens agenda 2030 arbete med att vara en test och demonstrationsplattform för

hållbar omställning och industriell förnyelse. Under året har som exempel projektet med samordnad varudistribution slutförts. Där fler företag i Mariestad fått hjälp att samordna och transportera gods på ett smart och klimathållbart sätt. Inom ramen för ElectriVillage drivs flertalet kontakter och projekt mot näringslivet inte minst det kring Kinnekulletåget som gynnar hela regionens tillväxt.

3.2 Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden	
Ordförande:	Yvonne Gogolin (M)
Vice ordförande:	Leif Andersson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Överförmyndarverksamheten.	

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag och förordning ska handhas av överförmyndarnämnden. Till det regelverket räknas företrädesvis kommunallagen, föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen samt lagen om god man för ensamkommande barn. Summering av ansvarsområden:

- Besluta om förordnande och entledigande av vissa förvaltare och gode män.
- Ha tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet.

Viktiga händelser under året

Under året tagit fram en handbok för gode män och förvaltare som ska förtydliga uppdraget.

Framtid

Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn över reglerna om gode män och förvaltare. Utredningen, som antagit namnet Ställföreträdarutredningen, överlämnade i maj betänkandet Gode män och förvaltare – en översyn. (SOU 2021:36). I betänkande lämnas ett antal förslag som kommer att ha påverkan på överförmyndarverksamheten och nämnden.

Det förslag som kommer ha störst påverkan är att beslut om att utse god man eller förvaltare flyttas till överförmyndarnämnden från tingsrätten. Detta kommer att kräva att verksamheten stärks så att ställföreträdare utses inom rimlig tid så att huvudmannen inte blir lidande.

Vidare föreslås att det ska lyftas fram i lagstiftningen att den som väljs som överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd eller ersättare ska vara lämplig för ett sådant uppdrag. För det andra föreslås att överförmyndare, nämndledamöter och ersättare ska vara skyldiga att genomgå en introduktion inför uppdraget.

Merparten av de föreslagna lagförändringarna ska träda i kraft i januari 2023.

Ekonomisk sammanställning

Överförmyndarnämnden (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-30	-39	9
Kostnader	1 555	1 736	-181
Nettokostnader	1 525	1 697	-172

Antal komplexa ärenden har ökat vilket har medfört höga arvodeskostnader och reseersättningar.

3.3 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden	
Ordförande:	Sven-Inge Eriksson (KD)
Vice ordförande:	Erland Gustavsson (M)
Andra vice ordförande:	Suzanne Michaelsen Gunnarsson (S)
Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner samverkar i en gemensam teknisk nämnd. Mariestads kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Vatten- och avloppavdelning, gatuavdelning, lokalvårdsavdelning, fastighetsavdelning, produktionsavdelning samt projekt- och geodataavdelning	

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för försörjning av vatten och avlopp (VA), gator, vägar, parker, hamn, skärgård, trafikfrågor samt kommunernas kartor.

Nämnden ansvarar även för kommunernas egen lokalförsörjning med tillhörande byggnadsverksamhet, fastighetsförvaltning och lokalvård. Summering av ansvarsområden:

- Förvaltning av kommunens ägda fastigheter samt de ny-, till- och ombyggnadsprojekt som sker inom fastighetsområdet där nämnden är den viktiga länken mellan verksamheternas behov och den strategiska lokalförsörjningen i kommunen.
- Förvaltning och utveckling av gator, vägar, parker, hamn och skärgård samt trafikfrågor.
- Uppdatering av kommunens kartor samt utsättande och inmätning av nya byggnationer och anläggningar.
- Lokalvård i lokaler där kommunen bedriver sina olika verksamheter.
- Produktion och leverans av dricksvatten, el samt omhändertagande och rening av avloppsvatten. Utbyggnad av vatten- och avloppsanläggningarna och skydd av våra vattentäkter.

Viktiga händelser under året

- En ny projektavdelning har bildats under 2021, bemanning, rutiner, arbetssätt är framtagna och under implementering.
- Finansieringsmodellen av projektledare och ny organisation har tydliggjort behovet om att tidigt avdela medel för initiala arbetsinsatser vid uppstart av projekt.
- Fler vattenläckor än normalt under året, snöfattig vinter med djupare tjäle påverkar ledningsnätet.
- Nyrekrytering och introduktion av 3 nya chefer (teknisk chef, projektchef, fastighetschef)
- Anställning av en Fastighetsingenjör och utökning av förvaltare.
- Personalerförlighet, introduktion av nya medarbetare och chefer samt en generell hög ambitionsnivå, har bidragit till att vissa leveranser försenats.
- Covid-19 har inneburit en ökad belastning på stora delar av verksamheten, framförallt inom lokalvårdsområdet, med ett ökat behov, för att minska risken för smittspridning.
- Med anledning av restriktioner och korttidsfrånvaro har kompetensutveckling,

gruppaktiviteter för att främja arbetsmiljö/klimat samt APT genomförts i begränsad form.

- Entrén till Mariestad ishall har byggts om i egen regi. Aktiviteten är en del av det övergripande projektet vid ishallen som planeras avslutas under 22.
- Verksamheten har under året arbetat med tydliggörande av fastighetsavdelningens organisation.
- Verksamheten övertog städuppdrag vid Mariestads sjukhus.
- Huvudvattenledning Marieforsleden har genomförts i en delad entreprenad med ett lyckat resultat.
- Fortsatt digitalisering av verksamheten, med fokus på VA och Lokalvård.
- Nytt tillstånd för Mariestads avloppsreningsverk har beslutats.
- Sektor teknik bildas ur Sektor samhällsbyggnad.
- Kronoparkens förskola färdigställdes och invigdes inför årsskiftet exklusive vätgaslösningen.
- En ny effektivare och miljövänligare halkbekämpningsmetod testas i Mariestad.

Framtid

För att bäst möta framtiden bedöms satsningar och fokus ligga inom följande områden.

Verksamhet

Verksamheten behöver ges förutsättningar att omhänderta befintlig underhållsskuld, möta behov under året samt planera långsiktigt underhåll i syfte att motverka akuta fel.

Ett första steg är att dimensionera organisationen och driftbudget efter uppdrag (MTG Samverkansavtal) och befintligt behov dvs. nuvarande objekt och ytor.

Generellt behöver verksamheten i första hand inriktas mot grunduppdraget . Förmågan att planera, beställa och genomföra behöver fortsatt utvecklas.

En planeringsberedskap behöver hållas i verksamheten under perioden för att bättre möta upp ev. kommande behov av infrastruktur (Gata, Va nät, vattenrening, avloppsrening) med anledning av snabba förändringar i demografin.

För att kostnadseffektivt förvalta och utveckla servicenivån till medborgare och andra verksamheter är det nödvändigt med fortsatt utveckling och att prioritera ytterligare digitalisering.

Verksamheten behöver fortsatt arbeta mot att skapa en säkrare och tryggare region. Genom preventiva åtgärder möter vi bättre framtidens klimatutmaningar.

Personal

Insatser för att kompetensutveckla och stärka arbetsgivarvarumärket är nödvändigt i en allt hårdare konkurrens om arbetskraft. Exempelvis planeras implementering av pooltjänster för att minska övertid/mertid. vid Lokalvårdsavdelningen. Verksamheten behöver stärka upp nyckelbefattningar så att redundans uppnås, detta bedöms minska sårbarheten och positivt påverka arbetsmiljön, i form av en minskad arbetsbelastning. Ytterligare åtgärder på kommun övergripande nivå, så som aktiviteter och förmåner bedöms som lämpliga åtgärder för att vara konkurrenskraftiga.

Ekonomisk översikt

Skattefinansierad verksamhet (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-113 136	-121 529	8 393
Kostnader	290 351	298 591	-8 240
Nettokostnader	177 215	177 062	153
Taxefinansierad verksamhet (VA-avdelning) (tkr)			
Intäkter	-61 702	-64 682	2 980
Kostnader	61 702	61 964	-262
Nettokostnader	0	-2 718	2 718

Personal

Verksamheten har under året haft personalrörlighet på ett antal nyckelroller inom verksamhetsområdena VA, Gata och Fastighet. Detta tillsammans med implementering av beslutad omorganisation har påverkat verksamhetens leveransförmåga.

Projektavdelningen är under uppbyggnad rådande finansieringsmodell för personalkostnader skapar ett budgetöverskridande. Under året har avdelningen arbetat med debiteringshantering, vilket resulterat i ökat debiterbara timmar sista tertialen.

Covid

Ökad frånvaro med anledning av pandemin har resulterat i ökade kostnader för att hantera resurstillsättning i verksamheten. Frånvaron resulterar även i minskade intäkter och utförande inom drift och investering. Ökade energi- och underhållskostnader då ventilationen under pandemin genomförts med högre frekvens (24/7). Materialpriserna har under året ökat, liksom förbrukningen av städmaterial inom lokalvården vilket påverkat resultatet.

Jämförelsetal mot bokslut 2020 kan i vissa fall vara missvisande då hantering av fördelning av personalkostnader hanterats olika mellan åren.

Mariestad, skattefinansierad verksamhet

Teknisk ledning har en positiv avvikelse mot budget på 153 tkr vilket främst beror ramjusteringar. Osäkerhetsfaktorer runt disponeringen har funnits under året och överskottet har planerats som buffert på övergripande nivå.

Gatuavdelningen har en positiv avvikelse. På intäktssidan har verksamheten en ökning av hyresintäkter av allmän platsmark, men även minskade intäkter på parkeringsavgifter på grund av "gratis timme". Det fördelade resultatet från produktionsavdelningen påverkar positivt.

För att upprätthålla service, säkerheten och ordningen i hamnen har extra bevakningsinsatser genomförts genom patrullering och parkeringsövervakning. Höga reparationskostnader har belastat verksamheten för att tillhandahålla en fungerande båtlyft i hamnen.

Gatuavdelningen har under innevarande år tillförts en miljon kronor i utökad driftram. Satsningen har nyttjats till grillar vid badplats, utökade ställplatser i yttre hamnen, gestaltning pir, samt ökat parkarbete.

Produktionsavdelningen har ökade intäkter med anledning av utförande i investeringsprojekt

samt god disponering av maskinpark.

Fastighetsavdelningen har en stor mängd tid i investeringsprojekt vilket har resulterat i högre intäkter, detta har parerat en ökad kostnadsbelastning. Under året har driftbudgeten belastats av verksamhetsanpassningar (860 tkr) utanför budgetram, beslutade Coronastöd till hyresgäster samt höjda energi- och materialpriser.

Lokalvårdens verksamhetsövergång VGR Mariestads sjukhus skapar en högre intäkt samt kostnadsnivå. Underskottet beror på ökade personalkostnader/materialkostnader pandemin.

Mariestad, taxefinansierad verksamhet

Driftsekonomin ger ett positivt resultat mot budget på 2 718 tkr.. De faktorer som till störst del påverkar detta utfall är främst högre intäkter än budgeterat, kopplat till bruksavgifter och vattenförbrukning. I prognosarbetet indikerades inte denna ökade intäkt, intäkterna har inte arbetats upp under året.

Avdelningen har haft en vakans under delar av året vilket inte syns i bokslutet då de minskade lönekostnaderna balanseras av de minskade intäkterna i form av debiterade timmar mot projekt (investeringsmedel). Att avdelningen inte varit fullt bemannad under året syns dock i bokslutet då ytterligare medel hade kunnat arbetas upp med full bemanning.

3.4 Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden	
Ordförande:	Anette Karlsson (M)
Vice ordförande:	Sture Pettersson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Avdelning förskola och pedagogisk omsorg, avdelning grundskola, avdelning gymnasium och vuxenutbildning, barn- och elevhälsoavdelning samt kostavdelning.	

Ansvarsområden

Nämndens ansvarsområden omfattar förskole- och fritidshemsverksamhet, skolbarnomsorg, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Även kostavdelningen ingår i nämndens ansvarsområden. Summering av ansvarsområden:

- Ge utbildning på förskole-, grundskole- och gymnasienivå, inklusive särskola samt tillhandahålla förskole- och fritidshemsplatser.
- Barn- och elevhälsan som består av specialpedagoger för alla barn inom förskolans verksamheter samt skolläkare, skolsköterskor, skollogoped, specialpedagoger, skolkuratorer och skolpsykologer för alla elever på grundskola och gymnasieskola.
- Kommunalt aktivitetsansvar som innebär att följa upp de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte går i gymnasiet.
- Tillhandahålla vuxenutbildning inklusive särskild utbildning för vuxna och svenska för invandrare.
- Leverera näringsrika måltider av hög kvalitet till förskolor, skolor och äldreomsorg.
- Verksamheterna styrs till stora delar av skollagen.

Viktiga händelser under året

Pandemin har påverkat samtliga verksamheter på olika sätt. Främst genom hög frånvaro bland personal och barn/elever. I förskolan har både barn och personal varit borta och alla tjänster har inte behövt vikarietillsättas eftersom det inte funnits barn i verksamheten.

Enheter inom både förskola, grundskola och gymnasium har under året arbetat med sin inre organisation för att nå budget i balans för enheterna. Ytterligare arbete behövs där mer träffsäkra underlag för prognos tas fram för att enhetscheferna ska kunna följa upp sin ekonomi främst när det gäller personalkostnader.

Grundskolan har under några år möjlighet till ett extra statsbidrag för "likvärdig skola" som möjliggör förstärkning i elevhälsan, kompetenshöjande insatser etc.

Gymnasieskolan har ett högt söktryck till sina utbildningar och har de senaste åren anpassat programutbudet efter efterfrågan, men viss eftersläpning av kostnader finns.

Vuxenutbildningens tillkomna statsbidrag har inte kunnat nyttjas fullt ut under året.

Framtid

Förskolan upplever en osäkerhet gällande antalet barn i förskolan framåt. Förskolans platsbehov säkras av byggnation av Kronoparkens förskola samt förstudie på byggnation i Lugnås.

Grundskolan har ett ökat inflyttningstal med variation mellan olika åldersgrupper. Grundskolan har ett ökat mottagande av elever och behovet av upprustning av lokaler är stort.

En översyn av skollokalerna pågår där bland annat Högelidsskolan finns med utifrån behovet att renovera delar av lokalerna och att bygga till då det är trångt på skolan.

Söktrycket till gymnasieskolan var stort hösten 2021 och en översyn av programutbudet har genomförts, men kan behöva revideras under kommande år, bland annat med anledning av eventuella statliga riktlinjer för gymnasiedimensionering. Det finns behov av att finna lösningar för studier och yrkespaket för elever som inte är behöriga till nationella program.

Vuxenutbildningen har stor efterfrågan på yrkesprogram. Ett viktigt uppdrag är även att genomföra äldreomsorgslyftet.

Ekonomisk översikt

Utbildningsnämnden (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-399 109	-461 059	61 950
Kostnader	918 765	981 064	-62 299
Nettokostnader	519 656	520 005	-349

Sektor utbildning centralt bokför kostnader för interkommunala ersättningar och gör ett underskott inom all IKE förutom för särskolan. Trots att verksamheten tagit höjd för IKE i budgeten räcker inte de budgeterade medlen. Färre barn kommer in till kommunen från andra kommuner än vad som planerats i samband med budget.

Förskolan visar överskott. Enheterna är i stort sett i balans och pandemin påverkar resultatet med anledning av sjukfrånvaro. Vid en del enheter tillsätts vikarier och vid andra har det varit även barn borta och man har inte tillsatt vikarier. Organisationen har under hösten justerats då det är färre barn i verksamheten.

Grundskolan visar ett litet överskott bland annat på grund av tillskjutna medel. Den största andelen av underskottet beror på att det betalats ut mer elevpeng till grundskoleenheterna då det varit en högre inflyttning till kommunen tidigare på året än vad som beräknats i budget. Detta tillför även kostnader för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet. När det gäller enheterna är det främst kostnader relaterat till elever i behov av särskilt stöd som ger underskott.

Gymnasiet visar ett mindre underskott efter tillskjutna medel. Skolan har ett brett utbud och det har under senare år gjorts kvalitetssatsningar utan att det tidigare tillförts medel i budgeten. Under senare delen av året har verksamheten haft närundervisning men pandemin har gjort att personal varit frånvarande. Det har samtidigt varit svårt att få till vikarier vilket gjort att kostnaderna mot slutet av året minskat.

Barn- och elevhälsan visar ett överskott som till största delen handlar om att det inte varit möjligt att ersätta i verksamheten vid vakanser.

Kostavdelningen saknar de intäkter som restaurangerna skulle bidragit med om det inte varit pandemi.

Vuxenutbildningen lämnar ett överskott i bokslutet som till största del beror på tillkommande statsbidrag under slutet av 2021 som inte kunnat användas under verksamhetsåret.

3.5 Socialnämnden

Socialnämnden	
Ordförande:	Richard Thorell (M)
Vice ordförande:	Sebastian Clausson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Vård- och omsorgsavdelning inkluderande biståndsenhet (egen avdelning fram till augusti 2020) samt individ- och familjeomsorgsavdelning barn och unga respektive individ- och familjeomsorgsavdelning vuxna.	

Ansvarsområden

Nämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och det som i lag sägs om socialnämnd samt att fullgöra kommunens uppgifter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Nämnden har också till uppgift att leda och ansvara för den kommunala hälso- och sjukvården inklusive hemsjukvården. Summering av ansvarsområden:

- Kommunens uppgifter inom socialtjänsten.
- Kommunens uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- Leda och ansvara för den kommunala hälso- och sjukvården.
- Ge stöd, vård och omsorg i livets olika skeden.
- Kommunens uppgifter enligt alkohollagen och tobakslagen.
- Verksamheterna styrs till stora delar av socialtjänstlagen (SoL) men också av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) med flera.

Viktiga händelser under året

Nya riktlinjer och rutiner för arbetet med att stödja enskilda till egen försörjning har uppdaterats och implementering pågår.

Projektet avseende nytt särskilt boende med psykiatriinriktning är påbörjat med planerad inflyttning årsskiftet 2022/2023.

Planering för nytt särskilt boende/trygghetsboende har startat.

Inbromsning anas av placeringskostnader för barn och unga då allt fler sektorsövergripande lösningar hittas som kan ersätta placeringar på externa HVB-hem eller köpta familjehem.

Framtid

Rekrytering av utbildad personal i samtliga yrkesgrupper inom vård och omsorg kommer vara en utmaning. Vård och omsorgscollege arbetar aktivt med frågor som rör undersköterskor och äldreomsorgslyftet ska främja tillgången till utbildad omvårdnadspersonal. Att fortsätta arbeta med digitala trygghetsskapande utrustning är en avgörande faktor för att både frigöra resurser och för att möjliggöra självständighet för de vi är till för.

Nya krav ställs på socialtjänstens resurser då:

- Barn med föräldrar med psykisk ohälsa och/eller missbruk blir allt vanligare. Många av de här barnen får ofta olika former av neuropsykiatriska diagnoser.
- Grov kriminalitet kryper ner i åldrarna, allt fler unga använder alkohol och andra droger.
- Fler personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar söker insatser enligt LSS.
- Behovet av servicebostad tycks öka i förhållande till behov av gruppboende, eller eget boende med boendestöd.

Utvecklingsarbetet rörande familjehemsvården leder till fler egna familjehem och behovet av att köpa den typen av tjänster minskar.

Genom den nya organisationen på Maria Nova samt efter analyser av målgruppen som beviljas ekonomiskt bistånd kommer verksamheterna att tydligare arbeta mot de grupper som lever i långvarigt bidragsberoende.

Unga vuxna ökar inom socialpsykiatrin och för att möta upp behovet behöver sannolikt flera olika boenden med olika stödnivåer tillskapas.

Den pågående reformeringen av Arbetsförmedlingen påverkar stort arbetssättet samt kostnader för försörjningsstödet.

Ekonomisk översikt

Socialnämnden (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-109 280	-244 700	135 420
Kostnader	687 914	853 801	-165 887
Nettokostnader	578 634	609 101	-30 467

Övergripande Socialnämnden

Socialnämnden visar i årsbokslutet för 2021 en negativ avvikelse på 30,5 mkr.

Vissa delar av underskottet kan härledas till rådande pandemi. Inköp av förbrukningsmaterial ger en negativ budgetavvikelse med 8,6 mkr. Nämnden har dock kompenserats med ett statsbidrag om 4 mkr för att täcka detta.

Försäkringskassan har ersatt sjuklönekostnader med totalt 4,7 mkr under året och de faktiska sjuklönekostnaderna uppgick till 10,9 mkr.

Personal inom företrädesvis vård och omsorg samt LSS har inte kunnat ta ut all sin semester. Denna kostnad uppgår totalt för nämnden till 5,4 mkr för 2021.

Vård- och omsorgsavdelningen

Underskottet på 13,5 mkr härleds främst till ökade personalkostnader och inköp av förbrukningsmaterial.

Individ och familjeomsorg barn och unga

Redovisar en negativ avvikelse på 4,6 mkr. Främst beror avvikelsen på minskade intäkter som inte täcker kostnaderna för verksamheten för ensamkommande barn. Personalbrist av myndighetsutövande socialsekreterare har lösts av externa bemanningsföretag bidrar också till en negativ avvikelse.

Placeringar Barn och unga

Kostnader för HVB-placeringar har minskat något jämfört 2020 men ligger över budgeterad nivå. Placeringar i familjehem ökar både på våra egna familjehem men även konsulentstödda. Totalt underskott på 7 mkr.

LSS

LSS visar ett underskott på 1,8 mkr. Boendena har haft stora bemanningsproblem på grund av korttidssjukfrånvaro vilket har lett till höga kostnader för övertid, sjuklöner och vikarier.

Individ och familjeomsorg vuxen

Redovisar en budget i balans.

Försörjningsstödet

Försörjningsstödet har under 2021 varit på samma nivå som 2020 och visar en nedåtgående trend både avseende kostnader och antalet hushåll som erhåller försörjningsstöd. Visar ett underskott på 3,3 mkr.

3.6 Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden	
Ordförande:	Anders Bredelius (M)
Vice ordförande:	Gunnar Welin (M)
Andra vice ordförande:	Kjell Lindholm (C)
Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner samverkar i en gemensam miljö- och byggnadsnämnd. Mariestads kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden:	
Miljöenhet, byggenhet samt klimat- och energienhet.	

Ansvarsområden

I nämndens ansvarsområden ingår byggnadsfrågor, bland annat prövning av bygglov. Nämnden ansvarar också för kommunernas arbete med frågor som rör livsmedel, människors hälsa, skyddet av miljön och naturvårdsfrågor. Arbetet sker utifrån ett antal lagar som plan- och bygglagen, miljöbalken och livsmedelslagen. Summering av ansvarsområden:

- Ärenden och uppdrag inom miljö- och byggnadsområdet.
- Handlägga och pröva ansökningar inom bygg- och miljöområdet och klagomål mot gällande lagstiftning.
- Utföra kontroll och tillsyn av verksamheter och anläggningar enligt miljö- och byggnadslagstiftning med tillhörande författningar.
- Bistå med en samlad kompetens för naturvård till kommunerna Mariestad, Töreboda och Gullspång.
- Handläggning av Mariestads kommuns ärenden enligt alkohollagen om tobak och liknande produkter samt receptfria läkemedel.
- Följa och delta i planering och utveckling inom miljö- och byggnadsområdet.

Viktiga händelser under året

- Stor ökning av ansökningar till byggnationer och enskilda avlopp.
- Kommunen har haft ansvar så att verksamhetsutövare vidtar åtgärder för att undvika trängsel vid serveringsställen. Detta har belastat främst livsmedelskontrollen.
- Ny lagstiftning på hygienverksamheter, som innebär utökad anmälningsplikt och fler verksamheter att utöva tillsyn på.
- Verksamhet för tillsyn av alkohol och tobak har tillkommit under 2021.
- Coronapandemin har påverkat alla verksamheter.

Framtid

Inom ett tre-års perspektiv kommer större etableringar påbörja byggnation i MTG-kommunerna. Metsä Tissue och Kriminalvården är två exempel på större etableringar som sker i Mariestad. Detta påverkar även övriga näringslivet, fler arbetstillfällen förväntas och då även större inflyttningar. En ökad inflyttning och ökade befolkningstal ökar antalet bygglovsansökningar.

Livsmedelslagstiftningen med EU:s nya kontrollförfordning tillsammans med den nya

riskklassningen som inte är helt färdig än, fordrar ändringsarbete för livsmedelstillsynen årligen fram till år 2024.

Miljöenheten förväntar att antalet ärenden ska öka med ett ökat befolkningsantal, dessa är inte alltid möjliga att debitera och kräver i vissa fall stora arbetsinsatser och kan då undandra resurser från arbetsuppgifter som kan debiteras.

Ökad inflyttning och etablering av restauranger gör att verksamheten för tillsyn av alkohol och tobak förväntas öka.

Ekonomisk översikt

Miljö- och byggnadsnämnden (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-7 627	-11 942	4 315
Kostnader	20 239	21 309	-1 070
Nettokostnader	12 612	9 367	3 245

Mariestad kommuns budget	6 413
Töreboda kommunbidrag	3 485
Gullspång kommunbidrag	2 714
Total budget Miljö- och byggnadsnämnden MTG	12 612

Miljö- och byggnadsnämnden Alkoholtillsyn (tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	0	-623	-623
Kostnader	0	703	703
Nettokostnader	0	80	-80

Bokslutet för 2021 uppvisar ett överskott av verksamheterna inom miljö och bygg MTG på 3,2 mkr. Resultatet fördelas enligt fördelningen 62 procent Mariestad, 24 procent Töreboda och 14 procent Gullspång vilket motsvarar cirka 2 mkr till Mariestad, cirka 780 tkr till Töreboda och cirka 460 tkr till Gullspång.

Merparten av överskottet härrör från bygglovsverksamheten men den stora ärendemängden där har också givit effekter inom andra områden. Såväl området enskilda avlopp som miljötillsyn och livsmedelskontroll visar på överskott som kan härledas till detta faktum.

Bygglov enskilt har en budgetavvikelse i positiv riktning på 2,2 miljoner För att stärka upp verksamheten utifrån den stora mängden byggärenden har personalstyrkan utökats till en kostnad av en miljon över budget. Stora ärenden som de vid Metsä Tissue och Rödjans kriminalvårdsanstalt har haft en betydande inverkan på bygglovsverksamhetens intäkter men Coroneffekten syns även i övrigt beträffande byggnationer generellt såväl större som mindre.

Det fristående området tillsyn av alkohol- och tobak uppvisar ett underskott på i storleksordningen 80 tkr för det första verksamhetsåret. Det har sin förklaring i att uppbyggnaden av tillsynen har renderat en del kostnader initialt som inte bör uppkomma fortsättningsvis. En betydande andel av verksamheterna med tillstånd att bedriva försäljning

visade sig inte ha fått tillsyn under föregående år. Med erfarenheten av 2021, tillsynsplanen på plats och uppdaterade riktlinjer, bör budgeten kunna innehållas framledes. Resultatet påverkar endast Mariestads kommun.

3.7 IT-nämnden

IT-nämnden	
Ordförande:	Bengt Sjöberg (M), Töreboda
Vice ordförande:	Carina Gullberg (S), Gullspång
IT-nämnden är gemensam för Mariestad, Töreboda och Gullspång. Töreboda kommun är huvudman	
Verksamheter som lyder under nämnden:	
IT-avdelning.	

Ansvarsområden

IT-nämndens uppdrag regleras i Reglemente och Samarbetsavtal inom MTG och innebär i korthet att:

- tillhandahålla drift, support och förvaltning av system och nätverksmiljön för verksamheterna i medlemskommunerna
- bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar och på ett ändamålsenlig och effektivt sätt
- i enlighet med beslutade mål, riktlinjer och ekonomiska ramar bland annat ansvara för att:
  - styra de interna IT-funktionerna för att säkerställa att stödet svarar mot verksamhetsbehovet

Viktiga händelser under året

År 2021 har liksom föregående år till stor del präglats av Corona-situationen. IT-avdelningen har t anpassat sitt arbete utifrån våra kunders förändrade behov och efterfrågan men också utifrån att säkerställa vår egen drift- och leveransförmåga.

I december 2020 eskalerade IT-avdelningen åtgärderna till utökat hemarbete för all personal där det utifrån arbetsuppgifterna varit möjligt. Detta arbetssätt har fortlöpt under 2021. Specifika rutiner för att upprätthålla drift och support infördes under semesterperioden.

Prioriterat fokus har varit på stödjande arbete till verksamheterna utifrån förändrade arbetsätt under Corona samt verksamheternas fortsatta utvecklings- och digitaliseringsprojekt.

Upphandling har genomförts inom område Programvaror och Molntjänster (via Adda, f.d. SKL Kommentus) som förutom grundläggande behov av IT-programvaror även kan omfatta vissa verksamhetssystem.

Införandeprojekt för Microsoft 365 startades upp i augusti 2021. Projektet fick dock utifrån det juridiska läget kring molntjänster ägna hösten åt att utreda och ta fram beslutsunderlag för ett fortsatt införande och avtalstecknande. Beslut togs på IT-nämnden 2021-11-22. Införandeprojektet fortsätter under första halvåret 2022.

Rekrytering har skett av två nya medarbetare som båda börjat efter semestrarna.

Drift av MTG:s IT-miljö har varit stabil utan några allvarigare driftavbrott eller incidenter.

IT-supporten har under 2021 hanterat och avslutat 26 633 ärenden varav 9 591 är helt automatiserade med självbetjäningstjänsten för lösenordshantering.

Utifrån medarbetarenkäten hösten 2020 har IT-avdelningen under 2021 arbetat med översyn av strukturen på våra APT samt målstyrning och uppföljning som fortsatt pågår under 2022.

Sjukfrånvaro för år 2021 är 1,26 procent vilket är en noterbar minskning jämfört med år 2020 (3,78 procent) Nedgången beror främst på återgång av långtidssjukfrånvaro, men även korta sjukfrånvaron har minskat, troligen som en följd av utökad distansarbete.

Framtid

Den pågående digitaliseringen i samhället påverkar i högsta grad de digitala verktyg och system som kommunens personal, elever och invånare använder.

Covid-19 pandemin har medfört kraftigt ökad efterfrågan och nyttjande av digitala verktyg och tjänster under både 2020 och 2021. Detta har ställt nya krav på tjänster, verktyg, mobilitet/extern åtkomst, kapacitet och inte minst säkerhet inom MTG. Oavsett pandemins längd så är de nya digitala arbetsätten här för att stanna och fortsätta att utvecklas så vi kan dra nytta av de positiva effekterna som uppstått.

Den demografiska förändringen framåt pekar på ett ökat behov av kommunens tjänster samtidigt som tillgången till arbetskraft minskar. Omvärldens digitalisering ställer nya krav och förväntningar på kommunen från våra medborgare. För att möta framtidens behov med minskade resurser behöver vi få fart på omställningsarbetet i verksamheterna. Många verksamheter har det tufft redan idag men det är nu vi behöver kunna lyfta blicken och påbörja omställningen för att kunna möta framtidens behov. I dagsläget saknas i många fall resurser, kompetens och pengar för att genomföra arbetet med verksamhetsutveckling och omställning. En lösning på detta är därför att rekrytera in MTG-gemensamma verksamhetsutvecklare som mer kostnadseffektivt kan genomföra uppdrag åt olika verksamheter och dessutom dra nytta av erfarenheterna mellan både olika verksamheter och kommuner.

I omvärldsanalysen för 2023-2025 föreslås få i uppdrag att utöka antalet verksamhetsutvecklare för att driva på och stödja verksamheternas omställningsarbete. Inriktningen är att dessa verksamhetsutvecklare framöver är självfinansierade genom att verksamheterna betalar internkostnad för den tid och de uppdrag de beställer resurserna. För att komma igång och över i en självfinansieringsmodell föreslås att IT-avdelningens budget utökas med 50 procent av årskostnaden per utökad antal verksamhetsutvecklare under en tvåårsperiod (2023-2024).

Ett annat område som kontinuerligt förändras är IT- och Informationssäkerhetsområdet. MTG behöver succesivt utveckla och utöka sina säkerhetslösningar för att förhindra attacker och intrång. Med händelser som drabbade bland annat Kalix och Lidingö kommuner i färskt minne så blir konsekvensernas omfattning tydlig. Att underhålla och behålla en hög säkerhetsnivå är ett prioriterat arbete och ingår i IT-avdelningens normala planering. Med tanke på utvecklingen inom området kan det dock uppstå akuta behov av utökade säkerhetsåtgärder under löpande budgetår. Detta behöver då kunna hanteras genom ett äskande och tillskott till IT-avdelningens budget.

Utöver säkerhetslösningar behöver det ske fortsatt kompetenshöjande åtgärder för all personal samt tas fram kontinuitetsplaner för alla verksamheter (hur upprätthålls verksamhet om IT-stöd går ned).

Ekonomisk översikt

IT-nämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-22 726	-26 339	-3 613
Kostnader	22 726	26 053	-3 327
Nettokostnader	0	286	286

Resultat för 2021 är +286 tkr.

I resultatet ovan redovisas kostnader och intäkter på cirka 3,6 mkr som hanteras via IT-nämnden och vidarefaktureras med samma belopp mot verksamheter, t ex licenser och programvara. Enskilt största posten är Microsoftlicenser på cirka 2,7 mkr.

Dessa kostnader och intäkter påverkar inte IT-nämndens resultat men väl den totala omsättningen som för 2021 uppgår till 26,3 mkr.

MTG-gemensamma centrala budgeten uppgår för 2021 till cirka 18,3 mkr

Det positiva resultatet för IT-nämnden 2021 återbetalas till kommunerna enligt gällande fördelningsmodell (60/25/15 procent).

3.8 Lönenämnden

Lönenämnden	
Ordförande:	Catarina Davidsson (C), Karlsborg
Vice ordförande:	Carina Gullberg (S), Gullspång
Lönenämnden är gemensam för Mariestad, Töreboda, Gullspång och Karlsborg. Gullspångs kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Löneadministration.	

Ansvarsområden

- Gullspångs kommun är värdkommun för den gemensamma lönenämnden. Mariestad, Töreboda, Gullspång och Karlsborgs kommuner ingår i lönenämnden.
- Nämnden ansvarar för medlemskommunernas uppgifter inom området för löne- och pensionsadministration.
- Lönekontoret är lokaliserat till Hova. Lönenämndens verksamhet ansvarar även för lönearbete åt Tolkförmedlingen Väst, Biosfär och Kooperativet laxen.

Viktiga händelser under året

Under året har en koppling mellan Lönesystemet och Folkbokföringsregistret genomförts i MTG vilket innebär att personuppgifter automatiskt hämtas in i systemet och ger en säkrare hantering. Samma arbete har påbörjats för Karlsborgs kommun och blir klart under första delen 2022.

P-mobile har lanserats, en flexibel lösning som ger möjlighet till självservice direkt i mobilen. P-mobile gör det möjligt att bland annat ansöka om ledighet, rapportera frånvaro, kontrollera semesterdagar och se lönespecifikationen direkt i mobilen.

Daglig frånvaroöverföring mellan systemen Medvind och Personec P har införts i Gullspång och Töreboda. Detta leder till att lönen för medarbetare i Medvind betalas ut innevarande månad istället för med en månads eftersläpning. Detta har också banat vägen för en smidigare hantering gällande frånvarorapportering.

Covid- 19 har haft en fortsatt påverkan på verksamheten genom att arbetet har skett nästan helt på distans. Under april/maj flyttade verksamheten till nya lokaler.

Framtid

Många av de stora tekniska förändringar som spås ske inom lönesektorn går att se tecken på redan idag. Framförallt kommer en betydligt högre automatiseringsgrad under de kommande åren att ske och vikten av smarta lönesystem kommer att öka. Det går redan idag att se att vissa av de uppgifter som en löneadministratör behövt göra manuellt automatiseras med hjälp av tekniska lösningar i systemet.

Synen på lön är ofta att det är en enskild leverans och arbetet som sker på lönekontoret uppfattats ofta på ett väldigt förenklat sätt: Data kommer in, lönen betalas ut och lönen bokförs. Själva hanteringen har med andra ord inte varit så tydlig för den som inte arbetar med lön eftersom processen är förhållandevis sluten. I takt med att kraven på effektivitet ökar sker en förändring i såväl tekniken som synsättet på lön.

Att kunna ta till sig den nya tekniken ställer dock krav på både kompetens och tekniska resurser. Metoderna må finnas där, men det måste också finnas kompetensen för att på bästa sätt kunna utnyttja funktionerna. Dessutom måste den tekniska plattform som används vara så pass modern att den nya tekniken går att appliceras på den.

En av de samverkande kommunerna kommer att lämna samarbetet under 2022 vilket gör att den fortsatta verksamheten måste anpassa sig utifrån de nya förutsättningarna.

Ekonomisk översikt

Lönenämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-11 295	-11 390	95
Kostnader	11 195	11 109	86
Nettokostnader	0	281	281

Lönenämnden gör ett överskott på 281 tkr år 2021. En ny beräkning av upplupna löner och en tidigare lagd pensionsavgång tillsammans med ökade intäkter ligger till grund för överskottet, vilket har återbetalats till kommunerna enligt framtagna modell där respektive kommun erhåller Mariestad 146 tkr (52%), Töreboda 59 tkr (21%), Gullspång 36 tkr (13%) och Karlsborg 39 tkr (14%).

4 Finansiella rapporter

I avsnittet redogörs först för vilka redovisningsprinciper och redovisningsbegrepp som används. Därefter redovisas kommunens och koncernens räkenskapsrapporter med resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys samt noter, affärsverksamhet och VA-verksamhet.

4.1 Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper kommunen

Kommunens årsredovisning har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Rådet för kommunal redovisning (RKR) lämnar rekommendationer om redovisningsprinciper.

Det innebär bland annat att:

- Intäkter redovisas i den omfattning de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och räknas på ett tillförlitligt sätt.
- Kostnader redovisas fortlöpande då de uppstår med beaktande av försiktighetsprincipen.

Skatteintäkter och statsbidrag

- I enlighet med RKR:s rekommendation R2 från november 2019 har kommunalskatten periodiserats enligt den prognos som lämnas från Sveriges kommuner och landsting i december aktuellt år.

Pensionskostnader

- I enlighet med RKR R10 har den särskilda löneskatten på pensionskostnader periodiserats. Uppgifter om aktualiseringsgrad och överskottsmedel i försäkringen lämnas i not. Värdering av pensionsförpliktelser görs med tillämpning av RIPS21.
- Särskild avtalspension och visstidspension är beräknade enligt RKR R10.
- Förtroendevaldas pensioner redovisas som avsättning.
- Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att skulden visas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Värdet på ansvarsförbindelsen är något som i framtiden kommer att belasta kommunens resultat och likviditet. Beräkning och underlag för pensioner erhålls från KPA pension i samband med årsbokslutet.
- Pensionsskulden till och med 1997 redovisas inom linjen i balansräkningen under raden "Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna". Löneskatt har upptagits i beloppet. Intjänade pensioner från 1998 återfinns i balansräkningen under raderna avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser och kortfristiga skulder. Kommunen har beslutat att årligen, från 1998, utbetala hela intjänandet av pensionen till de anställda.
- Samtliga pensionsförpliktelser är återlånade.

Personalkostnader

- Okompenserad övertid, sjuklön, mertid samt jour och beredskap med tillkommande upplupna sociala avgifter redovisas som kortfristig skuld.
- Förändring av semesterlöneskuld redovisas i driftredovisningen. Total semesterlöneskuld redovisas som kortfristig skuld.
- Sociala avgifter har bokförts löpande månadsvis i form av procentuellt omkostnadspålägg. Nämndernas påslag har varit 40,15 procent vilket är samma som den av SKR rekommenderade avgiften. Påslaget innehåller sociala avgifter och pensionskostnader.
- Under året har kommunen fått 8,9 mkr i ersättning för sjuklönekostnader från staten. Ersättningen har varje nämnd fått till sig baserat på utfallet per månad på enskilt ansvarsområde.

Anläggningstillgångar

- Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet med avdrag för planenliga avskrivningar. Ett basbelopp 47 600 kronor och en livslängd över tre år används som gräns för att få bokföras som investering.
- Linjär avskrivning görs vilket innebär samma avskrivningsbelopp per år fördelat över avskrivningstiden. Avskrivningar påbörjas månaden efter att investeringen tagits i bruk.
- Aktiverade tillgångar belastas med en kalkylränta på 1,25 procent baserat på bokfört värde.
- Komponentavskrivning på anläggningar sker på samtliga nya investeringar. Följande indelningar görs:

Anläggningstyp	År
Mark	Ingen avskrivning
Markanläggningar	20-50
Maskiner och inventarier	5-10
Gator	20-100
Byggnader	20-80
Vatten/avlopp (VA)	50

För gator görs indelning i lokalgator, huvudgata, bostadsgata och broar samt därinom i ytskikt och överbyggnad.

För byggnader görs indelning i ett större antal angivna komponenter som stomme, fasad, ytskikt och ventilation. För varje enskilt projekt sker indelning i komponenter med olika nyttjandeperioder.

Vatten och avlopp har ledningsnät som en komponent. Övriga anläggningar inom VA har komponenter utifrån inriktning och syfte där angivna komponenter inom byggnader eller andra delar användas.

- Omprövningar av nyttjandetiden görs om inriktningen eller användningsområdet ändras.
- Nedskrivningar av anläggningstillgångar görs om rivning av byggnad sker, om anläggningen inte längre finns kvar eller om annat uppstår som ger upphov till

nedskrivning. Årlig bedömning görs. Kostnaden för nedskrivning belastar driftredovisningen aktuellt år.

Övriga redovisningsprinciper

- Räntekostnader belastar inte pågående investeringsprojekt innan färdigställande.
- För bidrag till infrastrukturella investeringar finns möjlighet till periodisering av kostnaden. Kommunen periodiserar utbyggnaden av E20 över 15 år, från år 2014-2029. Under året har det gjorts utbetalning på 24 mkr för E20. Detta har skett till Skaraborgs kommunalförbund som är samordnande part i Skaraborg. Kommunalförbundet vidarebefordrar kommunernas belopp till Trafikverket. Utbetalningen beräknas ske under åren 2020 till 2025.
- RKR rekommendation R8 Redovisning av derivat och säkringsredovisning anger att redovisning av ränterisk och valutarisk ska göras där derivatinstrument finns. Kommunen har inga ränteswappar medan de kommunala bolagen har ränteswappar vilket redovisas i not.
- Syftet med säkringen är att undvika snabba förändringar av ränteläget och att inte få stora svängningar i finansiella kostnader. Kommunens finanspolicy som visar hur kreditförfallet och räntebindningen ska vara fördelat i tidsintervallet noll till fem år.
- Ränteswappar innebär en risk och vid ett undervärde mot marknadsvärdet är motsvarande belopp den risk och kostnad kommunen har om ränteswapparna måste lösas i förtid.
- Upplupna kostnadsräntor och intäktsräntor som hör till aktuellt år har bokförts och belastat redovisningsåret.
- Kommunen är ansvarig för koncernkrediten på bank. Det innebär att fordran respektive skuld för koncernbolagens likvida medel på konton ska redovisas hos kontoinnehavaren/gäldenären. Detta redovisas hos kommunen.
- I enlighet med RKR:s rekommendation R18 särredovisas intäkter och kostnader inom taxefinansierad verksamhet som en kortfristig skuld alternativt kortfristig fordran.
- Under året har kommunen med anledning av pandemin fortsatt bibehållit ett varulager som består av förbrukningsmaterial inom omsorgs- och städverksamheten. Lagret motsvarar cirka 6 månaders förbrukning och har vid bokslutstillfället värderats till 80 procent av aktuellt värde.

Sammanställd redovisning (koncernen)

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt den Kommunala redovisningslagens kapital 12. Bolag eller kommunalförbund med ägarandel överstigande 20 procent ingår i den sammanställda redovisningen.

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret.

- Upprättandet av årsbokslutet har gjorts enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.
- Transaktioner av väsentlig betydelse mellan kommunen och bolagen har eliminerats.
- I övrigt enligt samma redovisningsprinciper som kommunen.
- Koncernkonto. Koncernföretagens långfristiga upplåning från kommunen sker genom utnyttjande av limiter via koncernkontosystemet. Kommunen redovisar under posten kassa/bank koncern toppkontots utgående saldo och under kortfristiga fordringar redovisas kommunens fordran på koncernbolag.

4.2 Begreppsförklaring

- **Resultaträkning**

Resultaträkningen visar årets finansiella resultat och hur förändringen av egna kapitalet har uppkommit. Resultaträkningen beskriver hur kommunen finansierat verksamheten under året (intäkter), och vilken resursförbrukning prestationerna har fört med sig (kostnader). Förändringen av det egna kapitalet kan också utläsas genom att jämföra de två senaste årens balansräkningar.
- **Balansräkning**

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen på balansdagen det vill säga den 31 december. Balansräkningen visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har anskaffats (skulder och eget kapital).
Tillgångssidan består av likvida medel, fordringar och olika anläggningstillgångar som fastigheter, gator och Va-nät. Skuldsidan visar hur tillgångarna har finansierats. Det sker på två sätt, dels genom lånade medel och dels genom eget kapital, det vill säga överskott från verksamheterna. Soliditeten, det vill säga storleken på det egna kapitalet i förhållande till totala tillgångar, är ett mått på kommunens finansiella styrka. Soliditeten är viktig att följa och analysera under en längre tidsperiod.
- **Kassaflödesanalys**

Kassaflödesanalysen visar en betalningsflödesrapport som förklarar hur räkenskapsperiodens löpande verksamhet och investeringar har finansierats, både internt och externt. Analysen visar hur detta har inverkat på verksamhetens likvida medel.
- **Anläggningstillgångar**

Tillgångar som är avsedda för att ägas under längre tid än tre år. Huvuddelen av anläggningstillgångarna är fastigheter, Va-anläggningar, maskiner och inventarier.
- **Avskrivningar**

Avskrivning beräknas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde och den ekonomiska livslängden med inriktning på komponenter.
- **Komponentavskrivning**

Indelning av anläggningstillgångar i olika komponenter efter beräknad livslängd exempelvis stomme, ventilation, el och ytskikt. Fastighet, gata och vatten/avfall är områden där uppdelning sker.
- **Kortfristiga skulder**

Kortfristiga lån som skall betalas tillbaka inom ett år från balansräkningens datum.
- **Långfristiga skulder**

Skuld som återbetalas på längre tid än ett år.
- **Likviditet**

Betalningsförmåga på kort sikt.
- **Nettoinvesteringar**

Investeringar efter avdrag för investeringsbidrag.
- **Nyckeltal**

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel eget kapital i procent av totala tillgångar (soliditet).
- **Omsättningstillgångar**

Pengar eller andra tillgångar som relativt snabbt kan omsättas till likvida medel.
- **Rörelsekapital**

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet

avspeglar kommunens finansiella styrka.

- **Soliditet**

Andelen av eget kapital i relation till det totala kapitalet. Måttet visar hur stor andel av det totala kapitalet som är eget riskbärande kapital, dvs. den del som inte är skulder.

- **Periodisering**

Anvisningarna inför bokslutet har varit att alla kostnader och intäkter ska periodiseras och tas upp under det verksamhetsår som de tillhör.

- **Pensionsskuld**

Pensionsskulden redovisas från och med 1998 enligt "blandmodellen" i den nya redovisningslagen. Detta innebär att årets avsättning redovisas bland verksamhetens nettokostnader i resultaträkningen och att skulden redovisas på balansräkningen. Endast tillkommande pensionsskuld från och med 1998 redovisas som pensionsskuld. Pensionsskulden per 31 december 1997, redovisas från och med 1998 som en ansvarsförbindelse.

- **MTG**

Avser Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner. Mariestad som huvudman ansvarar för miljö- och byggnadsnämnden som startade sin verksamhet den 1 januari 2007 och en gemensam teknisk nämnd som startade sin verksamhet den 1 januari 2008.

- **RÖS**

Avser Räddningstjänsten Östra Skaraborg. Mariestad är en av sju medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund. En politiskt tillsatt direktion med representanter för kommunerna fattar beslut om verksamheten där Mariestads andel är 26,27 procent.

- **AÖS**

Avser Avfallshantering Östra Skaraborg. Mariestad är en av sju medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund. En politiskt tillsatt direktion med representanter för kommunerna fattar beslut om verksamheten där Mariestads andel är 14 procent.

- **Mkr**

Förkortning för miljoner kronor.

4.3 Resultaträkning

(mkr)	Not	Kommunen Budget 2021	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
Verksamhetens intäkter	1	510,0	598,1	571,6		910,8	847,3
Verksamhetens kostnader	2, 3	-1 893,3	-1 979,3	-1 905,9		-2 176,0	-2 074,7
Avskrivningar	4	-70,0	-73,7	-66,8		-143,1	-122,7
Verksamhetens nettokostnader		-1 453,3	-1 455,0	-1 401,1		-1 408,3	-1 350,1
Skatteintäkter	5	1 108,8	1 141,2	1 086,3		1 141,2	1 086,3
Generella statsbidrag och utjämning	6	375,4	401,9	376,4		401,9	376,4
Verksamhetens resultat		30,9	88,2	61,5		134,8	112,6
Finansiella intäkter	7	13,8	25,2	17,6		5,3	2,6
Finansiella kostnader	8	-15,0	-16,7	-36,3		-16,3	-50,0
Resultat efter finansiella poster		29,7	96,6	42,8		123,8	65,2
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat		29,7	96,6	42,8		123,8	65,2

4.4 Balansräkning

(mkr)	Not	Kommunen Budget 2021	Kommunen 2021	Kommunen 2020	Koncernen 2021	Koncernen 2020
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	1 723,8	1 726,2	1 569,7	3 136,3	2 922,7
Maskiner och inventarier	10	34,0	29,9	33,4	49,7	49,8
Finansiella anläggningstillgångar	11	37,2	63,8	37,2	83,0	56,2
Summa anläggningstillgångar		1 795,0	1 819,8	1 640,3	3 269,0	3 028,7
Bidrag till statlig infrastruktur	12	39,5	39,5	44,6	39,5	44,6
Omsättningstillgångar						
Exploatering, förråd	13	40,0	71,7	92,4	73,5	95,1
Fordringar	14	89,8	1 266,5	146,0	359,2	228,3
Kassa och bank	15	24,7	78,9	116,8	81,5	117,8
Summa omsättningstillgångar		154,5	1 417,1	355,2	473,1	441,2
Summa tillgångar		1 989,0	3 276,4	2 040,1	3 822,7	3 514,5
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	16					
Årets resultat		29,7	96,6	42,8	123,8	65,2
Övrigt eget kapital		512,2	465,0	502,8	782,2	794,7
Resultatutjämningsreserv		46,1	126,7	46,1	126,7	46,1
Summa eget kapital		588,1	688,4	591,7	1 032,7	906,0
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	17	21,2	19,0	16,6	28,7	26,2
Uppskjuten skatteskuld	18	0,0	0,0	0,0	84,7	76,3
Övriga avsättningar	18	42,5	60,4	82,5	60,4	82,5
Summa avsättningar		63,7	79,4	99,1	173,8	185,0
Skulder						
Långfristiga skulder	19	1 107,1	2 111,6	901,0	2 111,6	1 923,7
Kortfristiga skulder	20	230,1	397,2	448,4	504,6	499,8
Summa skulder		1 337,2	2 508,7	1 349,3	2 616,2	2 423,5
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 989,0	3 276,4	2 040,1	3 822,7	3 514,5
Borgen och ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	21	533,4	553,5	558,0	553,5	558,0
Borgensättaganden	22	948,3	47,8	955,0		
varav borgen till kommunägda företag		895,5	0,0	905,2		
Hyses- och leasingavtal	23	0,0	708,6	669,6		
Ställda pantar: Inteckningar i fastigheter		0,0	0,0	0,0	266,5	266,5

4.5 Kassaflödesanalys

(mkr)	Not	Kommunen Budget 2021	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
Den löpande verksamheten							
Årets resultat		29,7	96,6	42,8		123,8	65,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	4,24, 25	70,0	51,7	52,1		157,5	113,2
Justering realisationsvinster (-) / förluster (+)		0,0	-0,4	-1,4		-0,4	-1,4
Förändring av avsättningar	17	0,0	2,4	0,6		2,7	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		99,7	150,3	94,1		283,6	177,0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	14	0,0	-57,2	8,7		-130,9	39,3
Ökning/minskning förråd, varulager, exploatering	13	10,0	20,7	-15,7		21,6	-13,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder	20	2,0	-51,2	52,8		4,8	49,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten		111,7	62,6	140,0		179,1	252,3
Investeringsverksamheten							
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar		-204,0	-230,4	-153,8		-346,0	-265,7
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster		0,0	6,2	17,0		6,2	17,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,4	6,5		1,6	6,5
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-204,0	-223,8	-130,3		-338,2	-242,2
Finansieringsverksamheten							
Nyupptagna lån	26	165,0	150,0	80,0		150,0	88,8
Amortering av långfristiga skulder	26	-26,0	-17,9	-20,7		-18,4	-23,5
Övrig förändring av långfristiga skulder	26	0,0	15,2	3,8		15,2	-6,6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		139,0	147,3	63,1		146,8	58,7
Bidrag till infrastruktur							
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-24,0	-24,0	-6,9		-24,0	-6,9
Årets kassaflöde		22,7	-37,8	65,9		-36,3	61,9
Likvida medel vid årets början		2,0	116,8	50,9		117,8	56,0
Likvida medel vid årets slut		24,7	78,9	116,8		81,5	117,9

4.6 Nothänvisningar

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
1	Verksamhetens intäkter					
	Försäljningsintäkter	20,8	18,4		20,8	18,4
	Taxor och avgifter	142,7	136,4		142,7	136,4
	Hyror och arrenden	65,5	58,1		175,6	162,2
	Bidrag	157,1	166,7		160,0	169,0
	Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	172,1	165,8		151,1	151,8
	Exploateringsintäkter	26,6	19,7		26,6	19,7
	Realisationsvinster	0,4	6,5		0,4	6,5
	Elnät/Elförsäljning/Fjärrvärme	0,0	0,0		214,9	169,6
	Övriga intäkter	0,0	0,0		5,8	13,7
	Generella statsbidrag säkerställa god vård	12,8	0,0		12,8	0,0
	Summa	598,1	571,6		910,8	847,3
2	Verksamhetens kostnader					
	Personalkostnad inkl. sociala avgifter	1 194,6	1 147,2		1 272,1	1 216,0
	Pensionskostnader inkl. löneskatt	117,2	105,6		120,0	106,6
	Bidrag och transfereringar	54,8	54,8		54,8	54,8
	Material och varor	96,6	97,7		193,0	174,5
	Köp av verksamhet och tjänster	360,3	374,6		420,5	431,5
	Lokalhyror, fastighetservice, hyra/leasing	159,4	154,5		68,0	74,6
	Realisationsförluster	0,0	5,1		0,0	5,1
	Övriga kostnader	58,8	56,7		110,0	101,9
	Avgår: Interna poster investeringsredovisning	-62,5	-90,4		-62,5	-90,4
	Summa	1 979,3	1 905,9		2 176,0	2 074,7
3	Ersättning för revisorer					
	Räkenskapsrevision	0,1	0,1		0,4	0,4
	Övriga revisionskostnader	0,5	0,5		0,6	0,6
	Summa	0,6	0,6		1,0	1,0
4	Avskrivningar					
	Maskiner och inventarier	7,4	7,6		10,8	10,2
	Fastigheter och anläggningar	62,6	59,1		117,9	112,4
	Nedskrivningar	3,8	0,0		14,5	0,0
	Summa	73,7	66,8		143,1	122,7
	Komponentavskrivning sker på samtliga anläggningar. Mer information under not 9 och 10.					
	I kommunen har nedskrivning avseende elbilar om 3,8 mkr har gjorts under året. I koncernen även nedskrivning av vindkraftverk i Marichus på 10,7 mkr.					

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
5	Skatteintäkter					
	Preliminär kommunalskatt	1 109,0	1 109,9		1 109,0	1 109,9
	Slutavräkning 2019	0,0	-6,0		0,0	-6,0
	Slutavräkning år 2020	4,2	-17,5		4,2	-17,5
	Avräkning år 2021	28,0	0,0		28,0	0,0
	Summa	1 141,2	1 086,3		1 141,2	1 086,3
6	Generella statsbidrag					
	Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	266,7	260,5		266,7	260,5
	Utjämningsbidrag för LSS	17,6	16,2		17,6	16,2
	Avgift för kostnadsutjämning	-15,0	-26,8		-15,0	-26,8
	Regleringsavgift	72,9	25,1		72,9	25,1
	Konjunkturstöd / generellt statsbidrag	2,6	3,8		2,6	3,8
	Konjunkturstöd / stöd för stärkt välfärd	0,0	46,1		0,0	46,1
	Fastighetsavgift 2020	0,0	51,5		0,0	51,5
	Fastighetsavgift 2021	57,1	0,0		57,1	0,0
	Summa	401,9	376,4		401,9	376,4
7	Finansiella intäkter					
	Aktieutdelning	7,0	10,6		0,0	0,0
	Övriga finansiella intäkter	18,0	0,6		5,1	1,6
	Borgensavgift från de kommunala bolagen	0,0	5,4		0,0	0,0
	Kommuninvest överskottsutdelning	0,2	1,0		0,2	1,0
	Summa	25,2	17,6		5,3	2,6
	Beslut har tagits om ökad utdelning i VänerEnergi. Av aktieutdelningen på beslutade 8,0 mkr avser detta kommunens andel på 88 procent i VänerEnergi AB.					
	Med anledning av koncernbank debiteras de kommunala bolagen inte någon borgensavgift. Ett räntepåslag ersätter och redovisas under övriga finansiella intäkter.					

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
8	Finansiella kostnader					
	Räntekostnader (lån, ränteswappar)	14,1	9,5		14,1	23,2
	Ränta på avsatta pensionsmedel	0,2	0,1		0,2	0,1
	Indexuppräknig på grundbelopp för bidrag till statlig infrastruktur	1,9	0,0		1,9	0,0
	Övriga bankkostnader	0,5	0,5		0,1	0,5
	Förtida lösen av derivat	0,0	26,2		0,0	26,2
	Summa	16,7	36,3		16,3	50,0
	Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.					
	Från 2021 har koncernen en koncernbank. De finansiella kostnaderna hanteras koncernmässigt men belastar kommunen och bolagen. Kommunen är också motpart mot låneinstituten. Under 2021 har den externa finansiella kostnaden för koncernens lån totalt varit 14,1 mkr varav rörlig ränta på upptagna lån 5,2 mkr och kostnaden för ränteswappar 8,9 mkr.					
	Indexuppräknig för bidrag till statlig infrastruktur baseras på grundbeloppet i prisnivå för juni 2013 och indexuppräknig sker med Trafikverkets investeringsindex för väg. Under 2021 är indexuppräknig 2,5 procent, totalt från 2013 16,7 procent. Mer information i not 12 och 18.					
9	Mark, byggnader, tekniska anläggningar					
	Anskaffningsvärden					
	Ingående anskaffningsvärde	2 416,9	2 270,5		4 426,2	4 235,7
	Årets anskaffningar genom förvärv	0,0	0,0		0,0	0,0
	Årets investeringar	189,4	144,3		288,7	212,1
	Försäljningar/utrangeringar	-0,6	-5,6		-8,1	-5,6
	Omklassificeringar	30,3	7,7		30,3	-16,0
	Utgående anskaffningsvärde:	2 636,0	2 416,9		4 737,1	4 426,2
	Avskrivningar					
	Ingående avskrivningar	-847,2	-789,8		-1 503,5	-1 423,8
	Årets avskrivningar	-62,7	-59,4		-86,6	-84,5
	Årets försäljning	0,0	2,0		0,0	4,8
	Utgående avskrivningar	-909,9	-847,2		-1 590,1	-1 503,5
	Nedskrivningar/uppskrivningar					
	Ingående nedskrivningar/uppskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Årets nedskrivningar	0,0	0,0		-10,7	0,0
	Årets uppskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Utgående nedskrivningar	0,0	0,0		-10,7	0,0
	Summa redovisat bokfört värde vid årets slut	1 726,2	1 569,7		3 136,3	2 922,7

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
	Specifikation:					
	Markreserv	49,8	28,4			
	Verksamhetsfastigheter	991,4	933,4			
	Fastigheter för affärsverksamhet	296,0	262,0			
	Gata, vägar och park	348,4	328,2			
	Övriga fastigheter	40,5	17,7			
	Summa utgående bokfört värde	1 726,2	1 569,7			
10	Maskiner och inventarier					
	Anskaffningsvärdet					
	Ingående anskaffningsvärde	228,7	226,5		280,8	274,1
	Årets investeringar	3,8	4,8		8,9	10,6
	Försäljningar/utrangeringar	0,0	-2,6		-0,3	-3,9
	Utgående anskaffningsvärde:	232,5	228,7		289,4	280,8
	Avskrivningar					
	Ingående avskrivningar	-195,3	-188,6		-231,0	-223,8
	Årets avskrivningar	-7,4	-7,6		-8,4	-9,4
	Årets försäljning	0,0	0,9		-0,3	2,2
	Utgående avskrivningar	-202,7	-195,3		-239,7	-231,0
	Nedskrivningar					
	Ingående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Årets nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Utgående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Summa utgående bokfört värde	29,9	33,4		49,7	49,8
	Avskrivning inom not 10 och 11 sker i kommunen med följande tider (år):					
	Mark	Ingen avskrivning	Ingen avskrivning			
	Markanläggningar	20-50	20-50			
	Byggnader	20-80	20-80			
	Gata	20-100	20-100			
	Vatten/avlopp	50	50			
	Maskiner och inventarier	5-10	5-10			
	Genomsnittlig avskrivningstid i år:					
	Kommunen använder komponentavskrivning för att få en mer rättvisande bild över livslängden och den årliga kostnaden baserat på gjorda investeringar. Komponenter tillämpas på nya investeringar samt större befintliga byggnader och anläggningar.					
	Individuell fördelning på komponenter har gjorts enligt framtagna fördelningsnyckel inom fastighet, gata, vatten/avlopp (VA) samt maskiner och inventarier.					
	Se även i stycket om redovisningsprinciper.					
	I bolagen sker avskrivning av byggnader och övriga anläggningar i intervallet 20-100 år. Komponentavskrivning tillämpas.					

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
11	Finansiella anläggningstillgångar					
	VänerEnergi AB	8,0	8,0		0,0	0,0
	Mariehus AB	3,0	3,0		0,0	0,0
	Andelar Kommuninvest	17,1	17,1		17,1	17,1
	Andelar övrigt	9,0	9,1		39,3	39,1
	Mariestads Markutveckling AB	26,6	0,0		26,6	0,0
	Summa	63,8	37,2		83,0	56,2
12	Bidrag till statlig infrastruktur					
	Medfinansiering för utbyggnad av E20.	76,5	76,5		76,5	76,5
	Avgår tidigare upplöst belopp	-31,9	-26,8		-31,9	-26,8
	Avgår årets upplösta belopp	-5,1	-5,1		-5,1	-5,1
	Summa	39,5	44,6		39,5	44,6
	Beslut har tagits i kommunfullmäktige i september 2014. Beloppet periodiseras på 15 år, 2014-2029.					
13	Exploatering och förråd					
	Förråd, lager	4,3	5,1		6,1	7,8
	Exploateringsmark	67,4	87,3		67,4	87,3
	Summa	71,7	92,4		73,5	95,1
	Under året har ett lager kopplat till förbrukningsmaterial inom vård och omsorg samt städverksamhet byggts upp med anledning av pandemin. Lagret motsvarar 6 månaders förbrukning.					
	Kommunen utvecklar nya bostads- och industriområden genom exploatering av nya markområden. Större aktuella områden är Sjölyckan, Hindsberg och Västeräng.					
	Detta genererar kostnader inom exploateringsmark. Områdena etappindelas och årligen sker genomgång över värdet och behov av omfördelning till anläggningstillgångar.					
14	Fordringar					
	Kundfordringar	67,7	43,3		133,8	110,5
	Skattefordringar	22,5	30,2		26,6	31,5
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	103,0	72,1		165,7	77,3
	Avräkning teknisk verksamhet Töreboda och Gullspång	0,0	0,0		0,0	0,0
	Övriga kortfristiga fordringar	10,0	0,4		9,9	2,8
	Koncerninterna fordringar	1 063,3	0,0		23,2	6,2
	Summa	1 266,5	146,0		359,2	228,3
	Koncerninterna fordringar för kommunen avser nyttjandet av det kommungemensamma bankkontot. Fördelningen är följande:					
	Mariehus AB	722,1				
	VänerEnergi AB:	341,3				

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
15	Kassa och bank					
	Kassa	0,0	0,0		0,0	0,0
	Bank	64,3	78,6		66,9	79,6
	Nyttjad kredit koncernnivå	0,0	0,0		0,0	0,0
	Koncernkonto bank:					
	Tillgodohavande Mariehus fastigheter AB	-9,9	31,2		-9,9	31,2
	Utnyttjad kredit VänerEnergi AB	24,5	7,1		24,5	7,1
	Summa	78,9	116,8		81,5	117,8
	Total koncernkredit är 150 mkr. Vid bokslutstillfället var inte checkkrediten utnyttjad. Under året har checkkrediten nyttjats. Att använda checkkrediten är en förskjutning av behov av nya medel för en god likviditet.					
16	Eget kapital					
	Årets resultat	96,6	42,8		123,8	65,2
	Resultatutjämningsreserv	126,7	46,1		126,7	46,1
	Övrigt eget kapital	465,0	502,8		782,2	794,7
	Summa	688,4	591,7		1 032,7	906,0
	Under 2021 har 80,6 mkr avsatts till resultatutjämningsreserven. Villkoren för att kunna avsätta uppfylls under året och kommunen har en positiv soliditet vilket innebär att beloppet över 1 procent av skatt och statsbidrag kan avsättas. Detta är en omflyttning inom Eget kapital.					
17	Avsättningar till pensioner					
	Särskild avtalspension/ålderspension	0,2	0,4		0,2	0,4
	Förmånsbestämd/kompletterande pension	0,1	0,1		0,1	0,1
	Ålderspension	13,4	11,9		20,9	21,6
	Pension till efterlevande	0,3	0,5		0,3	0,5
	Löneskatt	3,8	3,1		5,5	3,0
	Nya förpliktelser under året	1,1	0,6		1,6	0,6
	Summa avsatt till pensioner	19,0	16,6		28,7	26,2
	Ingående avsättning	16,6	15,9			
	Nya förpliktelser under året	2,4	0,7			
	Varav:					
	Nyintjänad pension	2,0	1,1			
	Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,2	0,3			
	Pension till efterlevande	0,1	0,0			
	Årets utbetalningar	-0,9	-0,9			
	Övrig post	0,7	0,0			
	Förändring löneskatt	0,5	0,2			
	Summa avsatt till pensioner	19,0	16,6			

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
	Beräkningsgrund för pensioner framgår under redovisningsprinciper.					
	I avsättningar ingår pension för tidigare kommunalråd motsvarande kostnad efter 65 år.					
	Nya förpliktelser under året avser nuvarande förtroendevalda enligt gällande pensionsavtal för förtroendevalda.					
	Antal visstidsförordnanden					
	Politiker	27	27			
	Tjänstemän	0	0			
18	Övriga avsättningar					
	Bidrag till statlig infrastruktur	76,5	76,5		76,5	76,5
	Redovisad avsättning vid beslut	10,9	6,9		10,9	6,9
	Tidigare gjord indexuppräknning	0,0	10,9		0,0	10,9
	Indexuppräknning 2021	1,9	0,0		1,9	0,0
	Utbetalning för utbyggnad E20	-31,0	-6,9		-31,0	-6,9
	Summa statlig infrastruktur	58,4	80,5		58,4	80,5
	Beslut i kommunfullmäktige i september 2014 avseende utbyggnad av E20. Planerad utbetalningstid enligt nya uppgifter under året är år 2020 till 2025 med störst enskilt belopp under 2021. Avsättningen är i prisnivå för juni 2013 och indexuppräknning sker med Trafikverkets investeringsindex för väg. Under 2021 har 24,0 mkr betalats ut till Skaraborgs kommunalförbund som är samordnande part i Skaraborg. Kommunalförbundet vidarebefordrar kommunernas belopp till Trafikverket.					
	Avsättning för återställande av deponi					
	Redovisad avsättning vid årets början	2,0	2,0		2,0	2,0
	Förändring avsättning under året	0,0	0,0		0,0	0,0
	Summa deponi	2,0	2,0		2,0	2,0
	En beräknad kostnad för återställning av deponi i samband med bokslutet är 25 mkr. Avsättning deponi 2,0 mkr och avfallsfond Bångahagen 0,4 mkr täcker del av kostnaden. Ny beräkning sker årligen. En osäkerhet föreligger då dispens från Länsstyrelsen som för närvarande är till och med 2024 från Länsstyrelsen kan påverka tidsaspekten.					
	Övrig avsättning					
	Uppskjuten skatt kopplat till bokförings- och skattemässiga värden	0,0	0,0		84,7	76,3
	Summa avsättningar	60,4	82,5		145,1	158,8
19	Långfristiga skulder					
	Ingående balans	899,8	837,9		1 947,1	1 852,3
	Återläggning kortfristig del	21,9	24,5		23,4	27,4
	Koncernbolag låneskuld	1 048,3	0,0		0,0	0,0
	Nya lån	150,0	80,0		150,0	90,0
	Amortering	-17,9	-20,7		-18,4	-24,2
	Omflyttning externt lån till koncernbank	15,0	0,0		15,0	

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
	Avgår kortfristig del	-9,5	-21,9		-9,5	-23,4
	Upptagna lån	2 107,5	899,8		2 107,6	1 922,1
	Utnyttjad checkkredit	0,4	0,0		0,4	0,0
	Skuld för investeringsbidrag	3,6	1,2		3,6	1,6
	Summa	2 111,6	901,0		2 111,6	1 923,7
	Kreditgivare upptagna lån					
	Kommuninvest	2 051,0	921,7		2 051,0	1 810,4
	avgår kortfristig del	-9,5	-21,9		-9,5	-21,9
	Nordea	0,0	0,0		0,0	67,6
	avgår kortfristig del	0,0	0,0		0,0	0,0
	Pantbrev Handelsbanken	66,0	0,0		66,0	66,0
	Summa långfristig del upptagna lån	2 107,5	899,8		2 107,5	1 922,1
	Låneskuldens struktur inklusive kortfristig del, kapitalbindning					
	Förfalldag inom ett år	505,4	293,0		505,4	293,0
	Förfalldag mellan ett och tre år	1 141,6	582,5		1 141,6	1 263,6
	Förfalldag över tre år	470,0	46,2		470,0	387,4
	Summa	2 117,0	921,7		2 117,0	1 944,0
	Enligt RKR R8 ska redovisning av derivat och säkringsredovisning göras.					
	Koncernen har från 2021 en koncernbank där samtliga lån och derivat administreras från kommunen. Detta för att samordna och hantera finansieringsfrågor effektivare i hela koncernen.					
	Under 2020 avslutade kommunen sina räntederivat genom förtidsinlösen. De kommunala bolagen har totalt fem räntederivat med förfall under åren 2022-2028 med en ränta i intervallet 2,16-3,81 procent. Vid bokslutstillfället föreligger ett negativt marknadsvärde på derivaten på 18,4 mkr.					
	Vid bokslutstillfället är koncernens genomsnittliga kapitalbindning 2,02 år och den genomsnittliga räntebindningen 1,86 år. Inga lån överstiger 10 år.					
	Under 2021 har den finansiella kostnaden för koncernens lån totalt varit 19,9 mkr varav kostnaden för upptagna lån med rörlig ränta var 11,0 mkr och kostnaden för ränteswappar 8,9 mkr.					
20	Kortfristiga skulder					
	Leverantörsskulder	103,8	122,3		139,8	153,0
	Personalens skatter och avgifter	143,3	177,2		143,8	179,7
	Moms och punktskatter	28,1	30,2		58,0	55,8
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	75,8	48,1		105,9	75,7
	Kortfristiga skulder till kunder inom VA och sophämtning	6,9	7,2		6,9	7,2
	Skuld koncernbolag inom koncernkonto bank	24,5	38,3		24,5	6,2
	Övriga kortfristiga skulder	14,7	25,0		25,6	22,1
	Summa	397,2	448,4		504,6	499,8

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
21	Pensionsförpliktelser					
	Ingående ansvarsförbindelse	449,1	460,6		449,1	460,6
	Aktualisering	0,0	0,0		0,0	0,0
	Ränteuppräknig	3,1	3,2		3,1	3,2
	Basbeloppsuppräknig	4,8	10,7		4,8	10,7
	Ändringar av försäkringstekniska grunder	15,7	0,0		15,7	0,0
	Övrig post	3,3	4,5		3,3	4,5
	Årets utbetalningar	-30,6	-29,9		-30,6	-29,9
	Summa pensionsförpliktelse	445,5	449,1		445,4	449,1
	Löneskatt	108,1	109,0		108,1	109,0
	Summa utgående ansvarsförbindelse	553,5	558,0		553,5	558,0
	Beräkningsgrund för pensioner framgår under redovisningsprinciper.					
	Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att skulden visas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Värdet på ansvarsförbindelsen är något som i framtiden kommer att belasta kommunens driftredovisning och likviditet. Inga återlån finns för pensionsförpliktelserna.					
	Under 2010 minskades förpliktelsen genom försäkring motsvarande 7 månader för årgång 1946. Den totala förpliktelsen har minskat med 15 mkr genom detta. Under 2016 har 2,9 mkr använts från överskottsfonden för försäkringslösningar. I övrigt har inga inbetalningar gjorts tidigare år eller åren därefter.					
	Aktualiseringsgrad:	98,0 %	98,0 %			
	Överskottsmedel i försäkringen hos KPA (mkr)	3,1	1,9			
22	Borgensåtaganden					
	Koncerninterna:					
	Mariehus Fastigheter AB	0,0	656,6			
	VänerEnergi AB	0,0	248,6			
	Övrigt:					
	Mariestads äldreboende	36,6	38,1			
	HSB	0,2	0,4			
	Föreningar	10,9	11,3			
	Förlustansvar för egna hem och småhus	0,1	0,1			
	Summa	47,8	955,0			
	Ett borgensåtagande innebär en risk för att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror på typ av borgen och för vilka kommunen tecknat borgen för.					
	I samband med införande av koncernbank har borgensåtaganden till de kommunala bolagen upphört. Detta redovisas nu direkt i balansräkningen.					
	Avtal mellan parterna säkerställer bolagens åtaganden genom bland annat räntepåslag.					
	Inga nya borgensåtaganden under året och befintliga minskar i belopp.					
	Mariestads kommun har i augusti 2005 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2021-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.					

Not	(mkr)	Kommunen 2021	Kommunen 2020		Koncernen 2021	Koncernen 2020
	Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.					
	Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Mariestads kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2021-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 966 139 138 kronor och totala tillgångar till 518 679 716 010 kronor. Mariestads kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 169 458 558 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 206 701 944 kronor.					
23	Hyses- och leasingavtal					
		Innan ett år*	Ett - tre år **		Över tre år***	
	Maskiner/fordon	5,5	9,6		1,1	
	Fastigheter	71,1	173,7		447,6	
	Summa	76,6	183,3		448,7	
	Sammanställning av avtal. För maskiner och fordon sträcker sig avtalen längre än 36 månader. För byggnader enligt kontraktstid. Avtal tecknade tom 2021-12-31. * Förfallotidpunkt inom ett år ** Förfallotidpunkt mellan ett och tre år *** Förfallotidpunkt över tre år. För flera större objekt inom kommunens verksamheter finns tecknade avtal med externa aktörer som sträcker sig längre än tio år.					
24	Justering för av- och nedskrivning					
	Avskrivning	70,0	66,8		128,6	122,7
	Nedskrivning	3,8	0,0		14,5	0,0
	Summa	73,7	66,8		143,1	122,7
25	Justering för ej likviditetspåverkande poster					
	Övriga ej likviditetspåverkande poster	-5,4	-10,1		31,0	-4,9
	Nettoförändring E20 bidrag till statlig infrastruktur	5,1	5,1		5,1	5,1
	Förändring skuld likvida medel koncernkredit bank	-23,6	9,7		-23,6	-9,7
	Indexuppräknig E20 bidrag till statlig infrastruktur	1,9	0,0		1,9	0,0
	Summa	-22,0	-14,7		14,4	-9,5
26	Förändring av långfristiga skulder					
	Återläggning kortfristig del	21,9	24,5		21,9	27,4
	Nya lån	150,0	80,0		150,0	90,0
	Amortering	-17,9	-20,7		-17,9	-24,2
	Lösen av gamla lån	0,0	0,0		0,0	0,0
	Avgår kortfristig del	-9,5	-21,9		-9,5	-23,5
	Utnyttjad checkkredit	0,4	0,0		0,4	0,0
	Pensionsavtal	0,0	0,2		0,0	0,2
	Förändring av skuld för investeringsbidrag	3,6	1,2		3,6	1,2
	Övrigt	-1,2	-0,2		-1,7	-12,4
	Summa	147,3	63,1		146,8	58,7

4.7 Affärsverksamhet

Resultaträkningar affärsverksamhet - internredovisning (mkr)					
	2021	2020		2021	2020
Hysesfastigheter			VA-verksamhet		
Intäkter	1,1	1,1	Intäkter	74,2	98,1
Kostnader	-1,7	-0,9	Kostnader	-60,5	-80,8
Avskrivningar	0,0	0,0	Avskrivningar	-10,0	-9,4
Verksamhetens nettokostnad	-0,6	0,2	Verksamhetens nettokostnad	3,7	7,9
Ränteintäkter	0,0	0,0	Ränteintäkter	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	0,0	Räntekostnader	-1,0	-4,7
Årets resultat	-0,6	0,2	Årets resultat	2,7	3,3
Nettoinvestering	0,0	0,0	Nettoinvestering	39,8	42,3
Salutorg			Hamn- och småbåtsverksamhet		
Intäkter	0,1	0,1	Intäkter	3,8	3,4
Kostnader	-0,1	-0,1	Kostnader	-2,6	-2,4
Avskrivningar	0,0	0,0	Avskrivningar	-1,1	-0,9
Verksamhetens nettokostnad	0,0	0,0	Verksamhetens nettokostnad	0,1	0,1
Ränteintäkter	0,0	0,0	Ränteintäkter	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	0,0	Räntekostnader	-0,2	-0,2
Årets resultat	0,0	0,0	Årets resultat	-0,1	-0,1
Nettoinvestering	0,0	0,0	Nettoinvestering	1,2	5,4

4.8 VA-avdelningen

Enligt lagen om allmänna vattentjänster skall verksamheten för Va-anläggningar bokföras så att resultat- och balansräkning redovisas särskilt. Genom tilläggsupplysningar skall det också framgå hur gemensamma kostnader har fördelats. Redovisningen ska, när den är fastställd efter respektive år, finnas tillgänglig för fastighetsägarna.

Periodens resultat/förändring av eget kapital, plus 2,7 mnkr, visas i balansräkningen.

VA-avdelningens resultaträkning			
VA-avdelningens resultaträkning, (mkr)	Not	VA-avdelningen 2021	VA-avdelningen 2020
Verksamhetens intäkter		76,9	101,5
varav - externa	27	52,6	51,1
- interna	28	24,3	50,4
Verksamhetens kostnader		-63,5	-88,3
varav - externa	29	-30,6	-44,8
- interna	30	-32,9	-43,5
Avskrivningar	31	-10,0	-9,4
Verksamhetens nettokostnader			3,8
Finansiella intäkter	32	0,1	0,0
Finansiella kostnader	33	-3,5	-3,7
Periodens resultat		0,0	0,0

Balansräkning (mkr)	Not	VA-avdelningen 2021	VA-avdelningen 2020
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		292,7	258,3
Maskiner och inventarier		0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar	34	292,7	258,3
Omsättningstillgångar			
Förråd m.m.	35	0,0	0,0
Fordringar	36	4,8	4,0
Kassa och bank	37	0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		4,8	4,0
Summa tillgångar		297,5	262,3
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ingående eget kapital		3,7	0,3
Periodens förändring		2,7	3,4
Resultatregleringsfonder		0,0	0,0
Summa eget kapital	38	6,4	3,7
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	39	0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder	40	276,3	243,0
Kortfristiga skulder	41	14,7	15,6
Summa skulder		291,1	258,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		297,5	262,3

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2021	VA-avdelningen 2020
27	Verksamhetens externa intäkter		
	VA-avgifter	48,5	45,9
	Tipp-/slamavgifter	1,1	1,2
	Övrigt	0,3	0,6
	Reglering mot resultatregleringsfond	2,7	3,5
	Summa	52,6	51,1
28	Verksamhetens interna intäkter		
	Interna ersättningar inom tekniska nämnden	2,3	2,0
	Anslutningsavgifter	0,0	0,0
	Entreprenad inom tekniska nämnden	12,5	12,5
	Intäkt arbetsorder	9,5	35,8
	Summa	24,3	50,4
29	Verksamhetens externa kostnader		
	Personalkostnad	11,2	11,2
	Sociala avgifter enl. lag och avtal	4,4	4,5
	Material och köp av tjänst	4,8	19,2
	Inventarier och förbrukningsmaterial	3,1	2,8
	Bränsle, energi och vatten	2,9	3,1
	Rep. o underhåll av maskiner/inventarier	0,7	0,8
	Diverse främmande tjänster	1,6	1,3
	Övriga kostnader	1,9	1,9
	Reglering mot resultatregleringsfond	0,0	0,0
	Summa	30,6	44,8
30	Verksamhetens interna kostnader		
	Entreprenad inom tekniska nämnden	22,2	32,1
	Lokal- och markhyror, fastighetsservice	0,6	0,6
	Hyra arbetsmaskiner, fordonskostnader	0,1	0,1
	Köpta tjänster inom kommunen	4,4	4,2
	Övriga kostnader	5,5	6,6
	Summa	32,9	43,5
31	Avskrivningar		
	Fastigheter och anläggningar	10,0	9,4
	Summa	10,0	9,4
32	Finansiella intäkter		
	Ränta på behållning genom överuttag av avgifter	0,1	0,0
	Summa	0,1	0,0
33	Finansiella kostnader		
	Ränta på långfristiga lån till kommunen	3,5	3,7
	Summa	3,5	3,7

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2021	VA-avdelningen 2020
34	Anläggningstillgångar		
	Va-anläggningar		
	Ingående bokfört värde	258,3	242,8
	Årets inköp	27,2	24,9
	Justering	17,2	0,0
	Årets avyttringar	0,0	0,0
	Årets avskrivningar	-10,0	-9,4
	Summa utgående bokfört värde	292,7	258,3
	Tekniska anläggningar, maskiner och inventarier		
	Tekniska anläggningar	292,7	258,3
	Mark	0,0	0,0
	Maskiner och inventarier	0,0	0,0
	Summa	292,7	258,3
35	Förråd m.m.		
	VA-avdelningen	0,0	0,0
	Summa	0,0	0,0
36	Fordringar		
	Kundfordringar	4,8	4,0
	Övriga kortfristiga fordringar	0,0	0,0
	Summa	4,8	4,0
37	Kassa och bank	0,0	0,0
	Avdelningen nyttjar kommunens kassa och bank och har därmed ej något saldo under 2021.		
38	Allmänt eget kapital		
	Ingående balans eget kapital	3,7	0,3
	Periodens förändring	2,7	3,4
	Summa eget kapital	6,4	3,7
39	Avsättningar		
	Avsättningar och betalningar för pensioner görs centralt inom kommunen. Verksamheten belastas med lagstadgade arbetsgivaravgifter inklusive försäkring och pensioner.		
40	Långfristiga skulder		
	Ingående balans	243,0	227,9
	Återläggning kortfristig del	7,8	7,4
	Nya lån	44,4	24,9
	Amortering	-10,0	-9,4
	Avgår kortfristig del	-8,9	-7,8
	Summa	276,3	243,0

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2021	VA-avdelningen 2020
41	Kortfristiga skulder		
	Kortfristig del av långfristig skuld	8,9	7,8
	Leverantörsskulder	3,8	4,0
	Moms och särskilda punktskatter	0,9	1,0
	Upplupna semesterlöner	1,2	1,0
	Övriga kortfristiga skulder	0,0	1,7
	Summa	14,7	15,6

VA-avdelningens kassaflödesanalys, (mkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Den löpande verksamheten					
Verksamhetens intäkter	76,9	101,5	89,4	71,1	71,1
Verksamhetens kostnader	-63,5	-88,3	-77,7	-59,8	-60,5
Verksamhetens nettokostnader	13,4	13,1	11,7	11,3	10,6
Finansiella intäkter	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-3,5	-3,7	-3,3	-3,6	-3,6
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	10,0	9,4	8,4	7,7	7,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten					
Investering materiella tillgångar	-27,2	-24,9	-38,5	-20,6	-29,2
Avyttrande materiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avyttrande av finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-27,2	-24,9	-38,5	-20,6	-29,2
Finansieringsverksamheten					
Långfristig upplåning	27,2	24,9	38,5	20,6	29,2
Amortering	-10,0	-9,4	-8,4	-7,7	-7,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	17,2	15,5	30,1	12,9	22,2
Förändring likvida medel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

VA-avdelningens investeringsredovisning 2021 (mkr)	Inkomster	Utgifter	Netto-investering	Budget netto	Budget-avvikelse	Av Kf beslutad års-budget
Tekniska nämnden						
VA-avdelningen	10,7	50,5	39,8	43,4	3,6	43,4
Totalt	10,7	50,5	39,8	43,4	3,6	43,4

Fördelningsnycklar för VA-avdelningens gemensamma verksamhetskostnader 2021	
<u>Kostnad</u>	<u>Nyckel</u>
Kommunstyrelsen	Ingen
Teknisk nämnd	Procentfördelning inom tekniska förvaltningen
Ekonomi centralt	Procentfördelning på faktisk kostnad för ekonomisystem och lönekostnad.
Personal centralt	Ingen
Telefoni	Per abonnemang
Kommunhälsa	Faktisk kostnad
Facklig tid	Faktisk kostnad
Försäkringspremier	Faktisk kostnad
Porto	Faktisk kostnad
Datakostnad	Faktisk kostnad för de externa kostnaderna
Lokalkostnader	Faktisk kostnad, per m2
Avskrivningar	Faktisk kostnad enligt avskrivningstid
Ränta	Faktisk kostnad med kommunens genomsnittliga ränta per 31 december året före aktuellt år

5. Driftsredovisning

Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Kommunens driftredovisning 2021 (mkr)	Nettokostnader	Budget totalt netto	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget	Utfall 2020
Kommunstyrelsen	-125,9	-129,3	3,4	-126,0	-126,8
Tekniska nämnden (skattefinansierad + taxefinansierad verksamhet)	177,1	-177,2	0,2	-173,3	-173,3
Utbildningsnämnden	-520,0	-519,7	-0,3	-510,4	-516,2
Socialnämnden	-609,1	-578,6	-30,5	-571,1	-560,9
Miljö- och byggnadsnämnden	-4,5	-6,4	1,9	-6,4	-4,7
Räddningstjänsten	-28,3	-28,2	-0,1	-28,2	-27,4
Revisionen	-0,9	-0,9	0,0	-0,9	-0,9
Överförmyndare	-1,7	-1,5	-0,2	-1,5	-2,1
Delsumma:	-1 467,5	-1 441,8	-25,6	-1 417,9	-1 412,2
Finansverksamhet	12,2	-11,5	23,7	-35,4	16,6
Verksamheternas nettokostnad	-1 455,3	-1 453,3	-1,9	-1 453,3	-1 395,6
Skatteintäkter	1 141,2	1 108,8	32,4	1 108,8	1 086,3
Generella statsbidrag och utjämning	401,9	375,4	26,6	375,4	376,4
Finansiella intäkter	25,2	13,8	11,5	13,8	12,3
Finansiella kostnader	-16,5	-15,0	-1,5	-15,0	-36,5
Delsumma:	1 551,8	1 483,0	68,8	1 483,0	1 438,5
Summa Resultat	96,6	29,7	66,9	29,7	42,8
<p>Nämndsförändringar av budget jämfört med Kf årsbudget härleds till beslut i Kf om tillskott av ökad driftbudget till socialnämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsen. Medel har tagits från generella statsbidrag och utjämning. Även fördelningar för löneökningar har fördelats till nämnder från central pott.</p>					

6. Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Kommunens investeringsredovisning 2021 (mkr)	Budget netto	Bokslut, nettoinvestering	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget
Kommunstyrelsen	0,6	0,1	0,5	0,3
Exploateringsverksamhet kommunstyrelsen	87,6	91,7	-4,1	57,2
Tekniska nämnden	175,4	133,2	42,2	144,0
Utbildningsnämnden	1,1	1,0	0,1	1,0
Socialnämnden	1,5	1,6	-0,1	1,5
Totalt	266,1	227,6	38,5	204,0

Kommunfullmäktige beslutade inför budget 2021 (Kf § 73/2020) om en investeringsbudget på 204,0 mkr. Under året har 71,5 mkr ombudgeterats från 2020, 75,5 mkr har beslutats i utökad tilläggsbudget och 84,9 mkr har reviderats och flyttas till 2022 med anledning av att projekten har förskjutits i tid. Det gör att den totala investeringsbudgeten vid årets slut är 266,1 mkr.

Den utökade investeringsbudgeten är härledd till ökad exploatering och industriutveckling. Den reviderade budgeten är en flyttning i tid och gör att motsvarande belopp finns i investeringsbudgeten 2022.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen (tkr)	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse
Exploatering Industri och handel	79 868	79 099	769
Exploatering Bostäder	7 700	12 623	-4 923
Förskolor/skolor utökad, anpassat lokalbehov	200	32	168
Skolgård och utemiljö	50	252	-202
Ismaskin, mål	350	336	14
Elfordon	42	0	42
Lokal vätgasanläggning/solcellspark	0	-518	518
Totalt	88 210	91 824	-3 614

Under året har flertalet exploateringsinvesteringsprojekt fortlöpt inom såväl industri som bostäder.

Investeringarna gällande industri och handel följer budget relativt väl och genererar ett överskott på 0,8 mkr. De största projekten som arbetas med är Katrinefors industriområde och arbeten vid södra och mellersta avfarten från E20. Under året har kommunen också förvärvat fastigheten Korstorp som utgör en stor markresurs för framtida exploateringar. Bolaget Mariestads markutveckling AB har köpts in i slutet på året men ingen verksamhet har skett där.

I huvudsak inom exploatering av bostadsområden har Sjölyckans etapper 5-6 varit det största projektet. Under året har en bebyggelse i stort sett av hela området skett vilket är en snabbare genomförandetakt än förväntat då efterfrågan på tomter varit hög. Detta har medfört ett behov

av snabbare utbyggt gatunät än planerat. Trots rådande pandemi har ett ökat intresse av tomtköp funnits jämfört mot tidigare år. Även projekt Bantorget har högre utfall än budget på grund av saneringskostnader. Exploatering bostäder gör ett underskott på 4,9 mkr jämfört med budget.

Tomtförsäljningen har medfört att driftintäkterna genererat 27 mkr till kommunens resultat under 2021. Totalt har cirka 40 tomter sålts i Sjölyckan och även tomter som har funnits med länge, i Sjötorp och på Torsö, har sålts under året.

Inom exploatering av verksamhetsområden för industri och handel har arbete skett inom tre områden under året. Dessa är den södra infarten till Mariestad, områden kring Sund och infarten Sandbäcken till Mariestad. Arbetena i dessa områden påbörjades under 2019 och kommer att arbetas vidare med fram tills 2022 om ej nya etableringar tillkommer som kräver en fortsatt exploatering. Under 2021 har arbetena gått ut på projektering och anläggning av teknisk infrastruktur.

Det har under 2021 varit ett historiskt stort tryck på etableringsförfrågningar och köp av tomter vilket bedöms kommer fortsätta de kommande åren.

Investeringar gällande skolgård och utemiljö har överstigit budgeten för 2021, kostnader i projekten har arbetats upp i snabbare takt än förväntat och i budget 2022 finns budgetmedel för att möta avvikelsen.

Kommunen har även kunnat ta del av ett bidrag från Regionsutvecklingsnämnden för investeringen av välgasstation med solcellspark vilket ger en positiv avvikelse på 0,5 mkr för året.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden (tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse
Teknisk ledning	1 500	0	1 500
Gatuavdelningen	19 436	15 249	4 187
Fastighetsavdelningen	111 022	96 771	14 251
VA-avdelningen	40 535	24 541	15 994
VA-avdelningen exploatering	2 898	-3 344	6 242
Totalt	175 391	133 217	42 174

Personalrörlighet i nyckelbefattningar samt omorganisation har bidragit till uteblivna eller försenade leveranser. Pandemin har även bidragit negativt i utförandet i form av ökad frånvaro, leveransförseningar samt komponentbrister.

Skattefinansierad verksamhet:

Budget: 132 mnkr

Upparbetat: 112 mnkr

Ombudgering har skett från 2021 till 2022 om 26 Mkr, vilket har minskat budgetramen 2021.

De stora avvikelserna ligger inom fastighetsområdet och är föranlett till flertalet projekt däribland centralköket som gått bättre än förväntat. Brandskyddsåtgärder har i utförande fått förskjutas i tid, på grund av resursbrist och de är med i plan att utföras 2022. Investeringsprojekt i inre hamnen har genomförts med lyckat resultat, men på grund av hög ambition och begränsade tidsförhållanden har budgeten överstigit.

Kronoparkens förskola som är unik i sitt slag är driftsatt under året bortsett från vätgasanläggningen, som på grund av komponentbrist förväntas slutföras under 2022.

Gatuavdelningen har under den senare delen av året, på grund av tidig tjäle, tvingats skjuta på beläggningsarbeten, vilket drabbat ett flertal projekt.

Taxefinansierad verksamhet:

Budget: 42 mkr

Upparbetat: 21 mkr

Ombudgering har skett från 2021 till 2022 om 12 Mkr vilket har minskat budgetramen 2021.

Det prioriterade projektet Marieforsleden har bundit upp resurser vilket har påverkat genomförandet i övriga planerade projekt.

Projekt Askeviken och Sjötorps avloppsreningsverk är färdigställda och dessa har genomförts till en lägre totalkostnad än budgeterat.

Ombyggnationen på Mariestads avloppsreningsverk och byte av centrifug har beställts och kommer att faktureras 2022. En positiv budgetavvikelse på 6 mkr är kopplat till exploateringsprojekt och sektor samhällsbyggnad.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden (tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse
Utbildningsnämnden	1 000	1 086	-86
Totalt	1 000	1 086	-86

Budgeterade investeringsmedel har använts till lärmiljöer i förskolor och skolor.

Socialnämnden

Socialnämnden (tkr)	Budget	Bokslut 2021	Budgetavvikelse
Socialnämnden	1 500	1 577	-77
Totalt	1 500	1 577	-77

Investeringar under året har gjorts i bland annat lås- och läsbara skåp och inventarier inom främst vård- och omsorgsavdelningen. En stor del av investeringsbudgeten har används till journalsystemet Millenium som implementeras i verksamheterna.

7. Revisionsberättelse

Mariestads kommun
Kommunrevisorerna

Kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR MARIESTADS KOMMUN 2021

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedning samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningsarbetet har genomförts med den inriktning och den omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. I revisionsarbetet har vi biträtt av PwC, vars rapporter ”Granskning av årsredovisning 2021” och ”Granskning av god ekonomisk hushållning” biläggs revisionsberättelsen.

För granskning av de gemensamma nämnderna inom MTG – Tekniska nämnden, Miljö- och byggnadsnämnden, IT-nämnden, och Lönenämnden – har vi samverkat med revisorerna i Töreboda och Gullspångs kommun.

Granskningsinriktning

Vi har granskat årsredovisningen och delårsrapporten och fortlöpande gjort granskningar av den interna kontrollen.

Vi har under 2021 genomfört, förutom granskning av årsredovisning och delårsrapport, granskning av hyresdebitering inom tekniska nämnden, granskning av upphandling och

Mariestads kommun

Kommunrevisorerna

granskning av personal och kompetensförsörjning. Samtliga rapporter över dessa granskningar är separat översända till kommunfullmäktige.

Vi har under året tagit del av budgetuppföljningar, delårsbokslut och prognoser över ekonomiskt utfall. I övrigt har vi följt verksamheten bl. a genom att kontinuerligt ta del av styrelsens och nämndernas protokoll. Vi har under året också haft överläggningar med Kommunfullmäktiges presidium, Kommunstyrelsens arbetsutskott, Tekniska nämndens presidium, Socialnämndens presidium, kommundirektören och ekonomichefen.

Bedömning

Efter genomförd granskning av 2021 års verksamhet framför vi följande:

Vi bedömer att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, tekniska nämnden, överförmyndarnämnden och miljö- och byggnadsnämnden delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att socialnämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men inte på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsens, utbildningsnämndens, överförmyndarnämndens och miljö- och byggnadsnämndens interna kontroll varit tillräcklig.

Vi bedömer att socialnämndens intern kontroll delvis varit tillräcklig.

Vi bedömer att tekniska nämnden har brister i sin interna kontroll och vi har för avsikt att särskilt följa nämndens arbetet med intern kontroll under 2022.

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens åiterrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Mariestads kommun
Kommunrevisorerna

Ansvarsfrihet

Vi **tillstyrker** att fullmäktige beviljar styrelsen, nämnderna samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet. Vi *uppmanar socialnämnden att vidta åtgärder för att i fortsättningen bedriva sin verksamhet inom den budgetram som fullmäktige fastställt. Vi uppmanar också socialnämnden att stärka sin styrning och kontroll av verksamheten. Vi uppmanar kommunstyrelsen att stärka sin uppsikt över att nämnderna vidtar tillräckliga åtgärder för att bedriva sina verksamheter inom den ekonomiska ram som fullmäktige fastställt.*

Vi **tillstyrker** också att kommunens årsredovisning för 2021 fastställs. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen.

Mariestad 2022-04-14

Lars Göran Kvist

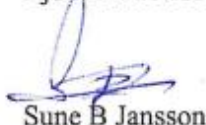
Björn Andersson

Marianne Kjellquist

Gunnar Elvin

Sune B Jansson

Lars Sylvén

Med hänsyn till kommunallagens jävsregler har Lars Göran Kvist inte deltagit i granskning av överförmyndarnämndens verksamhet.

Bilagor: Granskningsrapporter för de kommunala bolagen.

Bilagor finns tillgängliga på kommunens administrativa enhet.

8. Femårsöversikt utvalda nyckeltal

Nyckeltal kommunen	2021	2020	2019	2018	2017
Verksamhetens nettokostnader, mkr	1 455	1 401	1 374	1 317	-1 294
Skatteintäkter och statsbidrag, mkr	1 543	1 463	1 393	1 345	1 313
Årets redovisade resultat, mkr	96,6	42,8	18,2	26,1	17,1
Finansiella kostnader, mkr	16,7	17,6	13,8	14,0	10,7
Finansiella intäkter, mkr	25,2	36,3	12,8	12,3	9,152
Finansnetto, mkr	8,5	18,7	-1,0	-1,7	-1,5
Bruttoinvesteringar, mkr	241,2	212,7	151,4	179,576	291,2
Investeringsintäkter/bidrag, mkr	13,6	27,0	2,5	15,324	38,5
Nettoinvesteringar, mkr	227,6	185,7	148,8	164,3	252,7
Rörelsekapital, mkr	-43,4	-93,2	-113,2	-130,8	-142,7
Likvida medel, mkr	78,9	116,8	50,9	0,8	0,1
Kassalikviditet	71%	59%	52%	35%	44%
Omsättningstillgångar i procent av kortfristiga skulder	89%	79%	71%	64%	63%
Verksamhetens nettokostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-94,3%	-95,8%	-98,6%	-97,9%	98,6%
Verksamhetens nettokostnader samt finansnetto, andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-93,7%	-97,1%	-98,5%	-97,8%	98,7%
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	21%	29%	29%	31%	30%
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	4%	2%	-1%	-3%	-6%
Skuldsättningsgrad exklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	79%	71%	71%	69%	70%
Skuldsättningsgrad inklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	96%	98%	101%	103%	106%
Långfristiga skulder i procent av anläggningstillgångar	58%	53%	52%	49%	47%
Amortering/lösen långfristiga lån, mkr	0	0	0	0	187
Nyupplåning långfristiga lån, mkr	150	80	140	100	390
Långfristiga lån totalt, mkr	1 048	901	838	744	667
Långfristiga lån, kr per invånare	42 401	36 756	34 148	30 551	27 439
Genomsnittlig skuldränta långfristiga lån	0,69%	1,03%	1,17%	1,21%	1,29%
Totala tillgångar, kr per invånare	89 514	83 225	76 933	70 335	68 279
Eget kapital, mkr	688	592	549	531	505
Eget kapital, kr per invånare	27 843	24 138	22 370	21 775	20 778
Borgensåtagande totalt, mkr	48	955	948	792	666
varav borgensåtagande internt inom koncernen, mkr	0	905	896	736	620
Borgen, kr per invånare	1 933	38 959	38 636	32 496	27 398
Antal invånare 31 december respektive år	24 723	24 513	24 537	24 372	24 290
Befolkningsförändring per år	0,9%	-0,1%	0,7%	0,3%	0,3%

